

Prahladrai Dalmia Lions College of Commerce & Economics

2004-2005

M.COM.

**SPORTS
VOLLEY-BALL
CRICKET,
T-TENNIS
& INDOOR GAMES**

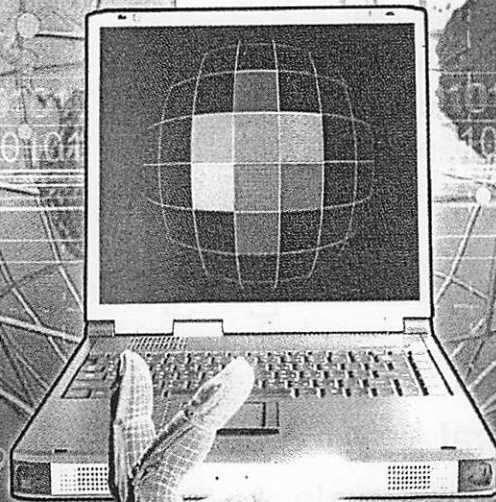
**CULTURAL, DANCE
DRAMA, FINE ARTS
ELOCUTION
'DALMIA UTSAV'**

**REFRESHER
COURSE
IN ENGLISH**

**COMPUTER
TRAINING FOR
ADMINISTRATIVE
STAFF**

B.M.S.

**STUDY CENTRE
DISTANCE-
EDUCATION**

LIONS CLUB OF MALAD-BORIVALI COLLEGE CHARITY TRUST

Board of Trustees

- Shri Bajranglal Dalmia
- Lion Balkishna R. Lakhota
- Lion Shyamsunder G. Ruia
- Lion Vinod B. Dalmia
- Lion Ramnarayan G. Saraf

PRAHLADRAI DALMIA LIONS COLLEGE OF COMMERCE & ECONOMICS

Governing Council

● Shri Bajranglal Dalmia	Trustee
● Lion Balkrishna R. Lakhota	Trustee
● Lion Shyamsunder G. Ruia	Trustee
● Lion Vinod B. Dalmia	Trustee
● Lion Ramnarayan G. Saraf	Trustee
● Lion Praduman U. Mehta	Chairman
● Lion Rajendra J. Chokshi	Vice-Chairman
● Lion Kanahaiyalal G. Saraf	Hon. Secretary
● Lion Madusudan R. Maheshwari	Jt. Secretary
● Lion Kamal Ruia	Jt. Secretary
● Lion Banwarilal Jhunhunwala	Treasurer
● Lion Kailash Kejriwal	Member
● Lion Shankarlal Jain	Member
● Lion Jaiprakash Bairagra	Member
● Lion Sharad Ruia	Ex-Officio
● Lion Naina Desai	Ex-Officio
● Principal (Mrs.) S. S. Aware	Officio

Local Managing Committee

- Lion S. G. Ruia
- Lion K. G. Saraf
- Lion B. L. Jhunhunwala
- Lion P. U. Mehta
- Lion R. J. Chokshi
- Principal (Mrs.) S. S. Aware
- Dr. A. M. Bhende
- Dr. Latha Krishnan
- Prof. S. N. Hatekar
- Shri S. K. Pandey

Prahladrai Dalmia Lions College of Commerce and Economics

Magazine 2004-2005

Magazine Committee

Chairperson : Prin. (Mrs.) S. S. Aware

Chief Editor : Prof. Swati S. Desai

Sectional Editors

Gujrati : Prof. Jyotsna Vyas

Hindi : Dr. Pratibha Dadhich

Marathi : Dr. Rohini Takle

English : Prof. Shobha devi

Prof. Subodh Aware

VOLUME -33

STATEMENT AS PER PRESS REGISTRATION OF BOOKS ACT

FORM - IV

1. Place of Publication : Mumbai
2. Periodicity of Publication : Yearly
3. Publisher's Name : Principal (Mrs.) S. S. Aware
Nationality : Indian
Address : Prahladrai Dalmia Lions College of
Commerce & Economics,
Sunder Nagar, S. V. Road,
Malad (West), Mumbai - 400 064.
4. Printer's Name : Mr. Vijay R. Bhandari
Nationality : Indian
Address : Vardhman Udyog,
Bliss Compound, Nivetia Road,
Malad (East), Mumbai - 400 097.
5. Editor's Name : Prof. (Mrs.) S. S. Desai
Nationality : Indian
Address : Prahladrai Dalmia Lions College of
Commerce & Economics,
Sunder Nagar, S. V. Road,
Malad (West),
Mumbai - 400 064.
6. Name and address of Individuals who own the newspaper and partner of shareholders holding more than one percent of total Capital. : Prahladrai Dalmia Lions College of
Commerce & Economics
Sunder Nagar, S. V. Road,
Malad (West), Mumbai - 400 064.

I, Mrs. S. S. Aware, hereby declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge.

Sd/-
S. S. Aware
Publisher

The arena of education is forever expanding with great inputs of information. Wisdom of experience helps to change this array of information into valuable knowledge. With three decades of experience, our college continues to gain in 'stature' with the optimal balance of tradition & innovation. This year our past student **Vishal Kothari** was one amongst top 11 Indian Idols. Our F.Y.B.Com student **Sonali Sanap** has secured 1st prize at Inter Collegiate Tennis Championship organized by Mumbai University at the All India Tennis Tournament conducted at Chandigadh. A gifted athlete, she is indeed another **Sania Mizra**.

Tsunami a Japanese word has forced itself into the dictionary of every language in the world. Just as the year was tending to a close and media experts were gathering together for analysis of the year gone by, nature decided to weep man-made events out of the way. In just half an hour a monstrous wall of water snuffed out the lives of hundreds of thousands across a half a dozen countries.

If the Tsunami dramatized one thing, it is that we are rapidly becoming one large interconnected world. Our various quarrels & wars only serve to highlight the fact that the world is becoming a global village.

The decade as rightly said belongs to India. Indians are in a unique position to usher in a truly new economic order. There are generally positive structural trends the World over. This trend is driven by increasing productivity, the growth and institutionalisation of savings, the privatization of state-owned enterprise & so on.

LPG (Liberalisation, Privatisation and Globalisation) is the **mantra** of new era and in these areas are designed to spur a truly competitive economy where efficiency is rewarded and inefficiency, indolence are looked down upon.

We look forward to scaling new heights in the further under the able leadership of Prin. Mrs. S. S. Aware.

- Prof. S. S. Desai

॥ व्यापारिय सेवा ॥

From the **Principal's Desk**

I am highly delighted to present before my readers this issue of the academic year 2004-2005. To equip students, teachers and supporting staff with knowledge skills & attitudes to face the newer challenges, the academic activities, educational & other programmes are always arranged by our college. The informative reports of those programmes given by our staff members are on the following pages. Specific mention must be made of a few programmes which are memorable. To provide Computer training management's attitude. The first batch will complete its basic training in May and the second batch will start from May only.

With the foresight & vision of our authorities the college has established post **graduate teaching centre (M.Com with Accountancy)**. Even though the permission from the University of Mumbai of start M.Com course had come late, a **good response is given by the students.**

The college is the Centre for the conduct of **Personal Contact Lectures of Institute of Distance Education, University of Mumbai.** A large number of students

had taken advantage of those lectures at our centre and enjoyed the **teaching and guidance given by expert and experienced staff.**

This year the students were more active, communicative & enthusiastic. So due to their string desire, the support of the management and staffs co-operation "**Dalmia Utsav**" was organised in a proper & systematic way. The audience was not only entertained but motivated & encouraged and expressed better hopes for the next year. I am sure that next year our students will show memorable talent, which will keep a lasting impression on the young enthusiastic minds.

In addition to Central Computer Lab, one more spacious computer lab has been set up by the management to accommodate a large number of students opting for Information Technology (at F.Y.J.C. & S.Y.J.C. level) and Computer System at T.Y.B.Com level.

The Refresher Course in English is introduced at S.Y.J.C. level for weak students in English language. About 135 students had successfully completed that course and benefitted. To score good marks in Board examination **Intensive coaching is give to brilliant talented & interested students.**

Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University, Nashik has selected our college as the study Centre for the Preparatory Course - batch February-May 2005.

This year a Unique programme of Parents' Meeting of the parents of students of F.Y.B.Com & S.Y.B.Com was organised. The parents had attended that meeting with great enthusiasm and expectation. It was a good interaction between Teachers & parents. My teachers explained to the parents new schemes, parents' role and the parents also expressed their views suggestions frankly. With the help of their feedback my team of expert teachers is busy now in preparing new plans of innovative actions.

I assure you that to achieve the target of quality enhancement and to keep in tune with the changing time, we all will put in sincere efforts.

I wish all my readers a Happy New Year ! गुढीपाडवा

९ एप्रिल, २००५

- **Principal (Mrs.) Savita S. Aware**

Junior College ACTIVITIES

Prof. Mrs. Jyotsna Vyas
Vice - Principal

It is a constant endeavor of P. D. Lions college to search for young budding talents and transform them into a competent contestant all set to face tough competitions at various intercollegiate level competitions with this in view various activities and competitions are conducted throughout the year, which aim at either curricular or co-curricular improvement and development of students.

To begin with a refresher course in English was initiated by Prin. Savita Aware for the students of the college who were weak in English. Prof. Mrs. Sunila J. Bhandare and Prof. Mr. S. S. Shrivastava were in charge. About 120 course, while prof. Shrivastava organised the students into batches, Mrs. Bhandare structured a special syllabus for the weak students. Teachers other than the staff members of the college were specially recruited to take the lectures, as it was felt that this would provide a change from the usual routine for the students.

The refresher course began on the 17th of August and ended in the first week of October after the competition of 40 Hrs. of intensive teaching.

The atmosphere in the classes was informal and the students were encouraged to speak and express their views. Many admitted that this benefitted them, as confidence was what they looked when the course started.

Fine Art Association :

Fine Art Association of the Junior College has been encouraging the students to participate in the various activities in Fine Arts following activities were conducted throughout the academic year and prizes were awarded to the best students after being adjudged by our expert professor.

Mehendi Competition :

1st Prize	Seema Gehlot	F.Y.J.C.	A - 78
2nd Prize	Ruchi Tibrewala	F.Y.J.C.	G - 71
3rd Prize	Jyoti Raju	F.Y.J.C.	B - 60

Consolation Prizes :

1st Prize	Jain Minal	F.Y.J.C.	B - 17
2nd Prize	Ruchita Sharma	F.Y.J.C.	D - 37
3rd Prize	Megha Sharama	F.Y.J.C.	D - 31

Cartooning :

1st Prize	Sameer Valvekar	F.Y.J.C.	D - 61
2nd Prize	Zeba Khan	F.Y.J.C.	F - 16
3rd Prize	Sameer Patel	F.Y.J.C.	C - 52

Consolation Prizes :

1st Prize	Archana Asava	F.Y.J.C.	A - 14
2nd Prize	Mrinal Roy	F.Y.J.C.	H - 4
3rd Prize	Seema Gehlot	F.Y.J.C.	A - 78
4th Prize	Prakash Sutar	F.Y.J.C.	D - 44

Sketching :

1st Prize	Seema Gehlot	F.Y.J.C.	A - 78
2nd Prize	Karan Shah	F.Y.J.C.	C - 97
3rd Prize	Sunny Pandey	F.Y.J.C.	C - 24

Flower Arrangement :

1st Prize	Mukesh Upadhyay	F.Y.J.C.	D - 57
2nd Prize	Sneha Patel	F.Y.J.C.	C - 53

Handi Craft :

1st Prize	Vidhi Tharad	F.Y.J.C.	H - 63
2nd Prize	Sujata Verma	F.Y.J.C.	D - 65

Pot Painting :

1st Prize	Neha Sharma	F.Y.J.C.	D - 01
2nd Prize	Sameer Patel	F.Y.J.C.	C - 52

Clay Modeling :

1st Prize	Ritesh Sharma	F.Y.J.C.	D - 09
2nd Prize	Rajesh Singh	F.Y.J.C.	D - 26
3rd Prize	Mukesh Upadhyay	F.Y.J.C.	D - 27

Cultural Association :

Enthusiasm, high level of energy, and liveliness is at its peak during adolescence. These qualities were fully exploited by our cultural committee which organised various competitions and activities.

Friendship Day was celebrated on 7th of Aug., 04 to encourage the spirit of friendship among the students.

This was followed by **Teacher's Day** Celebration. Students were encouraged to become teachers. Best Teacher awarded prizes.

1st Prize : Sameer Patel - XI - C

1st Prize : Akhilesh Jaiswal - XII - E

2nd Prize : Payal Patel - XII - F

A talent contest was conducted to bring out the hidden talents and abilities in different fields such as singing, dancing, mimicry etc. participants were adjudged by professionals and the following students were awarded prizes.

Solo Dance :

1st Prize : Snehal Amim - XI - E

2nd Prize : Neeta Agarwal - XI - E

Singing :

1st Prize : Pranay Parech - XII - G

2nd Prize : Anita Bhansali - XI - A

Mimicry :

Hardik Parmar - XI - C

Twins Day Best Dressed twins were awarded prizes.

1st Prize : Palan Aarati - XI - I

Roge Pragati - XI - I

2nd Prize : Palan Patel - XII - F

Payal Patel - XII - F

3rd Prize : Jigna Shah - XI - I

Nutan Rajyaguru - XI - I

Back to School Day and Balloon Days Celebrated on 15th Dec., 04. The Prize Winner are

1st Prize : Pooja Patel - XI - F

2nd Prize : Nimita V. Sashikant - XI - G

3rd Prize : Payal Patel - XII - F

Traditional Day was celebrated in a grand way on 18th Dec., 04. Best traditionally dressed students were given prizes.

Girls :

1st Prize : Sujata Verma - XI - D

2nd Prize : Hemlata Bhansali - XI - G

3rd Prize : Meenakshi Choudhari - XI - I

Boys :

1st Prize : Hardik Parmar - XI - C

2nd Prize : Jagratta Sajan - XI - I

2nd Prize : Ashish Rathi - XI - C

2nd Prize : Thakur Vivek - XI -

The activities were concluded with Saree day and Tie day which was celebrated on 23rd Dec., 04.

All language literary Association :

The Various activities and competitions of "All language literary Association" commonweal on August with Essay Writing competition in all languages. Forty five participants put forth their views on various topics in English, Hindi, Marathi and Gujarati following students stood first in Essay writing competition in various languages.

English - Rajiv Sharma - XII - D

Gujarati - Doshi Disha - XI - I

Marathi - Aditi Joshi - XI - I

Hindi - Ashish Tiwari - XI - H

Elocution competition followed the Essay writing competition Edwin Patel of XI - C stood first in English while Shilpa Pawar Stood First in Marathi, Mamahia Jinal stood first in Gujarati and Shweta Dave stood first in Hindi.

In the 2nd term the committee held the Debate Competition. Debate was conducted in four languages F.Y.J.C. student Neeraj Agarwal stood first Edwin Patel of F.Y.J.C. 'C' won the 2nd Prize in intercollegiate Elocution competition organised by Pioneer College, Kandivali (E).

A Debate was organised by Wome's Development Cells Neeraj Agarwal of F.Y.J.C. 'A' stood first.

All language Association is thankful to Prof. S. Bhandare, Prof. Geeta Naik, Prof. S. S. Shrivastava, Prof. R. Takle, Prof. Rashmi Kulkarni, Prof. Dr. Prakash Dalmia, Prof. S. Pandey and Prof. Abraham for their good support and encouragement.

Gymkhana Activities :

Our Jr. College Boys & Girls have given quiet spectacular performance in the Inter collegiate tournament organised by District Sport Officer (Govg. of Maharashtra) and Jr. College sports Association of Mumbai.

Inter Collegiate Achievers

1) Dinesh Shinde of F.Y.J.C. won 1st Prize at District, State level Karate Championship and was selected to represent Maharashtra at the National level Karate Championship and stood 1st at National level Karate Tournament held at Chandighrah.

2) Swapnil Kuley of F.Y.J.C. presented Mumbai Cricket Association Team at National level Cricket Tournament to be held at Delhi, Rajastan and is a member of Mumbai Cricket Team (Under 17 Years)

3) After a gap of 2 year our Jr. College Cricket Team won first four rounds and reaches upto Semi-final.

4) Our Jr. College Volley Ball girls team won 2nd place in District Volley Ball Championship organised by Govt. of Maharashtra.

The Team composes of :

1) Acharya Deepa - S.Y.J.C.

2) Shreeja Kapne - S.Y.J.C.

3) Seema Bail - F.Y.J.C.

4) Pooja Chichni - F.Y.J.C.

5) Anita Choudhari - F.Y.J.C.

6) Daftary Baina - F.Y.J.C.

7) Chatbar Pinky -- F.Y.J.C

8) Gupta Sathbhavani - F.Y.J.C.

9) Hemlata Bansali - F.Y.J.C.

10) Shah Krupa - F.Y.J.C.

11) Salian Akhila - F.Y.J.C.

12) Molmukhi Mrunala - F.Y.J.C.

5) Our Jr. College Girl's Team have own 1st place in Table Tennis Tournament at Taluka Level organised by District sports officer (Govt. of Maharashtra) and 2nd place at District Table Tannis Tournament organised by Govt. of Maharashtra

The Composes of :

1) Ashwini Adwankar - F.Y.J.C.

2) Priyanka Jain - S.Y.J.C.

3) Sarita Nepali - F.Y.J.C.

4) Hemlata Bansali - F.Y.J.C.

6) Our Jr. College boys Table Tennis Team has won 2nd place in Table Tennis Tournament at Taluka

level Table Tennis Tournament organised by Govt. of Maharashtra and Team Members :

- 1) Ganeriwala Jayans - S.Y.J.C.
- 2) Chaudhary Vipul - S.Y.J.C.
- 3) Surati Sanket - F.Y.J.C.
- 4) Prabhu Jain - F.Y.J.C.
- 5) Jain Piyush - F.Y.J.C.

7) Our college has organised the sport meet on 24.11.04 at Prabhodhan Krida Bhuvan, Goregaon.

Anuretic Championship were bagged by

Prathamesh Salunke of S.Y.J.C. (Boys)

Deepa Acharya of S.Y.J.C. (Girls)

Intensive Coaching for S.Y.J.C. Students (2004-05)

As a part of our college's continuous endeavor results at the H.S.C. Board Exams, intensive coaching was given to the meritorious students of the college. The 20 best students in each subject were selected on the basis of their performance in the Terminal Exam. The session started with Principal Mrs. S. Aware, Vice-principal Mrs. J. Vyas and Mr. S. S. Shrivastava addressing the students on 30th November 2004. Teachers from different departments cleared the doubts of the students and gave them valuable tips to improve their performance in the board exam. Students were asked to solve 3 papers per subject. Based on their performance, suggestions were give to them for further improvement. The concluding session was held on 11th February 2005, wherein Mr. A. D. Patel, Mr. A. Bagade and Mr. S. S. Shrivastave provided the students with last minute tips for the Board Exam. For the first time, feedback was obtained from the students in a response sheet prepared specifically for the purpose.

Our Committee Members

- ◆ A) Refresher Course
Prof. S. S. Shrivastava
Prof. S. Bhandare
- ◆ B) Fine Art Association
Prof. S. S. Pai
Prof. Bharat Pandya
Prof. Kiran Pandya
- ◆ Gymkana Activities
B. V. Tekale

- ◆ C) Cultural Association
Prof. A. D. Patel
Prof. S. Pandey
Prof. Poonam Biyani
- ◆ D) Language Association
Prof. Anil Bagade
Prof. S. Pandey
Prof. Gita Naik
Prof. S. Pandey
Prof. Rohini Takle

All activities were conducted smoothly and successfully with the Co-operation of teachers, principal Madam Savita Aware and supervisor Dr. (Mrs.) P. Dedhech also helped whole heartedly for the organising of all the activities.

Congratulation to our Teachers three of our Junior College Dr. Prathibha Dadhich (Hindi), Mrs. Shakuntala Yadav (Commerce) and Mrs. Sunita Bhandare (English) successfully completed their In-service training this year. The IN-service training was organized by the Maharashtra Board of Higher Secondary Education, Pune. It was Gokhale Education Society's H.P.T. Arts and R.Y.K. Science College, Nasik, between the 30th of August 2005 to the 3rd of Sept. 2005. The Board invited the teachers of the junior college who had completed their Ph.D or M.Phil and also had put in morethan 24 years of service to participate in the training. In partical fulfilment of the In-service training the participants had to submit Action Research Reports. This is the first Batch of our junior college teachers who are eligible for the selection grade. Our congratulations to them !!!

Report of the CULTURAL DEPARTMENT FOR THE YEAR 2004-2005.

As per the provision of Maharashtra Universities Act, 1994 and the (Amendment and continuance Act, 2000) Mr. Mahesh B. Bari of T.Y.B.Com. was selected as the Cultural Secretary for the academic year 2004-2005.

The activities conducted throughout the year are as follows :

1) The Inter-collegiate Patriotic Song Singing Competition - Azadi - A Tribute to Nation.

The cultural department began its activities with the Inter-collegiate (Solo and Group) songs singing competition a good response of participation was received from different colleges. Due to maximum response, the competition was phased in Elims & Final round on 14th & 15th August, 2004 respectively. The Department feel proud to say that like every year even this year this competition has been a grand success.

The Inter-collegiate Competition : This year a large number of students participated in various inter collegiate competition organised by different colleges like Umang of N. M. College , Crescendo of MKS College & Rendezvous of Lala Lajpatrai College etc...

The department feels proud to present the list and particular of Inter-collegiate winner which are as follows :

1) Mahesh B. Bari (T.Y.B.Com - A - 19)

- Ist prize in Khabarnama in Rendezvous At State-Level.

Inter-collegiate competition.

- Ist Prize in Elocution Competition in Anandotsav.
- Ist Prize in Newspaper writing in Rendezvous.
- IInd Prize in debate competition in Rendezvous.
- IInd Prize in story writing competition at State-Level in Rendezvous.

All these prizes were won in Rendezvous organised by Lala Lajpatrai College.

2) Urvi Gosar (S.Y.B.Com - B - 23)

Ist Prize in Cartooning at Arth Manathan at Marathe College, Chambur.

Ist Prize in Mehendi at Rizvi College

IInd Prize in Mehendi in Crescendo at Rutambara College.

IInd Prize in Mehendi at Lala Lajpatrai College

IIIrd Prize in Poster Painting at Arth Mahthan.

3) Sandeep Rajpurohit (S.Y.B.Com - D - 91)

IIIrd Prize in Card Making at Maharashtra Utsav.

4) Sanjay Parmar (S.Y.B.Com - D - 64)

IIIrd Prize in Just a Minute at Jallos at Atharva College.

5) Latesh Poojari (F.Y.B.Com - E - 15)

Ist Prize in Duet Singing at Rang Tarang.

IInd Prize in Solo Singing in Jallos at Atharva College.

6) Rishikesh Vaishmpayan (T.Y.B.Com - C - 6)

Ist Prize in Solo Singing in Jallos at Atharva College. Consolation prize in duet singing at Maharashtra Utsav.

7) Krunal Furia (S.Y.B.Com - B - 6)

IInd Prize in pot painting at Jallos and at Atharva College

8) Krunal Gandhi (F.Y.B.Com)

Ist Prize in duet singing in Rang Tarang at NKTT College.

9) Chetan Jain (S.Y.B.Com - B - 59)

Ist Prize in Talent Heart at Jollos.

10) Vishal Gokhani (S.Y.B.Com - B - 21)

Consolation prize in duet singing in westmind at Rizvi College.

11) Sameedha Manjrekar (S.Y.B.Com - C - 70)

IInd consolation prize in elocution competition dynamited by Gandhi Smarak Nidhi.

12) Sameer Malaye (T.Y.B.Com.)

IIIrd prize in elocution competition by Ghandhi Smarak Nidhi.

13) Genevieve Lobo (S.Y.B.Com - C - 67)

8th Prize top 10 in elocution competition organised by Anti Dowry Moment.

THIS YEAR OUR COLLEGE HAS RECEIVED AS "BEST COLLEGE" and rotating trophy for the performance of our active students in **Jalosh'05** organised by Aatharva College.

The department also organised various inter class activities like Mehendi, Drawing, Handicraft, Elocution, Debate & Book-Review etc.

The various prizes at collegiate level with different activities are as follows :

I) Mehendi Competition held on 7th Aug. 2004

Ist Prize : Sweta Doshi (T.Y.B.Com - A - 59)

IInd Prize : Urvi Basal (S.Y.B.Com - V - 23)

IIIrd Prize : Leena Agarwal (S.Y.B.Com - A - 18)

II) Handicrafts Competition held on 14th Aug. 2004

Ist Prize : Bhavisha Patel (F.Y.B.Com - D - 105)

IInd Prize : Nikita Agarwal (S.Y.B.Com - A - 9)

III) Drawing Competition held on 14th Aug. 2004

Ist Prize : Pooja Panchal (S.Y.B.Com - D - 45)

IInd Prize : Pratibha Palinje (S.Y.B.Com - D - 79)

IIIrd Prize : Naveen Natrajan (S.Y.B.Com - D - 31)

IV) Alexander Memorial Elocution competition held on 7th Aug. 2004

Ist Prize : Samidha Manjrekar.

IInd Prize : Sameer Malaye.

V) Forum of Free Enterprises Elocution held on 27th Nov. 2004

Ist Prize : Samidha Manjrekar

IInd Prize : Sameer Malaye

IIIrd Prize : Genevieve Lobo

VI) Group Discussion held on 8th Dec. 2004

Ist Prize : Sameer Malaye

IInd Prize : Genevieve Lobo / Shunaza Khan

IIIrd Prize : Vishal Kothari

VII) Book-Review competition held on 11th Dec. 2004

Ist Prize : Genevieve Lobo

IInd Prize : Sameer Malaye

IIIrd Prize : Shunaza Khan

VIII) Extempore Competition held on 16th Dec. 2004

Ist Prize : Shunaza Khan

IInd Prize : Sameer Malaye

IIIrd Prize : Genevieve Lobo / Champak

(X) Elocution Competition organised by Women's Development Cell of the College on 21st Dec. 2004.

Ist Prize : Shunaza Khan
IInd Prize : Genevieve Lobo

(X) Principal's Special Prizes :

1) Mrs. Leena Buva 2) Ms. Poonam Bhate

(XI) Debate Competition Organised by Women's Development Cell of the College on 3rd Jan. 2005

Ist Prize : Sameer Malaye & Shunaza Khan
IInd Prize : Kavita Sharma
Consolation : Avatika Kaushik

Principal
Prof. (Mrs.) Savita Aware

Prof. Incharge   Mr. Mahesh B. Bari
Prof. Mrs. S. S. Telang   (Cultural Secretary)

Career Guidance & Counseling

Chairman : Prof. A. B. Mehta
Member : Prof. Mrs. S. A. Mandavawalla

ANNUAL REPORT 2004 - 2005

Every student is blessed with inborn ability. Everyone wants to be "Someone" in his life and be recognised by the society. To achieve the desired goal in life, timely, appropriate guidance, laods of encouragement and motivation needs to be provided to the students. Classroom teaching is relevant to the prescribed syllabus, but to mould all round personality of student, life oriented teaching also needs to be imbibed.

With the above objective in mind **Career Guidance Counseling Committee** organised number of lectures and presentations for the students to guide them to pursue their careers in different fields. The following activities were carried out during the year.

1. **The Career Guidance Counseling Cell** was inaugurated by organising a talk on various avenues in commerce on 20.7.2004 Prof. A. B. Mehta, Prof. B. K. Patel guided the student on various avenues open to the students after F.Y.B.Com and Graduation Prof. S. V. Chandratre and other Members of the faculty also ably guided the students. During the inaugural session it was decided that at least one of the members of Career Guidance cell will be available on the last Monday of every month to guide the students individually.

During the interactions of the students with the C. G. Cell members, it was observed that majority of the quarries were related to careers in management,

C.A., Mass-Media, Travel and Tourism and Career in Foreign languages. These interactions with the students have helped in increasing awareness of the students cowards various careers.

2. On 19th August, a very interesting presentation on career opportunities in the field of **Multi-Media** was made by N.I.I.T. Madam Principal Mrs. Savita Aware and the staff members were present in the lecture. The presentation cum lecture was attended by large number of students.

3. Considering the need of self-defence in today's world, a special Session on **Self-defence** exclusively for girl students was organised on 25th August 2004. The programme was sponsored by the FMGC Giant Proctor and Gamble Vice-Prin. Dr. A. M. Bhende was instrumental in organising the said function.

4. To increase the awareness of girl students about female anatomy and the problems associated specifically with girl students, a lecture by Dr. Vishakha Desai - a leading gynaecologist was organised on 7th Dec. 2004. The lecture was arranged in association with the **Rotary Club of Mumbai (North-West)**. The lecture was basically a slide show and the same was interactive. The girls asked number of questions which were appropriately answered by Dr. Desai.

In conclusion it was felt by C. G. Cell that college needed and LCD projector as it is trend by many speakers to present their lectures by using Power Point techniques.

The C. G. Cell also acknowledges the excellent co-operation received from Madam Principal, fellow colleagues and student volunteers.

/// N.S.S. REPORT FOR THE YEAR 2004-2005 ///

The academic year began with enrolment of ninety eight students Two of our students Ms. Vaidehi Sakpal and Mr. Mitesh Patkar our N.S.S. Secretary attended the leadership training camp at Raigad from 6th to 10th August, 2004.

Under the aegis of the Flag distribution project our enthusiastic students sold one thousand flags and a certificate of appreciation was issued by Hitech Family Enrichment Foundation.

All the N.S.S. Volunteers actively participated in the Independence Day celebrations and in the smooth conduct of the Inter-collegiate Patriotic Singing Competition conducted in the College with the support of the Lions Club of Malad-Borivali.

Under the Rakhee project our students sold rakhees provided by the Vallabhdas Dagra Indian Society for the Mentally Retarded.

Mama Kulkarni the well known crusader against dowry addressed the N.S.S. volunteers on 20th August, 2004 and the students present assured him that they would follow his advice.

A blood donation drive was organised on 4th September 2004, in co-ordination with the Indian Red Cross Society and the Lions Club of Malad - Borivali. Fifty nine bags of blood were collected. A blood group checking camp was organised on 21st September 2004 in co-ordination with the L.M. Rotary Club of Mumbai and 159 students participated.

Our student volunteers undertook a cleanliness campaign in our adopted area Vasari Hill and emphasized about good health.

Thirty or our volunteers assisted the police during Ganpati Visarjan at Ramnagar Lake, Malad.

The volunteers also motivated the inhabitants in our adopted area to immunise their children below the age of five and motivated one hundred and fifty children to be immunised as a stepping stone towards eradication.

The volunteers also participated in various activities conducted by the University.

The volunteers conducted an AIDS awareness rally. The students made many poster and laid emphasis on prevention since no cure exists for this dreadful disease.

The most educative, necessary and enjoyable activity of NSS - the ten day residential camp at Tandulwadi, was held from 19th - 28th December, 2004. Madam Principal and our Vice Principal Dr. A. M. Bhande, Prof. Mrs. N. S. Lele, Prof. Ms. Desai, Prof. Mrs. Galvankar, Prof. Mr. Balram and our former Prof. Sadasivan and Prof. Bhise visited the camp & addressed the students. They also appreciated and encouraged the campers.

Prof. Rajesh Ruke NSS Programmer Officer attended a one day workshop on AIDS awareness conducted by the N.S.S. Zonal Office on 10th December 2004 at Thakur College.

All the NSS Programme Officers Prof. Kiran Mane, Prof. Rajesh Ruke and Prof. Mrs. Sharada Gaitonde are thankful to the Principal for her encouragement and guidance in carrying out all NSS programmes.

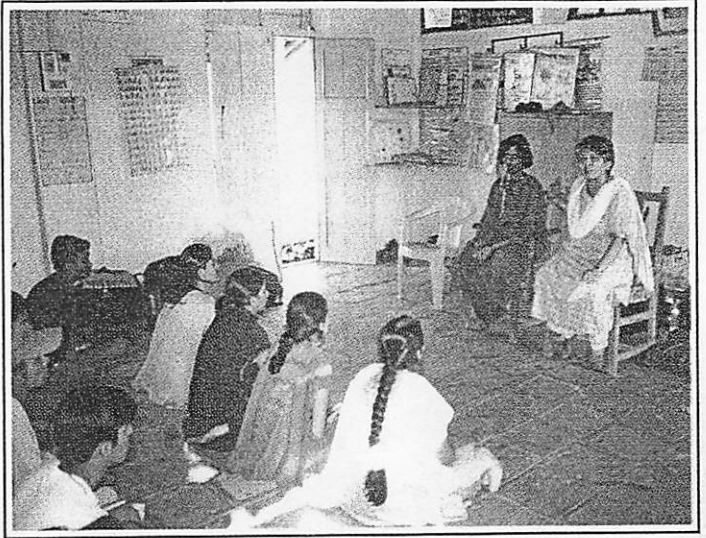
The following students were elected by the other campers as best N.S.S. Volunteers and awarded certificates of appreciation on the Annual Day of the College :

Mr. Vijay Patel of F.Y.B.Com. • Mr. Gairylal Lohar of F.Y.B.Com. • Ms. Snehal Sawant of F.Y.B.Com.

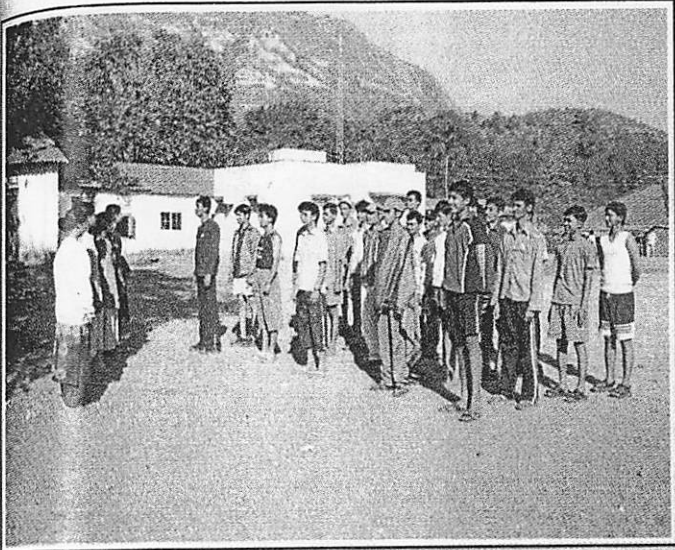

N.S.S. ACTIVITIES

Ex-Program officer Prof. N. S. Lele guiding
N.S.S. Students at Tandulwadii Camp. ▶

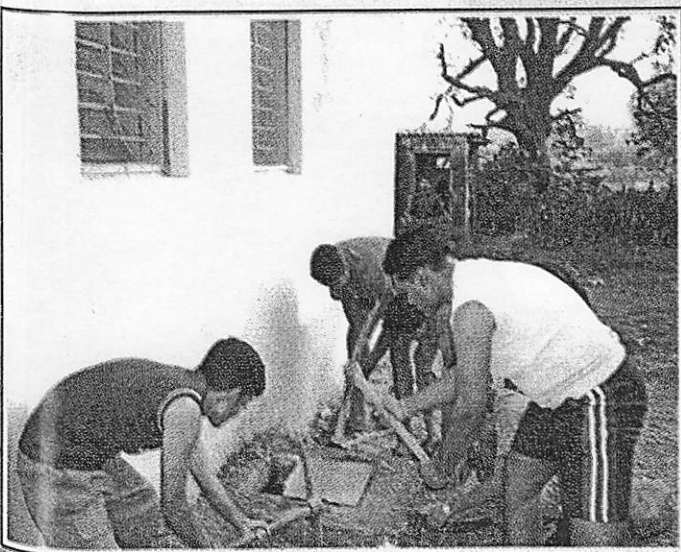
◀ Gathering of N.S.S. Students for Prayer
at Camp.

'Cleaning' activity during camp. ▶

◀ Working at Camp.

Dalmia Utsav - 2005

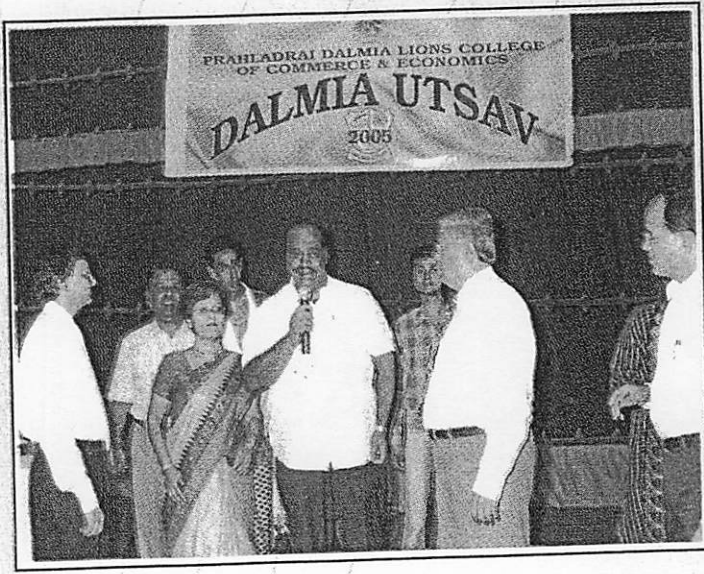

◀ Towards Inauguration Ceremony.

Vice Prin. Mrs. Jyotsna Vyas, Co-ordinator
Prof. S. V. Chandratre lighting the lamp. ▶

◀ Inauguration Ceremony Completed.

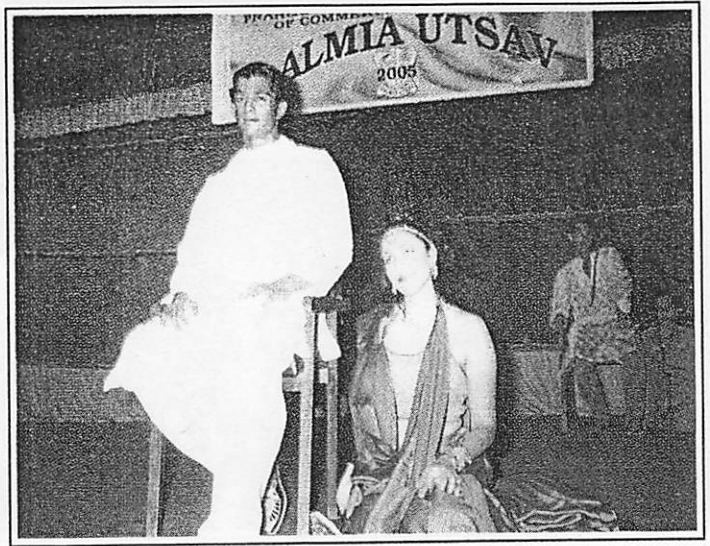
Principal Mrs. S. S. Aware & Vice Principal
Mrs. Jyotsna Vyas with judges of Fashion
Personality, Mrs. Renu Ruia and 'Nakul'
from KKusum (Manoj Bohra) ▶

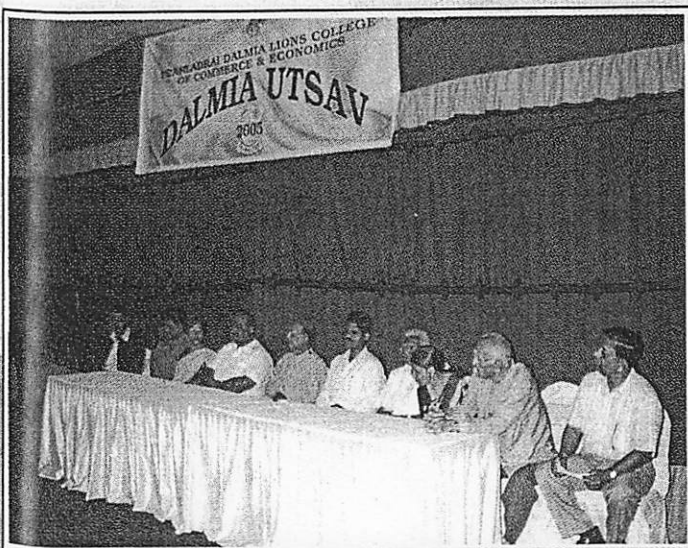
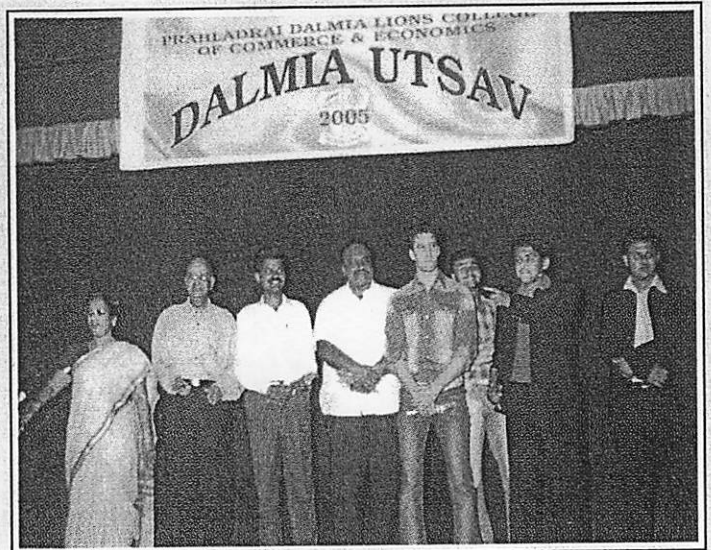
Dal nia Utsav - 2005

Prize Winning Fashion Show. ▶

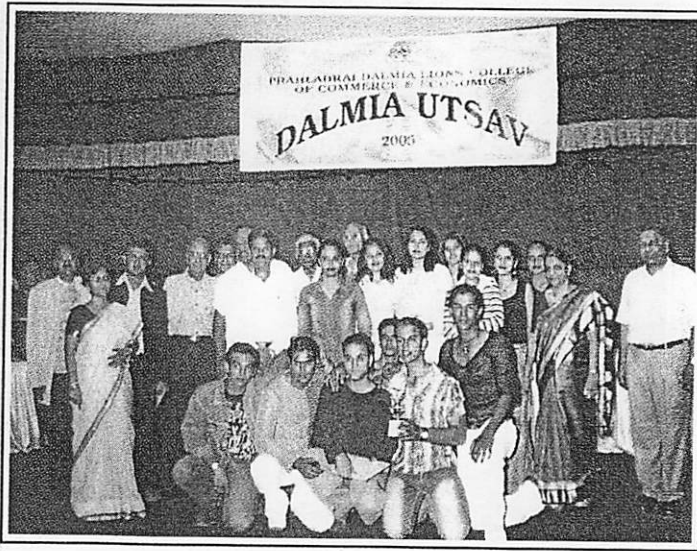
◀ Staff with Judges of events.

Chief guest Shivkumarji P.C.P. karale with Vishal Kothari one amongst top 10 Indian Idol. ▶

◀ Prize Distribution of Dalmia Utsav.

Dalmia Utsav - 2005

◀ Chief guest & Co-ordinator of **Dalmia Utsav** Prof. S. V. Chandratre with fashion show winning team.

Observing & Enjoying Handi Crafts Competition & Exhibition by Fine Arts Association. ▶

◀ Mehendi Competition winners organised by Fine Arts Association.

Prize winning Rangolis. ▶

Report of the **DALMIA UTSAV** 2004-2005.

This year the Students' Council of Prahladrai Dalmia Lions College of Commerce and Economics organized a one-day Inter-Collegiate festival - **Dalmia Utsav-2005**. This Inter-Collegiate cultural festival started under the guidance of Principal (Mrs.) Savita Aware, Students' Council Prof In-Charge - Prof. (Mr.) Shekhar Chandratre, Our Jr. College Teacher - Prof (Mr.) A. D. Patel and B.M.S. Co-Coordinator (Mr.) Subodh Aware, assisted by Gen Sec-Mr. Abhishek Bhatt and other members of Students' Council.

The One -day festival of fund and frolic began in the college campus on 8th January 2005 from 10.00am onwards till late evening.

The programme was given a colourful start by the Chief Guest - Shri Shivkumar Agarwal of Shubam Motiwalla who lighted the lamp. The trustee, members of governing council, and other dignitaries also graced the occasion. The festival included 14 events such as Rangoli, Mehendi, Cartooning, Elocution, Debate, Essay, Singing, Fashion show etc. The high light of **Dalmia Utsav-2005** was the participation of more than 410 students of 21 colleges in various cultural activities.

Dalmia Utsav - 2005 was a memorable event. It was highly appreciated and praised not only by the participants, invitees and chief guest but also at discovering and promoting the latest talents of the student's community but also fostering a competitive spirit among them. The students of different colleges took active and keen interest in various competitions. The participants, invitees and student were present in large numbers.

In the evening, the memorable event of Prize Distribution function was conducted. **Mr. Dattatraya Karale, the DCP Zone-11** was the **Chief Guest** of the prize distribution function.

The results revealed that Vivek College stood first among all the colleges and bagged the "**Dalmia Utsav - Rotating Trophy**" for its overall performance.

Fine Art Association (Senior) **Report for 2004-2005**

This Association of the college strives to bring out the talents of the students in field of Fine Arts & organises various programmes in this regard. Miss Urvi Gosar of S.Y.B.Com. was appointed as the secretary of the associations.

The activities of the association began with the Mehendi Competition jointly held for the Junior and Senior college on 7th August 2004, jointly with Lions' Club of Malad-Borivali. This was followed by an exhibition in which various items were on display. These items were highly appreciated by the guests. The Association thanks the Lions' Club of Malad-Borivali for sponsoring the competition.

The association specially thanks Lions Sharad Ruia (President Lions Club of Malad-Borivali) and Mrs. Renu Ruia for inauguration the exhibition and showing keen interest in the items on display.

On 3rd Sept. 2004, the Association organized Rangoli Demonstration by International Rangoli Artists Mr. Kumar Kothari & Mr. Ramdas Chondey. The Rangoli gave a message on the occasion of the Blood Donation Drive organized by the NSS Unit of the College on 4th Sept. 2004.

In the Second term, members of the Association participated in various Inter-Collegiate competitions and won prizes.

The association thanks the Principal, Vice-Principal, Teaching & Non-Teaching staff for their Co-operation.

Prof. Mrs. N. S. Lele
Prof. Mrs. S. S. Desai.

Incharge Fine Arts Association
2004-2005

Report of the Planning Forum 2004-2005

The Planning forum plays a vital role in shaping the personality of a student. Its objectives include.

- * Keeping students informed about the current socio-economics & political events in the country.
- * Encouraging student participation & interaction by conducting competitions like Elocution, group Discussions etc.

The academic year 2004-2005 saw the planning forum and its members working towards the objectives in right earnest. The members were

Dr. (Mrs.) Latha Krishnan	Chairperson
Prof. (Mrs.) Swati Desai	Staff Member
Mr. Samir Malaye	Secretary
Ms. Samida Manjrekar	Jt. Secretary

Activities : The planning forum conducted the elimination round of "His Excellency Dr. P.C. Alexander Memorial Elocution Competition" also called the "Chancellors Trophy", on the 7th of August, 2004. The topic for the competition was "Partial Privatisation alone is suitable to India."

* The Planning forum conducted the elimination round of the A. D. Shroff Memorial Elocution Competition.

* The Planning forum held informal discussions on topics of current interest.

* The Planning forum secretary presented a speech on "THE ROLE OF YOUTH IN THE 21ST CENTURY" on the occasion of the Independence Day Celebrations.

OUR STARS :-

The Planning Forum has groomed two stars who have kept the forum's flag flying. These two stars are:

- ★ Samidha Manjrekar.
- ★ Samir S. Malaye.

Samidha Manjrekar won the first prize at the chancellor's Trophy (College Level) & had the

privilege of representing the college at the Final Round. She also won the First Prize at the A. D. Shroff Memorial Competition (College Level) & represented the college in the semi-finals. She also bagged a consolation prize at the Gandhi Smarak Nidhi Elocution Competition.

Samir Malaye won the second prize at the chancellor's trophy (College Level Competition) and the second prize at the A. D. Shroff Memorial Elocution Competition (College Level). He also bagged the third prize at the Gandhi Smarak Nidhi Elocution Competition.

Samir presented a speech on the occasion of Independence Day Celebrations in the college.

Samidha & Samir were chosen the Best Girl Student & Best Boy Student of the year respectively.

The Principal's special prize was awarded to Samir Malaye.

SPECIAL THANKS :-

The Planning forum would like to express its heartfelt thanks to all the Judges who have judged various competitions of the forum.

Our Specials thanks to :

- ★ Prof. (Mrs.) S. S. Telang
- ★ Prof. (Mr.) Mahesh Gadekar
- ★ Prof. (Mrs.) Arti Dilware
- ★ Prof. (Mrs.) Mausumi Galwankar
- ★ Prof. (Ms.) Shobhadevi

PILLARS OF STRENGTH :-

The activities of the Forum would not have been possible had it not been for the youthful enthusiasm & guidance of our principal who has been a pillar of strength. The activities of the Forum have been meticulously planned by the chairperson Dr. Latha Krishnan & member Prof. (Mrs.) Swati Desai & actively supported by our student friends. I would like to thank all of them for all their help & guidance.

To sum up the Forum has done what it does best - "To Inform, Encourage & Interact".

- Samir Malaye
Secretary

Report of the Literary, Debating and Advertising Society. 2004-2005

Our Team :

Chairperson	Dr. Mrs. Latha Krishnan
Member	Prof. Mrs. Sharada Gaitonde
Secretary	Ms. Genevieve Lobo
Jt. Secretary	Mr. Sourabh Kothari

Objectives : To provide a platform and to encourage public speaking. To create an awareness about various topics and to introduce the students to the world of books.

Activities Conducted : A series of activities were conducted throughout the year providing ample opportunities to the students to express their thoughts freely and fearlessly. Some of the important activities conducted are as under.

Inter Collegiate Activities :

1) An Inter Collegiate Competitions was conducted by Xavier's College. Samir Malaye was among the top 7 in the Elocution Competition.

2) An Inter Collegiate Elocution Competition in all languages was organised by the "Anti-Dowry Movement" which was held at Ruparel College. Ms. Genevieve Lobo stood 8th in the Elocution Competition.

Collegiate Activities :

1) **Group Discussion :** A group discussion was conducted by LADS on 8th December, 2004. There were three rounds for this competition.

1st round : Discussion on "SUBSIDIES AND FREE ELECTRICITY AND INCENTIVES".

2nd round : Picture Group Discussion.

3rd round : Case Study.

The following students won the respective prizes.

1st Prize : Mr. Samir S. Malaye

2nd Prize : Ms. Genevieve P. Lobo &

3rd Prize : Mr. Vishal Kothari

(II) Book-Review :

On 11th December, 2004 a book-review was conducted in which, students gave their views on selected books of their choice. The books covered areas like science, fiction and self-help books. To name a few :

1) Rich Dad Poor Dad

2) Success through positive, mental attitude.

3) Terrorism were some of the books which students reviewed.

1st Prize : Ms. Genevieve P. Lobo

2nd Prize : Mr. Samir Malaye

3rd Prize : Ms. Shunaza Khan

(III) Extempore :

On popular demand Extempore Competition was arranged large number of students attended it. The topic for the competition was

"Should there be restriction on the age and qualification for parliamentarians in India"

1st Prize : Shunaza Khan

2nd Prize : Samir Malaye

3rd Prize : Genevieve Lobo & Champak Rawal

The joint secretary of LADS was awarded the Principal's special prize for being the most active member of the association.

I thank the Principal very sincerely for all the timely help and guidance provided in the conduct of various activities.

My heartfelt thanks are due to Dr. (Mrs.) Latha Krishnan (Chairperson) and Prof. Mrs. Sharda Gaitonde for the affectionate guidance and unflinching encouragement given to the members at all levels. I also thank most heartily all the judges who encouraged us.

I wish the association a bright future.

- Ms. Genevieve Lobo
Secretary

Report of the activities of Women's Development Cell in 2004-2005

The Women's Development Cell of the college conducted the following activities :

- 1) Elocution Competition
- 2) Debate

The elocution competition was conducted on 21/12/2004 on the following topics :

- 1) Domestic Voilence
- 2) Sexual harassment of women at work and other places.
- 3) Legal remedies and safe guards for women.

Our Junior and Senior student, Junior & Senior staff members and members of non-teaching staff participated in the competition.

Following is the list of students who have won prizes.

From Senior College

- 1) Geneive Lobo
- 2) Shunaza Khan

From Junior College

- 1) Neeraj Agarwal - 1st
- 2) Poonam Purobi - 2nd
- 3) Edwin Patel

To encourage the non-teaching staff members for participating in the competitions our Principal madam awarded them with Principal's special prize. Staff members who are awarded are Mrs. Leena Buwa & Ms. Punam Bhate.

Prof. Mandawawallla, Mrs. Sheetal Shah and Prof. Shobhadevi were the Judges.

Debate

Debate was conducted on the following topic
Women in advertisement "Promotion of product" or "exploitation of women"

The debate was on 3.1.05 to celebrate Savitribai Pule Jayanti. Our Junior and Senior College students participated in the debate. The prize winner are :

From Senior College :

1) Samir Malaye	}	1st Prize
2) Shanuza Khan		
3) Kavita Sharma	}	2nd Prize
4) Avantika Kaushik		
5) Ankit Didwania		

From Junior College :

1) Neeraj Agarwal	: 1st Prize
2) Sweta Dave	: 2nd Prize
3) Vishal Jain	: Consolation

Prof. Mahesh Gadekar and Prof. Sharda Gaitonde were the judges for the competition.

B.M.S. R E P O R T

In this current academic year 2004-2005 we are having one batch of F.Y.B.M.S. & one batch of S.Y.B.M.S. Our students have taken active part in various Inter-Collegiate Competitions & bagged prized. Vinod Shahi of S.Y.B.M.S. bagged 1st Prize in Carrom Singles in Inter-Collegiate Festival organised by **Mulund College of Commerce**. We had arranged **Industrial Visits** for students to **Nasik, Shirdi & Saphale** to gain first hand information about various activities. Many of our students worked as volunteers during "**Dalmia Utsav 2005**".

I am thankful to Management, Principal & Non-Teaching Staff for giving us support & co-operation.

Co-ordinator,
Prof. Subodh Aware

Students' Council Report

for the Year 2004-2005

As per the provisions of the Maharashtra Universities Act, 1994, the Amendment and Continuance (Ordinance 2000) and as per the Mumbai University's directives, the Students' Council of the college was constituted for the year 2004-2005.

The following person were the members of the council.

Sr. No.	Name of the Persons	Particulars
1.	Prin. Mrs. Savita Aware	Chairperson
2.	Prof. Mr. Shekhar Chandratre	Prof. In-Charge
3.	Prof. Mr. Kiran Mane	Programme Officer (N.S.S.)
4.	Prof. Mrs. S. S. Telang	Cultural Prof. In-Charge
5.	Prof. Mr. B. V. Tekle	Sports Directors
6.	Mr. Abhishek Bhatt	Gen. Secretary / Sport Secretary
7.	Mr. Mahesh Bari	Cultural Secretary
8.	Mr. Mitesh Patkar	N. S. S. Secretary
9.	Mr. Mamta Maggad	Ladies Representative
10.	Ms. Muusarrat Haji	Ladies Representative
11.	Mr. Pravin Agarwal	F.Y.B.Com. Representative
12.	Ms. Monica Bachhawat	S.Y.B.Com. Representative
13.	Mr. Yogesh Kanji Cheta	T.Y.B.Com. Representative

The Students' Council conducted the following activities :

1. The activities of the Students' Council started with the Inauguration function on 10th Sept., 2004. On this occasion the Chief Guest was **Smt. Minal Mohadikar - Vice-President of Maharashtra Chamber of Commerce.**
2. Like every year, even this year, the friendship day in August was a grand success.
3. The Inter-Collegiate Patriotic Song Singing Competition was held on 14th and 15th August, 2004 in which a good response of participation was received from a large number of students. This year the council organized the Kurta and Saree day on Independence Day.
4. Twins Day and Chocolate Day was organized as usual, and some new day like Balloon Day, Back to School Day were introduced.
5. Like every year, even this year a Grand Traditional Day with Best Dress Competition was organized in November and a good response was received form the students.
6. The Tie/Saree/Rose day organized in December received a good response form our college students.
7. During the academic year 2004-2005 Students' Council organized the 33rd Annual Day of the College on 6th January, 2005 on a very grand scale. The trustee and the governing council members also graced the occasion. The academic and the Inter-Collegiate level prizes were

awarded to the winners. The magnificent cultural show put up by the students on the occasions was appreciated by one and all.

8. The council organized its last activity for the year on 8th January, 2005. A one day Inter-Collegiate festival - Dalmia Utsav - 2005 was organized by the council on 8th January, 2005. Almost 421 participants from 21 colleges all over Mumbai participated in this festival. Dalmia Utsav comprised of 14 different events in literary arts, fine arts and performing arts. The General Secretary Mr. Abhishek Bhatt and his committee members had shown active participation in the smooth conduct of the activities of Dalmia Utsav - 2005. The trustees and the governing council members along with famous celebrities also graced the occasion. The magnificent cultural show put up by the students on the occasion was appreciated by one and all.

Mr. Abhishek Bhatt of S.Y.B.Com was the most active member of Students' Council for the year 2004-2005. He performed his duty as the General Secretary during the academic year 2004-2005 by showing his active participation in Students' Council activities.

Mr. Samir Malaye of T.Y.B.Com and Samidha Manjerekar of S.Y.B.Com were awarded the title of Best Boy and Best Girl 2004-2005 respectively by the council.

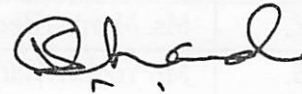
The Council is thankful to the management and Principal Prof. Mrs. Savita Aware, Vice principal Prof. Dr. A. M. Bhende, teaching and non teaching staff of the college for their whole hearted co-operation and to all the students who participated in various events during the academic year.

Mr. Abhishek Bhatt

General Secretary
Students' Council

Prof. Mr. Shekhar Chandratre

Prof. In-Charge
Students' Council

STAFF CLUB & TEACHERS COUNCIL ACTIVITIES DURING THE YEAR 2004-2005

- 1) One day picnic to Silent Resort on 22nd August, 2004
- 2) Guest Lecture on Post Naac activities by Prin. Ms. S. S. Aware on 17th February, 2005
- 3) Guest Lecture on DIET by Dr. Purnima Jani on 25th February, 2005

Prof. Swati Desai
Staff Secretary

Prin. Ms. S. S. Aware
Chairperson

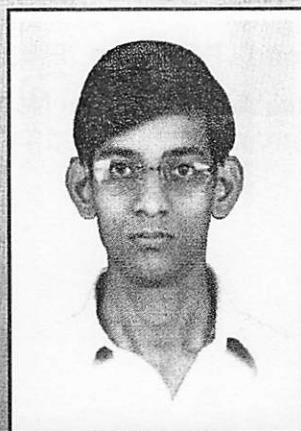

Our Student's Council

2004-2005

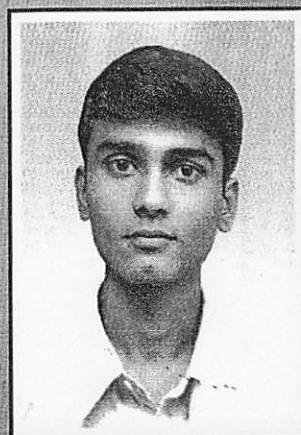
Mr. Yogesh Cheta
T.Y.B.Com
Representative

Mr. Pravin Kumar D.
F.Y.B.Com
Representative

Ms. Monika Bachhawat
S.Y.B.Com
Representative

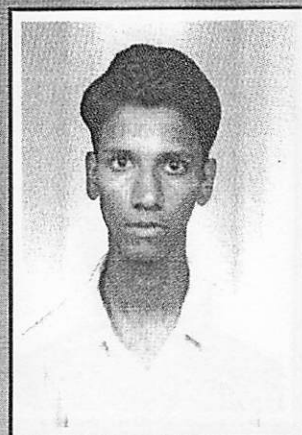
Mr. Mahesh Bari
Cultural Secretary

Ms. Mussarat Haji
Ladies Representative

Mr. Abhishek Bhatt
General Secretary /
Sports Secretary

Mr. Hitesh Patkar
N.S.S. Secretary

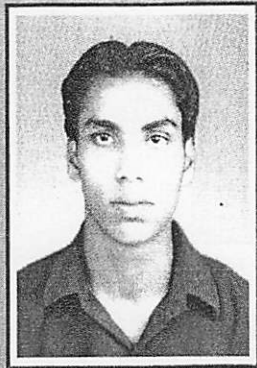
Ms. Mamta Haggad
Ladies Representative

Miss Sonali Sanap - F.Y.B.Com. E-62

- Represented Mumbai University at National Level Tennis Tournament & secured 1st Place

Mr. Vilas Kotian - S.Y.B.Com. C-56

- Represented Mumbai University at National Level Volley Ball Tournament.
- Athletic Champion (Sr. College) 2004-2005

Mr. Dinesh Shinde - F.Y.J.C. I-63

- Winner-up at National Level Carate Championship held at Hariyana State

Ms. Shreeja Khapne
Best Girl 2004-2005
Junior College

Mr. Sameer Patel
Best Boy 2004-2005
Junior College

Our Sports Stars

1. Vilas Kotian, S.Y.B.Com., represented Mumbai University at the National Level Volley Ball Tournament held at Amrawati from 8th - 13th December 2004.
2. Sonali Sanap, F.Y.B.Com., won 1st prize at Inter-Collegiate Tennis Tournament organised by Mumbai University & represented Mumbai University at National Level Tennis Tournament held at Chandigarh from 17th November - 21st November 2004.
3. Dinesh Shinde of F.Y.J.C. stood at Mumbai District, Maharashtra state & represented Maharashtra at National level karate Championship securing All India 1st prize.
4. Junior College Girls Table Tennis team stood first at Taluka Level & second prize at District level Table Tennis Championship organised by Govt. of Maharashtra.
5. Junior college Girls Volley Ball Team secured Second Prize at Mumbai level organised by Govt. of Maharashtra. Our Junior College & Senior college Volley Ball Teams are coached by Mr. Hari Nair (Our Ex-Student)
6. After gap of 20 years our Junior College Cricket team successfully won five rounds & are coached by Mr. Gaitonde.
7. Our Junior college Boys Table Tennis Team won 1st Prize at Taluka level organised by District Sports Organisation.

Sports Director,
(Prof. Tekle)

This Year we Started M.Com. (Part - I) (With Accounts)

After complying with the formalities of the University, this year (2004-2005) We got the permission to start the postgraduate course M.com (with accounts) Part-I on self-financing basis.

Though we were late, the response from the students was very enthusiastic and encouraging for M.Com. Part-I 46 students took admission this year.

Fortunately, we got very competent faculty to teach various subjects. All the teachers who are the staff members of the college maintained high degree of regularity and they were extremely punctual.

All the faculty members completed their syllabus by conducting extra lectures during holidays.

We provided library to our students. We purchased no. of new books for the course.

Our teaching and non-teaching staff was very co-operative during this year.

We are thankful to our madam principal Mrs. S. S. Aware for her continuous support and motivation to all of us.

We are sure that next year also we will get thumping response from the students as well as from the teaching faculty.

Co-ordinator
Prof. S. V. Chandratre

OFF THE ROUTINE

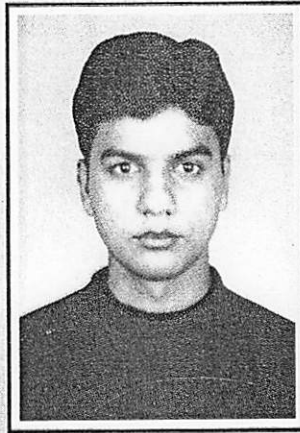
- (I) Principal - Mrs. Savita S. Aware
- 1) Attended and taken active part in Principals' Training Course in "Educational Leadership Skills" at Bangalore 8th May to 13th May 2004.
  - 2) Expert on Placement Committee for Career Advancement in Accountancy at Akbar Peebhoy College of Commerce & Economics, Mumbai.
  - 3) Member of Panel of Judges for selecting the books for Shree Ganshyamdas Saraf Sahitya Puraskar (Marathi Language) given by Marwadi Sammelan.
  - 4) Attended conference of Principals' of Maharashtra State Non-Government Colleges Federation at Jalgaon - 22nd & 23rd Jan., 2005.
  - 5) Participated in the State Level Seminar on "Hundred years of Cooperative Movement in India : Success & Failure" Organised by the Dept. of Economics of Mittal College of Arts & Commerce 8th Feb. 2005.
  - 6) Attended one day Regional Level Seminar on "Challenges before College Teachers in the 21st Century" organised by N. G. Acharya & D. K. Marathe College, Chembur on 26th Feb. 2005 and presented paper on "Teacher in the eyes of students : Expectations & Opinions"
- (II) Prof. A. B. Mehta has been selected as a member of Board of Studies of PE-I, II Chartered Accountancy course by Institute of Chartered Accountants India.
- (III) Prof. S. S. Telang attended one day workshop on sexual harassment organised by Akshara and Kirti College.
- (IV) Prof. B. K. Patel elected as a president of Rotary Club of Bombay North west which in one of the premier Rotary Club of Dist. 3140.
- (V) Prof. S. S. Desai attended (i) One day workshop on sexual harassment organised by Akshara and Kirti college. (ii) One day multi disciplinary seminar on statistics - A bridge to success at K. C. College. (iii) Invited as a resource person to conduct session on statistics, sampling in Audit at Regional Training Institute Mumbai of Indian Audit & Accounts Department between 15th April, 2005 and 20th April, 2005.
- (VI) Mrs. Sharada Gaitonde attended N.S.S. orientation course for programme officers at Tata Institute of Social Science from 13th to 22nd July, 2004.
- Attended a national level seminar on Ethics of Sustainable development on 1st and 2nd September, 2004 at Somaiya College of Arts, Science and Commerce.
- Attended orientation programme from 3rd October to 1st November, 2004 and was received a letter of appreciation for book reviewed. The book reviewed was - Carnage by Angels - By Y. P. Singh (Former IPS Officer, CBI Officer, and now a pretesting lawyer.
- (VII) Prof. Kiran Mane has completed M. Phil in commerce with subject "Child Labour Problems in Borivali" in May 2004.
- (VIII) Prof. Shiva Padme Presented paper on "Teachers in the eyes of students expectation & opinions" in Regional level seminar on "Challenges before college teachers in the 21st century" at N.G. Acharya & D. K. Marathe college chmbur.
- (IX) Mrs. Shital Shah, Librarian participated in the V.G.C. sponsored Refresher course organised by Tata Institute of Social Science in the subject of Library Science on the theme INFORMATION TECHNOLOGY FOR LIBRARIANS from 6th September to 26th September 2004 and obtained Grade 'A'.
- (X) Mr. Shyambihari K. Pandey has secured 1st prize in Traditional Dress Competition at intercollegiate Cultural & Sports events for Non Teaching Staff Members Mumbai region organised by Nagindas Khandwala College, Malad.

Our Rank Holders

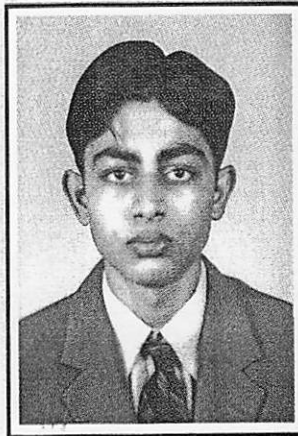
Mr. Mahabal A. Doshi
1st in T.Y.B.Com.
March 2004

Mr. Jigar M. Karani
IIInd in T.Y.B.Com.
March 2004

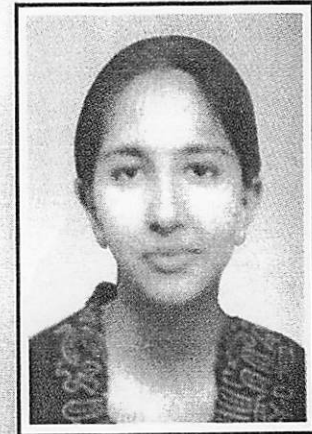
Ms. Mamta R. Agarwal
IIIrd in T.Y.B.Com.
March 2004

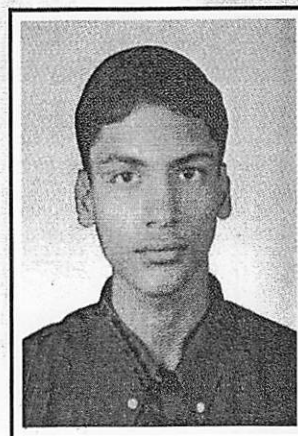
Mr. Yogesh Cheta
1st in S.Y.B.Com.
March 2004

Mr. Dinesh Mehta
IIInd in S.Y.B.Com.
March 2004

Ms. Swati M. Joshi
IIIrd in S.Y.B.Com.
March 2004

Mr. Jatin S. Jajodia
1st in F.Y.B.Com.
March 2004

Mr. Ashish B. Garg
IIInd in F.Y.B.Com.
March 2004

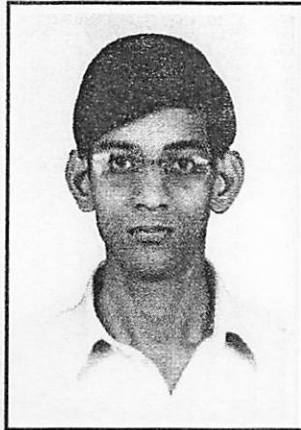

Ms. Monika Bachhawat
IIIrd in F.Y.B.Com.
March 2004

Our Rank Holders

Mr. Jaideep Menon
1st in H.S.C.
March 2004

Mr. Pravin Kumar D.
IInd in H.S.C.
March 2004

Ms. Bhargav A. Rao
IIIrd in H.S.C.
March 2004

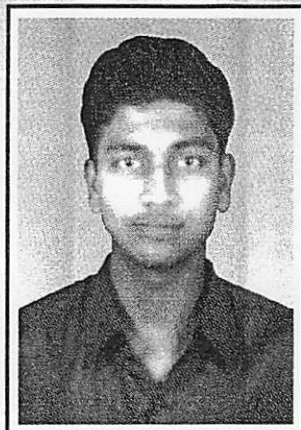
Ms. Sarita Nepali
1st in F.Y.J.C.
March 2004

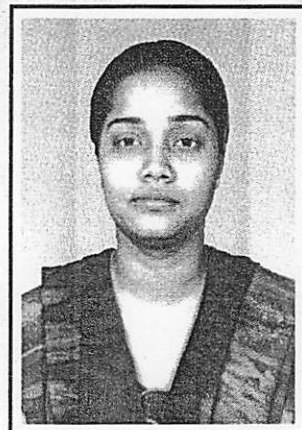
Ms. Dixita Dave
IInd in F.Y.J.C.
March 2004

Ms. Pooja S. Sharma
IIIrd in F.Y.J.C.
March 2004

Mr. Sameer Malaye
Best Boy 2004-2005
Senior College

Ms. Samidha Manjrekar
Best Girl 2004-2005
Senior College

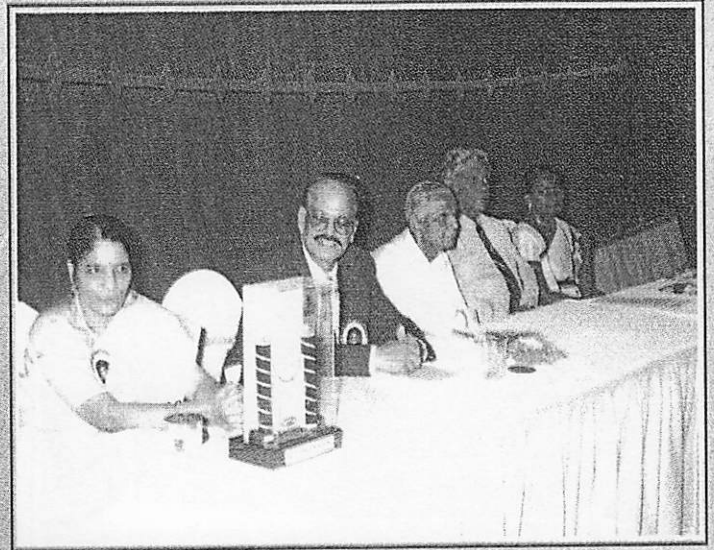

Annual Day Celebration

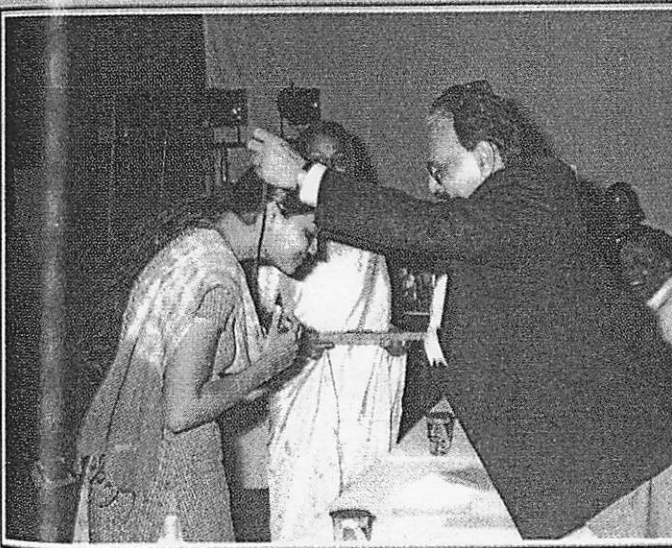

◀ Jr. College Annual Day Dignitaries on dias.

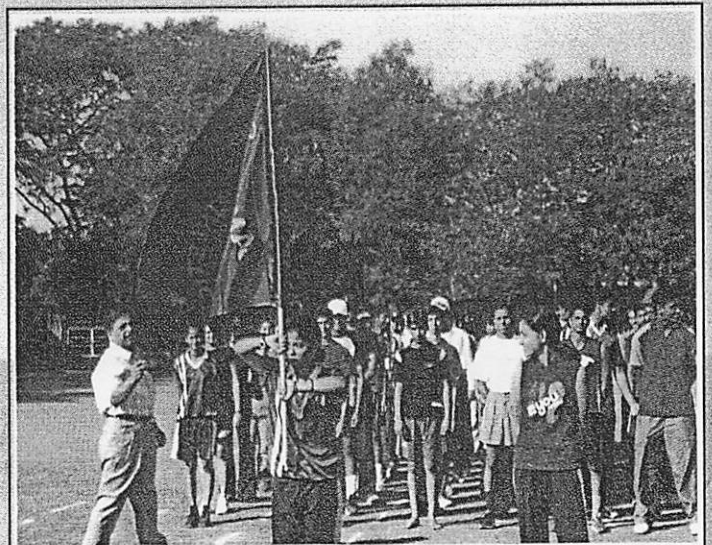
Sr. College Annual Day Chief Guest
Shri R. Venugopal ▶

◀ Felicitating Best Girl Sr. College
Samidha Manjrekar

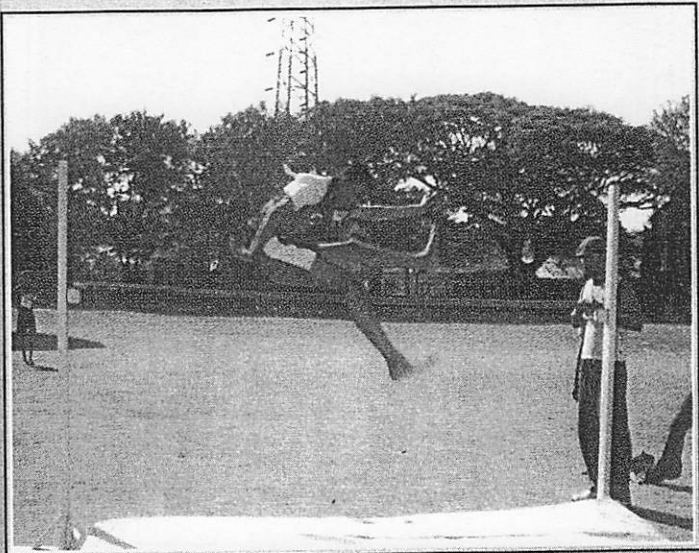
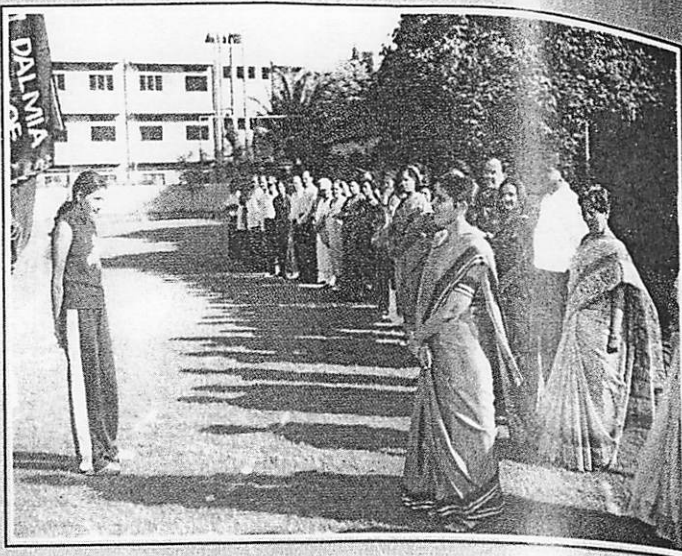
Inauguration of sports Day at Prabodhan
Krida Bhavan. ▶

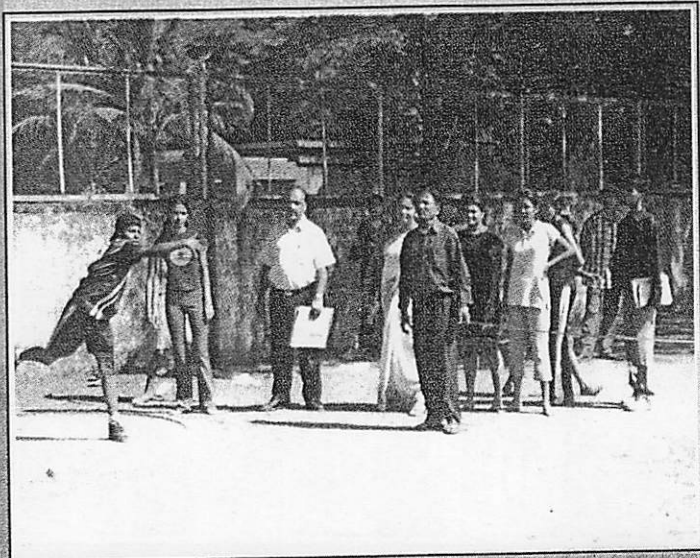
Sports Day Celebration

Oath taking Ceremony. ▶

◀ High Jump Winner.

Long Jump Brevo girls !!! ▶

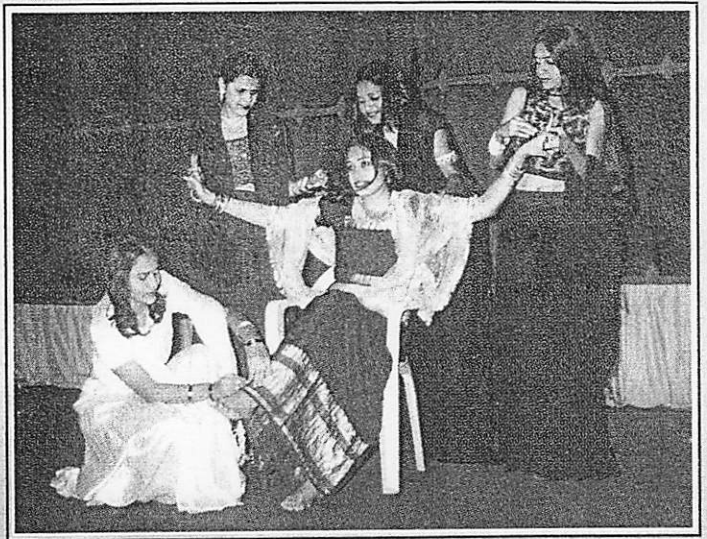

◀ Discus throw in full swing.

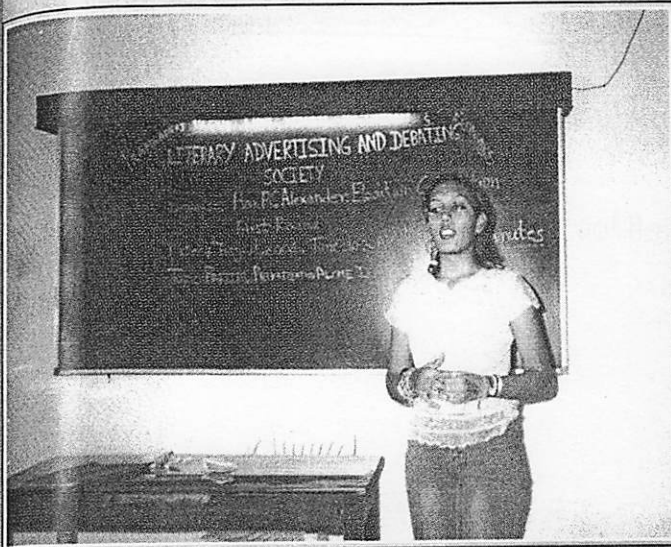

Various Activities of the year

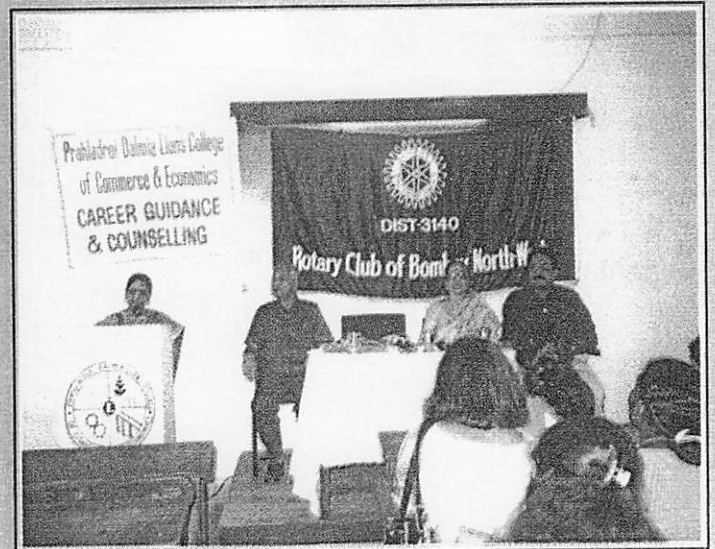
Guess What ?

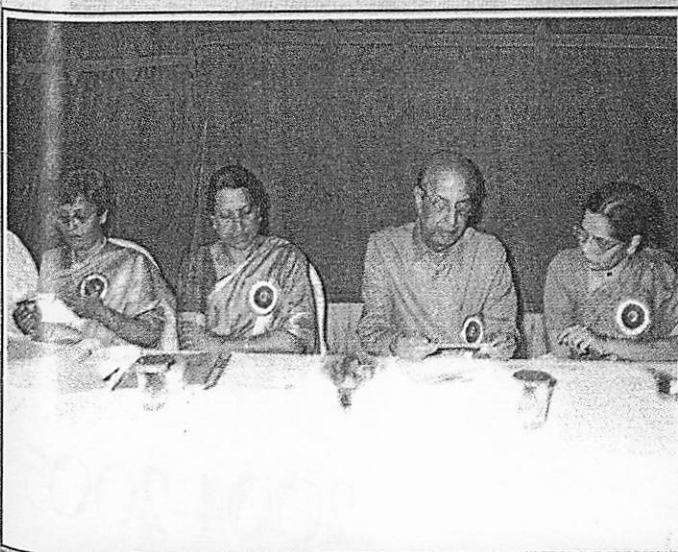
Elocution Competition by LADS.

Prin. Mrs. S. S. Aware addressing on the inauguration of Career Guidance & Counseling cell activities.

Our Trustee **Lion Shyamsunder Ruia** enjoying **Junior College Annual Day** with Vice Prin. Mrs. Jyotsna Vyas, Chief Guest Dy Directors of Education Mumbai Region - Smt. Smita Kakan, Lion Shyamsundar Ruia, Trustee Supervisor Dr. Dadhich.

2004-2005

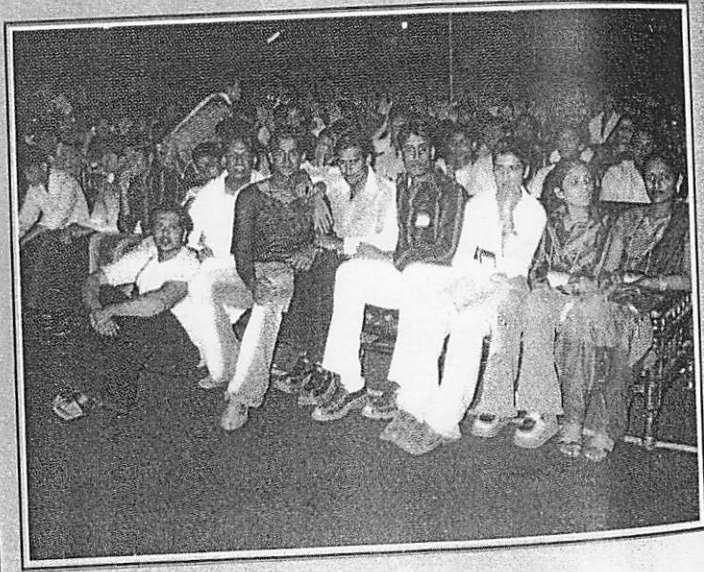
Annual Day Celebration

Prof. Kiran Mane addressing Parents meeting.

Staff too enjoying.

Students enjoying the programme.

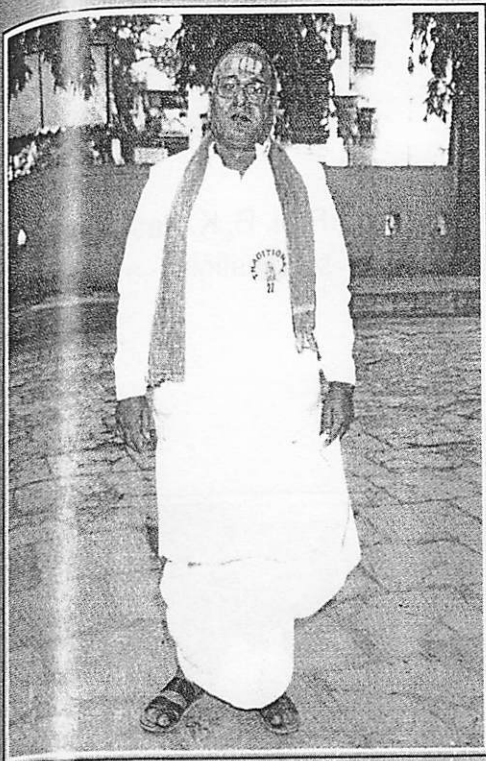

Western Dance Group.

Mrs
Pri
r

Various Awards

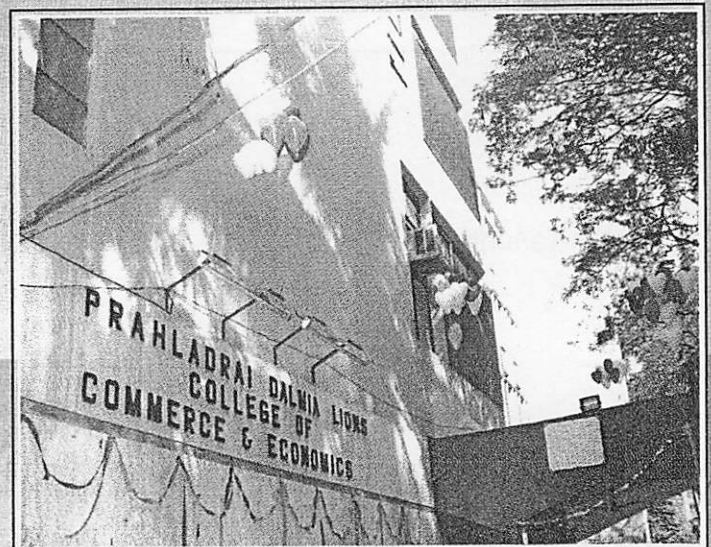

◀ Did Railway Minister Laloo Prasad Yadav visit college ? Oh ! no.... He is **Mr. S. K. Pandey** (Superintendent Accountant) at Traditional Dress Competition, 1st Prize winner at Intercollegiate competition organised by M.K.E.S. College, Malad.

Mrs. Shreeja Kapne awarded Best Girl Prize for 2004-2005 by Vice-Principal Mrs. Jyotsna Vyas ▶

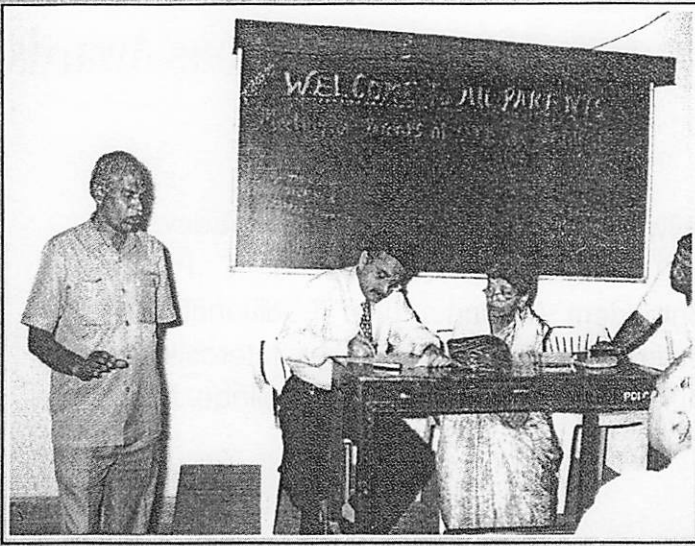

◀ Felicitating Best Boy Sr. College Samir Malaye

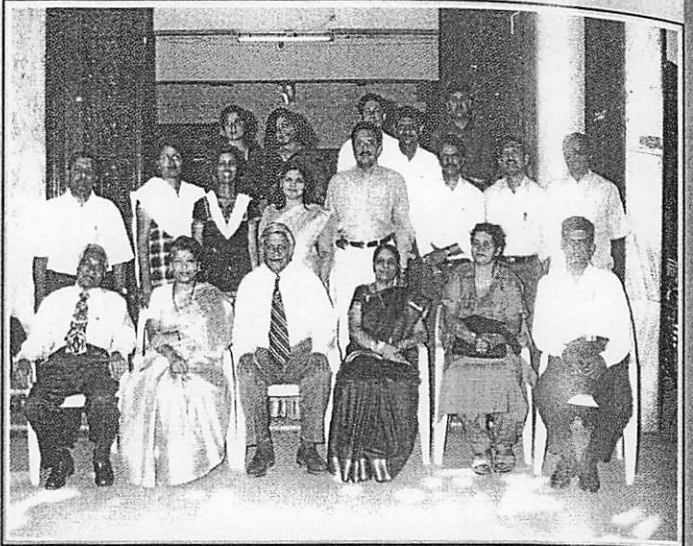

Our Staff Members

◀ Prof. N. S. Lele and Prof. B. K. Patel listening carefully parent's suggestions at parents meeting.

Degree College teaching staff. ▶

Non Teaching Staff ▶

◀ Junior College teaching staff.

2004-2005

KNOW OUR STAFF MEMBERS

TEACHING STAFF

SENIOR COLLEGE

JUNIOR COLLEGE

PRINCIPAL : MS. SAVITA S. AWARE

Vice Principal : Dr. A. M. Bhende

Vice Principal : Ms. Jyotsna Vyas
Supervisor : Dr. Pratibha Dadhich

ECONOMICS DEPT.

1. Dr. Latha Krishnan (HOD)
2. Mr. Mahesh Gadekar
3. Ms. Mausumi Galvankar
4. Ms. R. S. Sathye (Contractual Basis)
5. Ms. Aarti Dilware (C.H.B.)

ECONOMICS DEPT.

1. Ms. Jyotsna Vyas
2. Ms. Asha Prasad L.
3. Ms. Jayshree R.
4. Ms. Mercy Abraham
5. Mr. Arunkumar Singh (P.T.)

ACCOUNTANCY DEPT.

1. Mr. D. M. Kadhi (HOD)
2. Mr. B. K. Patel
3. Mr. A. B. Mehta
4. Mr. Shiva Padme
5. Mr. R. Ruke
6. Mr. B. C. Gowda (Contractual Basis)

COMMERCE / ACCOUNTANCY

1. Mr. Sailesh Shrivastava
2. Ms. Shakuntala Yadav
3. Mr. Kailash Vachharajani
4. Mr. Ambelal D. Patel
5. Ms. Rajkumari Vyas
6. Mr. Dhiren R. Mehta
7. Mr. Bharat Pandya
8. Ms. Rashmi Punmia
9. Ms. Kiran Pandey
10. Ms. Poonam Biyani
11. Ms. Asha Patel (P.T.)

COMMERCE DEPT.

1. Dr. A. M. Bhende (HOD)
2. Mr. S. V. Chandratre
3. Ms. Sharada Gaitonde
4. Mr. Kiran Mane
5. Ms. Nisha Khanolkar (C.H.B.)
6. Ms. Nalini Shah (C.H.B.)

MATHS & STATS

1. Mr. Satish S. Pai
2. Mr. Banuprasad Singh

MATHS & STATS DEPT.

1. Ms. N. S. Lele (HOD)
2. Ms. S. A. Mandavawala
3. Ms. S. S. Desai
4. Mr. S. N. Hatekar
5. Mr. Ram (C.H.B.)

LANGUAGES

1. Ms. Geeta Naik (Gujarati)
2. Dr. Pratibha Dadhich (Hindi)
3. Dr. Prakashodevi Kushalka (Hindi)
4. Mr. Shivpoojan Pandey (Hindi)
5. Dr. Rohini Takle (Marathi)

LAW DEPT.

1. Ms. S. S. Telang
2. Mr. Ramakant Yadav (C.H.B.)

ENGLISH

ENGLISH

1. Ms. K. Shobhadevi
2. Ms. Tripura Rao (C.H.B.)

1. Ms. Sunila Bhandare
2. Ms. Rashmi Kulkarni
3. Mr. Anil Bagade
4. Ms. Mini Abraham

KNOW OUR STAFF MEMBERS

TEACHING STAFF

JUNIOR COLLEGE

INFORMATION TECHNOLOGY

1. Ms. Trupti Shah
2. Mr. Bishnu Dash (Lab Asst.)

SPORTS DIRECTOR

1. Mr. B. V. Tekle

B.M.S.

1. Mr. Shubodh Aware (Co-ordinator)
2. Mr. Mahesh Gadekar
3. Ms. Nisha Khanolkar
4. Mr. Vinay Prabhu
5. Mr. Saurabh Deshpande
6. Mr. Madhukar Dalvi
7. Ms. Madhavi Nighoskar
8. Ms. Priti Yadav
9. Ms. Trupti Shah
10. Mr. Nitin Soni
11. Ms. Nalini Shah
12. Mr. C. K. Lakshmanan
13. Ms. Roopali Sinkar
14. Ms. Beena Prakash
15. Mr. Ashish Vakilna

NON - TEACHING STAFF

OFFICE STAFF

Sr.No.	Name	Designation
1	Ms. Leela Peter	Registrar
2	Mr. S. K. Pandey	Supdt. Accountant
3	Mr. V. Y. Gosavi	Head Clerk
4	Mr. Sagar B. Saini	Sr. Clerk
5	Mr. Nitin Presswala	Sr. Clerk
6	Ms. Rasika Patkar	Jr. Clerk
7	Ms. Medha Sawant	Jr. Clerk
8	Mr. Vijay B. Chavan	Jr. Clerk
9	Ms. Sneha S. Lad	Jr. Clerk
10	Mr. Shailesh Jamdhade	Jr. Clerk
11	Ms. Poonam Bhate	Jr. Clerk
12	Mr. Vijay Borse	Jr. Clerk
13	Mr. T. M. Kharade	Peon
14	Mr. R. L. Debey	Peon
15	Mr. Bharat Likhar	Peon
16	Mr. Sushil Yadav	Peon
17	Mr. P. N. Singh	Watchman
18	Mr. P. D. Vaidkar	Watchman
19	Mr. Hemant Bansode	Watchman
20	Mr. Gangaram Solanki	Sweeper
21	Ms. Saroj Jajot	Sweeper
22	Mr. Mangal Jedhia	Sweeper

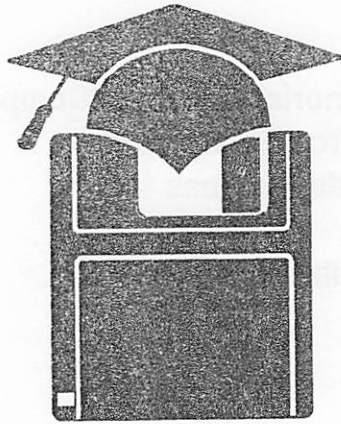
LIBRARY STAFF

Sr.No.	Name	Designation
1	Ms. Sheetal Shah	Librarian
2	Ms. L. S. Buwa	Asst. Librarian
3	Mr. M. B. Savratkar	Sr. Clerk
4	Mr. S. S. Vagal	Jr. Clerk
5	Mr. S. V. Wamanshe	Library Attendant
6	Mr. B. N. Shedge	Library Attendant
7	Mr. K. P. Patil	Library Attendant
8	Mr. Udaram Saini	Library Attendant
9	Mr. D. J. Shinde	Library Attendant
10	Mr. J. C. Tiwari	Library Attendant
11	Mr. R. B. Yadav	Library Attendant
12	Mr. R. S. Varma	Library Attendant
13	Mr. A. P. Yadav	Library Attendant
14	Mr. S. T. Sarode	Library Attendant
15	Mr. C. K. Chandran	Library Attendant
16	Mr. S. R. Varma	Library Attendant
17	Mr. Ashok Sarpe	Peon
18	Ms. Asha Yadav	Peon

B.M.S.

1	Mr. Rajesh L. Dubey	Clerk
2	Mr. A. P. Yadav	Peon

ENGLISH

SECTION

English Section

No.	Subject	Page
1	Way of happiness	1
2	Future of IT	1
3	40th A. D. Shroff Memorial Elocution Competition Held on Behalf of Forum of Free Enterprises	2
4	A Healthy Way to Reduce Stress	3
5	Guided Visualization	3
6	How is Guided Visualization help You ?	3
7	How do I begin?	4
8	Family of Soap	4
9	Time is Precious	5
10	The Art of Conversation	5
11	Blood Bank	6
12	The Earth below the Toppest End	6
13	My College	7
14	Accountancy in Our Life	7
15	Mathematics & Cricket	7
16	A Friend's ABC	8
17	Discipline	8
18	Before	8
19	Try	8
20	Student	9
21	Teacher	9
22	What is Life ?	9
23	Our India	9
24	Jokes	9
25	The Best Gift to Give	10
26	Whom I Like	10
27	The different between Love & Like	10
28	Simple & Real Friends	10
29	We can, We will	11
30	Account of My Heart	11
31	Without Maintaining any Suspense Account	11
32	Topsy Turvy	12
33	No Fame without a Name	12
34	Enthusiasm	12
35	Why Student Fail in Exam ?	13
36	A cricket Terminal	14
37	Value of Time	14
38	Balance Sheet of Your Life on Everyday	14

Way of Happiness

Let us keep Our heart free from Hate
Let us fill our heart with tons of Love
Let us expect Little &
Let us do much more than expected
This is the simple way to Happiness

"Happiness is a treasure that doubles when we share".

Formula of Happiness is "When oppressed or depressed under a mountain of worry, **"Just Smile"**, and be happy. Because in pain it is better to laugh at life, that makes easier at hard time. Something to a, something to love and something to hope for are the grand essentials of happiness but one advice "Don't depend on other for your happiness!"

Way of Happiness is to be a friend of each other, you don't need any possession. But once you are friend your happiness will never end. Always look all around you find someone in need help somebody. Today, Some long life's way let sorrow be ended the friendless & be friended by help somebody today.

Anything you are good at contributes to happiness. It means that Happiness depends on what you can give, not what you get because it rightly said that "Happiness more you give more you have". Therefore for this you need the beauty and quality to spread happiness. Because meeting and departing are the part of life & happiness and sorrow are the way of life. But, "There is no such cosmetics for a beauty like Happiness."

So it is very important to have the beauty of happiness.

Because :

If there is righteousness in the heart, there will be beauty in the character,

If there is a beauty in the character there will be order in the nation. If there is order in the nation there will be happiness and peace in the world.

If you live life for yourself alone you feel yourself surrounded by enemies and the happiness of each an obstacle to your own happiness. Live for other and you will feel surrounded by friends and the happiness of each will become your happiness.

"Happiness More You Give, More You Have."

- Sandeep Rajpurohit
S.Y.B.Com - D 91

FUTURE of IT

Inf[^] Technology (IT) is influencing our day-to-day lives in many ways. Various activities like Airline & Railway reservations, payment of telephone & electricity bills, banking, medical diagnoses and weather forecasts, are increasingly relying on IT. The list of appli[^] areas inf[^] technology is almost endless. Most org[^] are investing in IT related products & services as it help them in reducing costs & in improving operational efficiency, which in turn leads to customer satisfaction.

Most business that have implemented IT for their operations have seen an increased efficiency in response time & accuracy which has resulted in better customer satisfaction. IT has a very bright future & the days are no more away when our house oven can also be connected to the Internet and controlled from a remote location. It will be capable of connecting to different recipes databases on the Web to adjust temperature and cooking time. Imagine our house refrigerator which is automatically will ask to you to buy vegetables when all the vegetables in the fridge are used up, imagine your fridge saying, "Eggs are over". How convenient ..... ? This all be given you none other than by IT.

There is a technology to invented recently which is Auto PC. It is a computer that can be installed on the dashboard of a car and provides directions using Global Positioning System (GPS). Smart card is also a gift of IT. A smart card is a plastic card embedded with computer chip, which stores & transfers data between computing systems.

If you are looking for entering IT sector then it is necessary for you to understand which role will be most suitable to you. The different roles available in : Analyst Designer, Architect, Business Development Manager, Programmer, Project Manager, Team Leader, Technical Specialist, Vendor Manager, Software Engineer, Hardware Engineer & many more.

So move ahead & we a part of IT revolution.

- Monika S. Bachhawat
S.Y.B.Com - A

40th A.D. Shroff Memorial Elocution Competition Held on Behalf of Free Forum of free Enterprises.

Future of Economics reforms in India.

India's economic growth over the past 13 years of economic reforms has been one of the world's fastest for large countries. The reforms encompassed all the diverse segments of economic activity; though their coverage and depth varied across different sectors of the economy. The key issue that has arisen in recent year is the deceleration in growth in general, and in industry and agriculture in particular. There is growing impatience in the country as the fact that a large number of people continues to be object in poverty and there are alarming gaps in social attainment even after 13 years of economic reforms. To overcome the challenge, we must strengthen what has worked well and should avoid repeating the past mistakes. There must be willingness to modify policies and institutions based on past experience keeping in mind the changes that take place in the economy and the world. Some of the emerging issues which needs implantation for the future of economic reforms are role of government, agricultures, fiscal policy and many more.

Government plays a very important role in promoting development. For instance, the social sectors where its role will clearly expend and infrastructure development where the gaps are large and private sector cannot be expected to step in significantly. In these area, the role of government may have to be expanded and restructured. Expansion in some are of infrastructure development which are unlikely to attract private investment. eg. : rural infrastructure and road development where as in telecommunication , Power & Ports etc. Private sector can play a much greater role provided an appropriate policy frame work is in place. Here, the role of government needs to change to facilitate such investment as much as possible while still remaining a public sector services provider for some time. In all these areas, the role of government as a regulator, ensuring a fair deal for consumers, transparency and accountability and a level playing field is also extremely important.

Indian agriculture is one of the most neglected sector in terms of policy how productivity and high cost of production has reduced the profitability and

increased the farmers' indebtedness, forcing thousands of farmers to commit suicide. Agriculture needs appropriate policy action to augment farm income and employment. The subsidy and MSP have to be used in such a manner that removes distortions in the cropping pattern, encourages crop diversification and improves crop productivity. Apart from enhancing real capital formation in the sector through raising public investment and providing easy and cost effective credit to farmers, an effective, socially guided and regulated market mechanism is required to be evolved. As farmers are facing uncertainty and risk about the prices of their produce, there is an emergent need to develop a sound agricultural marketing information system that may help the farmers in planning their cropping pattern according to the agricultural products in domestic and global markets.

Fiscal consolidations, a key element in the package of economic reforms remains an unfinished task. An effort has to be made to raise the tax and non-tax revenue of government in an efficient and transparent manner. Lowering tax rates and broadening of the tax base through plugging of loopholes and reduction of exemptions are called for. Here, it is important to reiterate that the agricultural incomes particularly in case of large sized farmers must be brought under the preview of taxation. Moreover current expenditure of the government have to be lowered so that the pressures on the interest rates are lowered. The sluggishness of public capital expenditure has began to act as a deterrent to further rapid economic growth. It is imperative that capital expenditure be increased. Hence, the government has to prepared to initiate a phase where capital expenditure grows faster than current expenditure and over all fiscal deficit declines. Thus, a judicious mix of expenditure reduction and expenditure switching policies is called for. While recommending increased capital expenditure ley the government, we should be careful to insist upon a high degree of productivity of such expenditure. State Government can legitimately undertake much of this expenditure. It would be important to supervise and recommend such expenditure and ensure its co-ordination and harmonization across state boundaries.

Finally, it may be said that the Indian economy has shown that it is capable of achieving high growth rates in response to the implementation of appropriate economic reform policies.

- Mamata S. Maggad
F.Y.B.Com - D 08

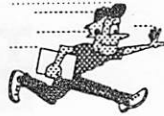

TIME is Precious

To know the value of one year,
Ask the student who has failed in the exam.

To know the value of one month,
Ask the mother who has delivered a
premature baby.

To know the value of one day,
Ask the editor of a weekly.

To know the value of one hour,
Ask the lover who had to meet.

To know the value of one minute,
Ask the person who has missed the train.

To know the value of one second,
Ask the one who survived an accident.

To know the value of one milli second,
Ask the athlete who has come second
in the Olympics.

- **Shailesh S. Bhutka**
F.Y.J.C., I - 79

The Art of Conversation

It is impossible to measure the potential of good or evil in a conversation. But it is within the power of each of us to make our own remarks meaningful and beneficial; at home, on the job, at school & everywhere.

Conversation is said to be an art. If that be so, should we not learn it like the others arts such as dancing, swimming & playing games. You can go far in teaching yourself the art of conversation if you are motivated by desire to :

- i) Be of service to others.
  - ii) Share truth rather than hoard it.
  - iii) Disagree without becoming disagreeable.
  - iv) Consider the others point of view &
  - v) Learn from others and not be little the contribution they can make reflect in these wards of sound advice.
- Nature has given to man one tongue, but two ears, that we may hear from others twice as much as we speak.

Your conversation can be more lively and interestingly if you keep in mind following "Don'ts"

- Don't show off that you know much
- Don't monopolize in your talk. Give other a chance.
- Don't try to be an authority on a subject of which you have little knowledge.
- Don't talk about yourself.
- Don't talk of scandals.
- Don't try to convert the world to your thinking.
- Don't ask personal questions.

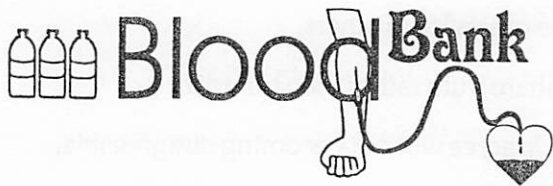
When you are talking to your friend talk down-to-earth language. Don't try to use big words. he is a great man who knows big words uses as small one when you speak, pronounce your words distinctly, clearly & do not mumble to yourself.

A married man, who asked a newspaper to advertise "Wanted a Ride" to his work, did not speak distinctly. Next day he was shocked to see his advertisement reading, "Wanted a Bride".

Words can be like dynamite. They are mightly useful when they do good, mightly harmful when they do wrong. We should use them to smooth out the rocky road of life to level the mountain of unhappiness, but never to blast a friendship.

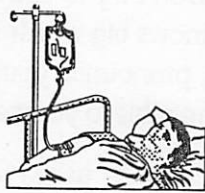
- **Bhuwad Parnata B.**
F.Y.J.C. - E 22

Blood Bank

"Place where blood is collected, sorted, store and distributed are known as Blood Bank". Blood banks are managed by trained technicians and Doctors who are on duty for 24 hours a day to attend to the emergency needs of patients.

Blood with all its components intact is known as whole blood. It is preserved dry adding anticoagulants to prevents clotting. When blood transfusions were first used on a large scale during WORLD WAR - I (1914-18) Sodium Citrate was used as safe anticoagulants. Prompt refrigeration at a temperature of 4° to 6°C made its possible to keep whole blood for upto a week. A better whole blood preservative came into use in 1944. It consisted of sodium citrate, citric acid and dextrose. It was called acid citrate dextrose or ACD-Citrate is the actual anticoagulant Dextrose. (Which is another name for Glucose) nourishes the blood cells while in storage. Whole blood could then be refrigerated in good condition for upto 21 days. Today even better preservatives such as adenine. Citrate phosphate dextrose (adenine CPD) permit blood to be stored for upto 35 days. Blood is collected from donors under aseptic conditions in polythene bags or glass bottles, pre-sterilised plastic containers and tubes reduce the likelihood of contamination. After typing and processing, the whole blood with preservative added is properly labelled indicating its blood types and then stored for quick & easy recognition different coloured labels are used for different blood types. Whole blood stored for long durations by freezing destroy the blood cells. Storing at 4°-6° C brings about slow metabolic changes in red blood cells. That is why whole blood cannot be stored beyond a few weeks.

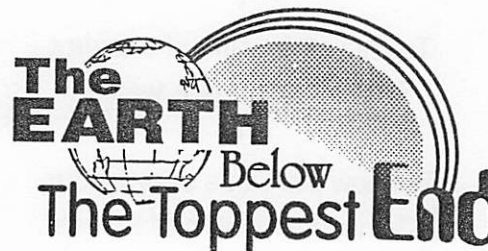

Modern medical facility cannot be considered adequate without a blood bank. Public can used blood banks either when somebody wish to donate blood or when a patient is in need of blood. During blood donation which cause no harm to the donor, 350ml of blood is withdrawn at a time. This blood loss will be made good by the body within 3 days. However, people with a history of certain disease

such as hepatitis, malaria, syphilis should not donate blood. When patients need blood, blood bank may either sell it or they may insist that an equal amount of same type of blood should be donated by the friends & relatives of the patients. Many blood banks offer concessions to regular donors. Even without such consideration we should consider it our social responsibility to donate blood periodically.

- Bhuwad Parnata B.
F.Y.J.C. - E 22

The EARTH Below The Toppest End

When you lean to the toppest end,
You look at the ways below,
The ways once you yourself passed through,
Seen to be very low.

When in your mind your thoughts don't flow,
Your thoughts come by very slow,
When the mightiest Oath and the strongest now,
All roam in the mind to and fro.

When the earth does pull you down to know,
How weak you and your mind had been to vow,
as a true friend and a noble foe.

But all that makes your mind intent,
Roist only to a certain extent;
You feel you are at the toppest end,
You are as low to break a vow,
So never look back at the ways below.

- Bhuwad Parnata B.
F.Y.J.C. - E 22

Anita : What does transatlantic mean ?
Mother : Across the Altatic of course.
Anita : Does 'terms' always mean 'across' ?
Mother : Yes, Now stop bothering me with questions.
Anita : Then does transparent mean 'a cross' parent?

Mother : I've made the chicken soup.
Father : Thank heavens, I thought it was for us !

- Sandeep D. Singh
S.Y.B.Com - F 32

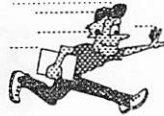

TIME is Precious

To know the value of one year,
Ask the student who has failed in the exam.

To know the value of one month,
Ask the mother who has delivered a
premature baby.

To know the value of one day,
Ask the editor of a weekly.

To know the value of one hour,
Ask the lover who had to meet.

To know the value of one minute,
Ask the person who has missed the train.

To know the value of one second,
Ask the one who survived an accident.

To know the value of one milli second,
Ask the athlete who has come second
in the Olympics.

- **Shailesh S. Bhutka**
F.Y.J.C., I - 79

The Art of Conversation

It is impossible to measure the potential of good or evil in a conversation. But it is within the power of each of us to make our own remarks meaningful and beneficial; at home, on the job, at school & everywhere.

Conversation is said to be an art. If that be so, should we not learn it like the others arts such as dancing, swimming & playing games. You can go far in teaching yourself the art of conversation if you are motivated by desire to :

- i) Be of service to others.
  - ii) Share truth rather than hoard it.
  - iii) Disagree without becoming disagreeable.
  - iv) Consider the others point of view &
  - v) Learn from others and not be little the contribution they can make reflect in these wards of sound advice.
- Nature has given to man one tongue, but two ears, that we may hear from others twice as much as we speak.

Your conversation can be more lively and interestingly if you keep in mind following "Don'ts"

- Don't show off that you know much
- Don't monopolize in your talk. Give other a chance.
- Don't try to be an authority on a subject of which you have little knowledge.
- Don't talk about yourself.
- Don't talk of scandals.
- Don't try to convert the world to your thinking.
- Don't ask personal questions.

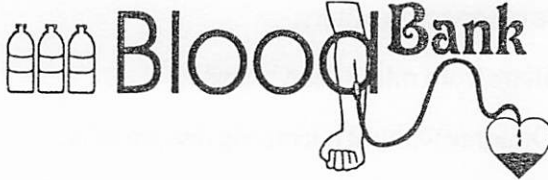
When you are talking to your friend talk down-to earth language. Don't try to use big words. he is a great man who knows big words uses as small one when you speak, pronounce your words distinctly, clearly & do not mumble to yourself.

A married man, who asked a newspaper to advertise "Wanted a Ride" to his work, did not speak distinctly. Next day he was shocked to see his advertisement reading, "Wanted a Bride".

Words can be like dynamite. They are mightly useful when they do good, mightly harmful when they do wrong. We should use them to smooth out the rocky road of life to level the mountain of unhappiness, but never to blast a friendship.

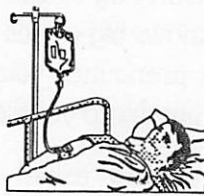
- **Bhuwada Parnata B.**
F.Y.J.C. - E 22

Blood Bank

"Place where blood is collected, sorted, store and distributed are known as Blood Bank". Blood banks are managed by trained technicians and Doctors who are on duty for 24 hours a day to attend to the emergency needs of patients.

Blood with all its components intact is known as whole blood. It is preserved dry adding anticoagulants to prevents clotting. When blood transfusions were first used on a large scale during WORLD WAR - I (1914-18) Sodium Citrate was used as safe anticoagulants. Prompt refrigeration at a temperature of 4° to 6° C made its possible to keep whole blood for upto a week. A better whole blood preservative came into use in 1944. It consisted of sodium citrate, citric acid and dextrose. It was called acid citrate dextrose or ACD-Citrate is the actual anticoagulant Dextrose. (Which is another name for Glucose) nourishes the blood cells while in storage. Whole blood could then be refrigerated in good condition for upto 21 days. Today even better preservatives such as adenine. Citrate phosphate dextrose (adenine CPD) permit blood to be stored for upto 35 days. Blood is collected from donors under aseptic conditions in polythene bags or glass bottles, pre-sterilised plastic containers and tubes reduce the likelihood of contamination. After typing and processing, the whole blood with preservative added is properly labelled indicating its blood types and then stored for quick & easy recognition different coloured labels are used for different blood types. Whole blood stored for long durations by freezing destroy the blood cells. Storing at 4° - 6° C brings about slow metabolic changes in red blood cells. That is why whole blood cannot be stored beyond a few weeks.

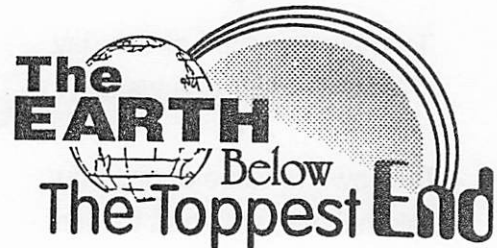

Modern medical facility cannot be considered adequate without a blood bank. Public can used blood banks either when somebody wish to donate blood or when a patient is in need of blood. During blood donation which cause no harm to the donor, 350ml of blood is withdrawn at a time. This blood loss will be made good by the body within 3 days. However, people with a history of certain disease

such as hepatitis, malaria, syphilis should not donate blood. When patients need blood, blood bank may either sell it or they may insist that an equal amount of same type of blood should be donated by the friends & relatives of the patients. Many blood banks offer concessions to regular donors. Even without such consideration we should consider it our social responsibility to donate blood periodically.

- Bhuwad Parnata B.
F.Y.J.C. - E 22

The EARTH Below The Toppest End

When you lean to the toppest end,
You look at the ways below,
The ways once you yourself passed through,
Seen to be very low.

When in your mind your thoughts don't flow,
Your thoughts come by very slow,
When the mightiest Oath and the strongest now,
All roam in the mind to and fro.

When the earth does pull you down to know,
How weak you and your mind had been to vow,
as a true friend and a noble foe.

But all that makes your mind intent,
Roist only to a certain extent;
You feel you are at the toppest end,
You are as low to break a vow,
So never look back at the ways below.

- Bhuwad Parnata B.
F.Y.J.C. - E 22

Anita : What does transatlantic mean ?
Mother : Across the Altaltic of course.
Anita : Does 'terms' always mean 'across'?
Mother : Yes, Now stop bothering me with questions.
Anita : Then does transparent mean 'a cross' parent?

Mother : I've made the chicken soup.
Father : Thank heavens, I thought it was for us !

- Sandeep D. Singh
S.Y.B.Com - F 32

My College

My P. D. Lions College is bright,
And inspires me to write.
A poem about its pride,
To spread it for & wide.

My college is the key,
of success to me.
And makes me do my best,
In all my college tests.

My college is the finest,
And my teacher are the kindest.
They build our mind,
And together us bind.

My college is the best,
That develops in me a zest.
To stand always first,
And quench all my thirst.

- **Monika S. Bachhawat**
S.Y.B.Com - A 27

Accountancy in our LIFE

Our Life is all Accountancy.
What Comes, We Debit.
What Goes, We Credit.
Our Birth is our Opening Balance.
Our Ideas are our Assets.
Our Anger is our Liability.
Our Happiness is our Profit.
Our Sorrow is our Loss.
Our Soul is our Goodwill.
Our Heart is our Fixed Assets.
Our Duties are our Outstanding Liabilities.
Our Work is Prepaid Expenses.
Our Friendship is our Adjustments.
Our Character is our Capital.
Bad Things we always Depreciate.
Good Things we appreciate.
Our Mind is our Bank Balance.
Our Knowledge is our Investments.
Our Thinking is our Current Account.
Our Behaviour is our Journal Entries.
Our Aim of life is our Trial Balance.
Our Achievements are our Talled Balance Sheet.

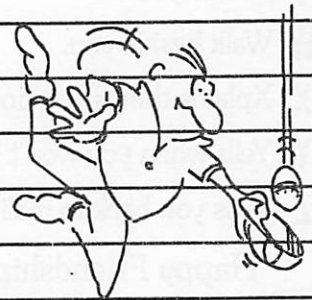
- **Bhuwad Parnata B.**
F.Y.J.C. - W 22

Mathematics & Cricket

Mathematics is like a cricket team of 11 players every letter stands for the essential qualities of a Mathematician & a Cricketer.

- M** Stand for "Mind" a must for Mathematician.
- A** is for "Accuracy" and it is the captain of team
- T** Denotes "Talent" which is always used in proving theorems .
- H** Stands for "Hard Work".
- E** Stands for "Enthusiasm".
- M** again now for "Memory".
- A** "Alertness" which is must for a scholar.
- T** "Tact" which of ten succeed when knowledge fail.
- I** Stands for "Interest".
- C** "Cleverness" without which learning the subject is not possible.
- S** Stand for "Smile" which plays on the lips of a mathematician.

- **Bhuwad Parnata B.**
F.Y.J.C. - W 22

A Friend's ABC

- A** Accepts you as you are.
- B** Believes in "You".
- C** Calls you just to say "Hi".
- D** Doesn't give up on you.
- E** Envisions the whole of you.
- F** Forgives your mistakes.
- G** Gives unconditionally.
- H** Helps you.
- I** Invites you over.
- J** Just be with you
- K** Keeps you close at heart.
- L** Loves you, for who you are.
- M** Makes a difference in your life.
- N** Never judge.
- O** Offer supports.
- P** Picks you up
- Q** Quiets your leaves.
- R** Raises your spirits.
- S** Says nice things about you
- T** Tells you the truth when you need to hear it.
- U** Understand you.
- V** Values you.
- W** Walk beside you.
- X** Xplains things you don't understand.
- Y** Yells when you won't listen &
- Z** Zaps you back to reality.

- Bhuvad Parnata B.
F.Y.J.C. - E 22

"Happy Friendship"

- Monday went to Tuesday to see Wednesday and asked Thursday whether Friday has told Saturday that Sunday is a Holiday.
- Apples grow in Australia, Oranges grown there too. But there is a country like India. Who needs friends like you.

- Deepali Chheda
F.Y.J.C. - E

Discipline

Q : How many marks does discipline have ?
A : Discipline has 100 marks in the order of Alphabets

	Add all numbers
D : D is the 4th letter.	04
I : I is the 9th letter.	+09
S : S is the 19th letter.	+19
C : C is the 3rd letter.	+03
I : I is the 9th letter.	+09
P : P is the 16th letter.	+16
L : L is the 12th letter.	+12
I : I is the 9th letter.	+09
N : N is the 14th letter.	+14
E : E is the 5th letter.	+05
	100

- Deepali Chheda
F.Y.J.C. - E

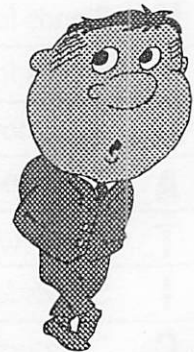
BEFORE

Before you speak	- Listen
Before you write	- Think
Before you spend	- Earn
Before you invest	- Investigate
Before you criticize	- Wait
Before you punish	- forgive
Before you quit	- Try
Before you retire	- Save
Before you die	- Live

TRY

- If you cannot come first,
Try not to come last.
- If nobody is with you,
Try to take somebody.
- If nobody trusts you,
Be confident of yourself.
- If you can't rise up,
Try not to fall down.
- If your talents are not the best,
Try not be worst.

- Deepali Chheda
F.Y.J.C. - E

Student

Student is great, not at all late the meaning of student is what ?

So Short :

S : Social

T : Truth

U : Understanding

D : Discipline

E : Education

N : Natural

T : True

- Deepali Chheda
F.Y.J.C. - E

Teacher

Teacher is great, Not at all late, The meaning of teacher is what ?

So Short:

T : Tolerate

E : Effective

A : Attractive

C : Clean

H : Honest

E : Emotional

R : Ready

Not at all late.

- Deepali Chheda
F.Y.J.C. - E

What is Life?

Life is a Challenge : Meet it

Life is an Adventure : Dare it

Life is a Duty : Perform it

Life is a Game : Play it

Life is a Song : Sing it

Life is a Dream : Realise it

Life is a Love : Cherish it

- Deepali Chheda
F.Y.J.C. - E

Our India

Punjab for fighting,

Bengal for writing,

Rajasthan for history,

Maharashtra for victory,

Mysore for silk,

Haryana for milk,

Gujarat for sacrifice,

Karnataka for rice,

Kerala for brains,

Assam for rains,

Himachal for Apples,

Orissa for Temples,

Madhya Pradesh for tribes,

Bihar for Miracles,

Goa for beauty,

States for unity,

India for Eternity.

- Deepali Chheda
F.Y.J.C. - E

JOKES

Ant : What is your age ?

Elephant : 5 Years.

Ant : But You are so heavy

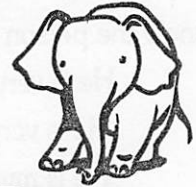
Elephant : Tan ki Shakti, Man ki Shakti Bournvita

Elephant : What is your age ?

Ant : 18 Years

Elephant : But you are so Small !

Ant : Fair & Lovely lagao aur apni umar Chhupao !!!

Vishal : Uncle, how far have you studied ?

Uncle : B.A.

Vishal : What ? Only two letters and that too reverse.

Boy : Mummy, does god use the bathroom ?

Mummy : No. Darling, Why did you ask ?

Boy : Well, every morning Daddy bangs the door and says

Oh God ! you are still there in.

A foreman told a labour to dig a hole in the road.

Labour : And what shall I do with the Earth, Sir ?

Foreman : Don't be silly, Just dig another hole & burry it.

Teacher : You know, the law of gravitation, explains how we manage to stay on the ground ?

Pupil : Yes, but how did people stay on the ground before the law was passed.

A professor walk into the house all drenched his wife is amazed but the professor explains, " I forget to take my umbrella today"

Wife : When did you realize it ?

Professor : You see, it was powering when I left the college, but when I was about a furlong away from our house, the rain stopped. So I thought I should shut the umbrella but it wasn't there !

The Best Gifts to give

Father	: Honour
Mother	: Heart
Child	: Good Example
Friend	: Royalty
Enemy	: Forgiveness
Neighbour	: Helping Hand

Whom I like

"I know the person whom I like"

He is very good

He is very nice

He is my heart

He is my life

I know the person whom I like,

He is so adorable.

That I want to see him day & night.

I know the person whom I like,

He is a person who thinks about others need. He is the one whose life is full of deeds.

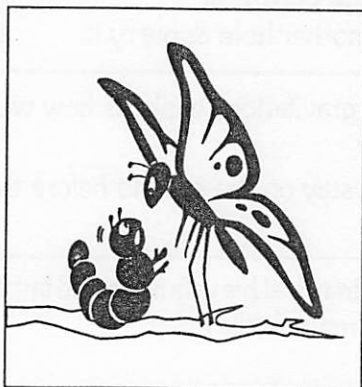
And to have someone like him.

I surely feel lucky,

He is not any other,

But he is my "father".

- *Monika S. Bachawat*
S.Y.B.Com - A 27

"Tell me the truth, Mom. Was I adopted?"

The Different between LOVE & LIKE

In front of person u love, your heart beats faster.
But in front of the person you like, you get happy.

In front of person u love, winter seems like spring.
But in front of the person u like, winter is just beautiful winter.

If you look into eyes of one you love, you blush.
But if you look into eyes of the one you like, you smile.

In front of the person u love, u can't say everything on u r mind,
But in front of person you like, you can.

In front of the person u love, u send to get shy.
But in front of person u like, u can show u r ownself.

The person u love, comes into u r mind every two minutes.
You can't look straight into eyes of one you love,
But you can always smile into eyes of one u like.

When the one you love, is crying, you cry with them.
But When one u like is crying, u end up comforting.

The feeling of love, starts from the eyes.
And the feeling of like starts from the ear.

So if you stop liking a person you used to like, all you need to do is cover your ears.

But if you try to close your eyes, love turns into a drop of tear & remains in your heart forever after.

Simple **(v/s)** Real Friends

A simple friend has never see u cry,
A real friend has shoulders soggy from u r tears.

A simple friend doesn't know u r parent's first name,
A real friend has their phone number in her/his address book.

A simple friend brings a bottle of wine to u r party,
A real friend comes early to help u cook & stay late to help u clean.

A simple friend hates it when u call after she/he has gone to bed,

A real friend asks you why you took so long to call.

A simple friend seeks to talk with u about u r problems.

A real friend seeks to help u with u r problems.

A simple friend, when visiting, acts like a guest,

- *Doshi Artika D.*
F.Y.J.C - I 86

We Can, We will

If we think we are beaten, we are,
If we think we dare not, we don't.

If we would like to win, but we think we can't,
If we almost a clinch, we won't.

If we think we will lose, we are lost,
For out in the world, we find.

Success begins with the will,
It's all in the stage of mind.

For many a race is lost,
Before even a step is run.

And many a cowards fail,
Before their works begin.

Its not only our talent or the gift of Brith,
It's not our bank book that determines worth.

And it isn't in the colour of our skin,
It's our attitude that let us win.

Let us think good and our deeds will grow,
If we think bad, we will fall behind.

Let us think that **we can** and **we will**,
It's all in the state of mind.

Life's Battle don't always go,
To the stronger and faster man.

But sooner or later the man who wins,
Is the man who thinks he can.

We can & We will.

- Sandeep Rajpurohit
S.Y.B.Com

Without Maintaining Suspense account

In the Balance sheet of our life,
Our children will be asset & liabilities.

If they are boys, we will call them, Sundry Debtors.

If they are girls, We will call them, Sundry Creditors.

Account of MY HEART

In the journal paper of my heart,
I have written a journal entry.

Debiting you love and Crediting my affection,
Darling you write the narration.

Your first love I have already indicated,
On the ledger folio column.

Any way our relations are based,
on double entry system.

And our love is real and tangible,
Your debit what comes in,
I credit what goes out.

Your beauty is capital or our business,
My eyes one stock in Trade,
Let us enter in to a transaction.

Your secretly give me trade discount,
I will openly give you cash discount.

And those my partner,
our trading, profit & loss account will show,
super profit.

On the cheque of your checks,
I have enclosed all my wealth,
Get them encased with my banker.

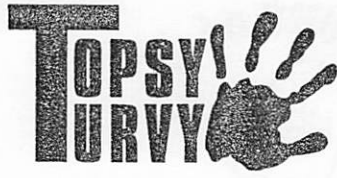
Anytime you derive to do so,
The little counter of my heart,
will remain open for you,
Even during non banking hours.

Darling you are just like contra entry,
You are on my debit side & also on credit,
Both at the same time.

And so my dear lets us rectify,
All our errors & total the trial balance,
of our affairs arithmetically.

- Sandeep Rajpurohit
S.Y.B.Com

- Sandeep Rajpurohit
S.Y.B.Com

Gentlemen and Ladies,
And bald headed babies.
I have come before you,
To stand behind you,
To tell you something,
of which I know nothing,
On this Thursday,
Which is a good Friday,
There is a father's meeting,
for mothers only.
Admission is free, pay at the door,
Take your seats and sit on the floor.
Wear your best clothes for,
I know you haven't any,
And now we begin up side down story.
One fine day in the middle of the night,
Two dead boys began a fight,
Back to back they faced each other,
Took their swords and shot each other,
And when the deaf policeman heard the noise,
He came to rescue the two dead boys,
And if my story is not believed by you,
Ask the blind man, he saw it too.

- **Deepali Chheda**
F.Y.J.C - E

NO Fame Without A NAME

Very often this question comes to my mind,
Who am I ?
Am I a being or Just a Name.
Because whatever is done, is done by me,
But the fame goes to my name.
All learning is done by me,
But the fame goes to my name.
The debates, Drawing, Trophies & Competition
are won by me,
But the fame goes to my name.
It is me who bears the difficulties,
But the fame goes to my name.
It is me who laughs, cries, eats and drinks,
But the fame again goes to my name.
So you see the magic of a Name.
But, I feel it is very true,
Because, If you need yourself to be known,
Name is absolutely important for fame.
My name is Sandeep.
So,
I am Sandeep !!!

- **Sandeep Rajpurohit**
S.Y.B.Com

Enthusiasm

Are you interested in what you are saying ? Yes.... of course I am. Well, then Why don't you talk with a little enthusiasm ? How do you expect your audience to be interested if you don't put some life animation into what you say ? Force yourself each day to act enthusiastic.

Enthusiasm is by far the highest paid quality on earth, probably because it is one of the most contagious. If you are enthusiastic your listener is very likely to become enthusiastic even though you may present your ideas poorly. Without enthusiasm, your sales talk is about as dead as last year's turkey.

Enthusiasm isn't merely an outward expression. Once you begin to acquire it, enthusiasm work constantly within you. You may be sitting quietly in your home... an idea occurs to you... that idea begins to develop finally, you become consumed with enthusiasm nothing can stop you.

It will help you overcome fear, become more successful in business. Make more money, enjoy a healthier, richer & happier life. When can you begin? There is just one rule:

To become Enthusiastic - Act Enthusiastically.

Put this rule into action for thirty days and be prepared to see astonishing result. It may easily reduce your entire life.

Stand up on your hind leg every morning, and repeat with powerful gestures and all the enthusiasm you can generate, these under:

FORCE YOURSELF TO ACT ENTHUSIASTICLY AND YOU'LL BECOME ENTHUSIASTIC!

- Deepika Bhople
F.Y.J.C - G 13

WHY Student fail in Exam?

Its not the fault to the student if He/She fails, Because the year has "Only 365 Days"

1. **Sundays** : 52 Sundays in a year, which are rest days. **Balance 313 Days.**
2. **Summer Holidays** : 50 Days where weather is very hot and it is difficult to study. **Balance 263 Days.**
3. **Daily Sleep** : 8 Hours ! Which means 122 Days. **Balance 141 Days.**
4. **Playing/Chatting** : 1 Hour Daily (Good for health) means 15 days. **Balance 126 Days.**
5. **Food and Delicacies** : 2 Hours daily (Chew properly and eat) means 30 days, **Balance 96 Days.**
6. **Talking** : 1 Hour daily (Man is a social animal) means 15 days. **Balance 81 Days.**
7. **Exam days per year** : At least 35 Days. **Balance 46 Days.**
8. **Festivals, Days in College** : At least 35 Days, **Balance 11 Days.**
9. **Sickness** : At least 6 Days. **Balance 5 Days.**
10. **Movies and Functions** : At least 4 Days.
11. **Balance 1 Day** ..... Come on man thats your "BIRTHDAY".

HOW CAN A STUDENT PASS .....

- Ronak Dhanuka
S.Y.B.Com - A 91

A CRICKET Terminal

Examination is like a Cricket match,
 The Candidate is the Batsman,
 The Examiner is the Umpire,
 The Supervisor is the Leg umpire,
 The Examination hall is the Stadium,
 The Writing desk is the Pitch,
 The Mark sheet is the Scoreboard,
 The Answer paper is the Over,
 A Difficult question is the Googly,
 And a confusing question is the Flipper,
 A Perfect answer is the Cover drive,
 A Quick answer is the Square cut,
 Writing without stopping is a Sixer,
 To Stop and think is Run out,
 Not Solving any question is Stumped out,
 To be Caught with the chit is L. B. W.,
 To Pass in class is a Match won,
 To Fail in class is Lost match,
 A Good rank is,

“The man of the match”

A Good position in College is

“Man of the Series”

- Ronak Dhanuka
 S.Y.B.Com - A 91

Value of Time

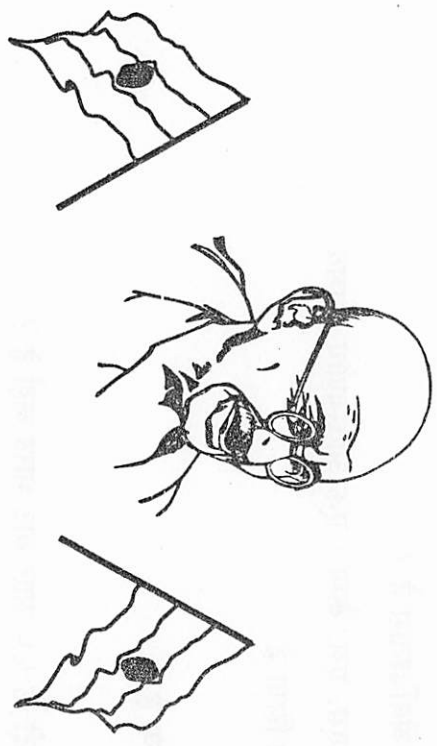
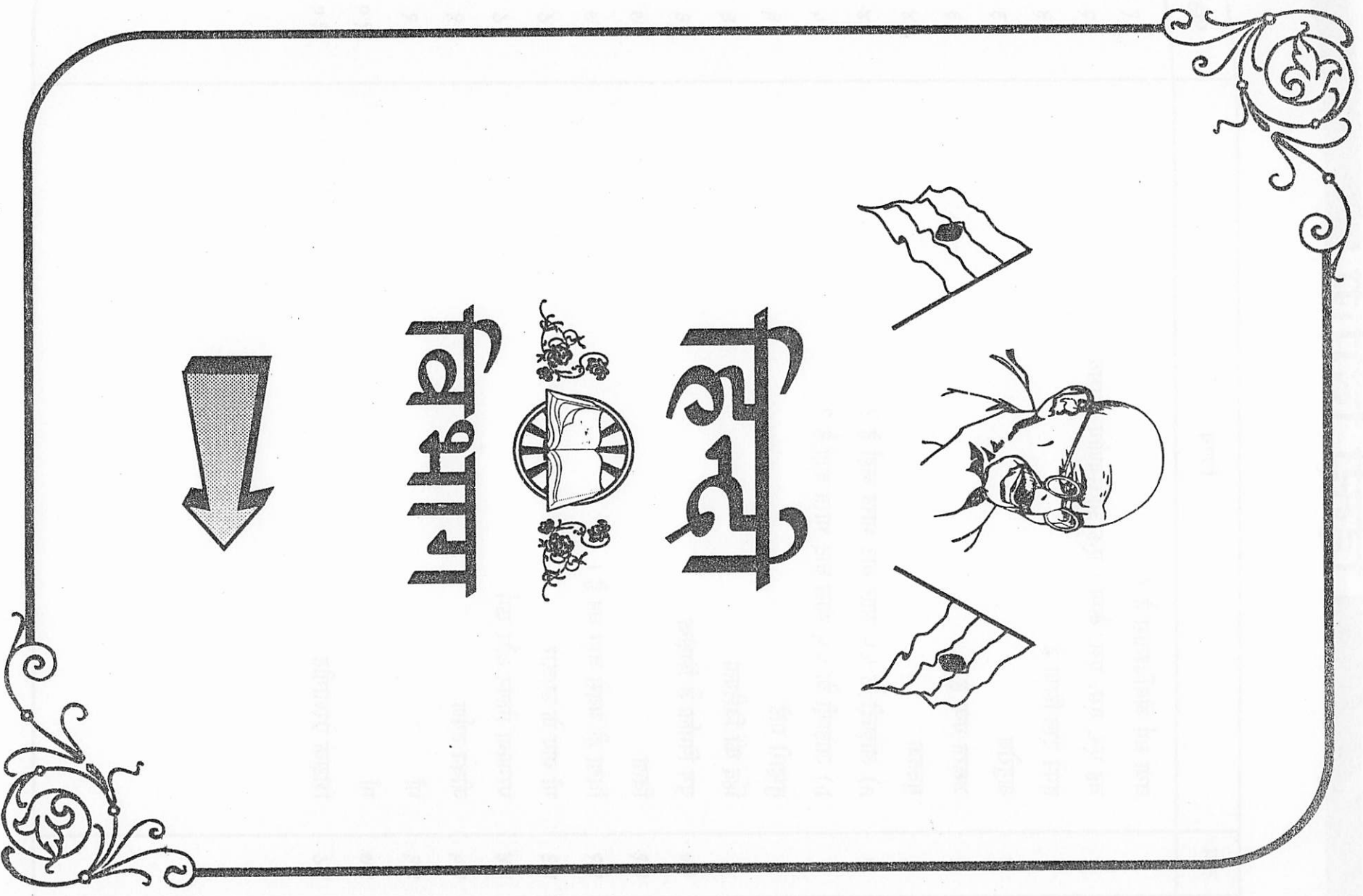
To know the value of One year, ask a Student,
 Who has failed in Examinations.
 To know the value of One month, ask a Mother,
 who has got a baby after eight months.
 To know the value of One week, ask a Editor,
 of the weekly Newspaper.
 To know the value of One day, ask a daily,
 Wages Labour.
 To know the value of One hour, ask a Student,
 Who has just left the examination hall.
 To know the value of One minute, ask a Person,
 Who has just missed a train.
 To know the value of One second, ask a Person,
 Who has just escaped an accident.

Balance Sheet of Your Every Day Life

What comes your	: Credit
What Goes your	: Debit
The Birth is your	: Opening Balance
Your Ideas are your	: Assets
Your Views are your	: Liabilities
The Happiness is your	: Profit
The Sorrow is your	: Loss
Your Soul is your	: Goodwill
Your Heart is your	: Fixed Assets
Your Duties is your	: Outstanding Expenses
Your Friendship is your	: Hidden Adjustment
Your Character is your	: Capital
Your Knowledge is your	: Investment
Your Patience is your	: Interest
Your Mind is your	: Bank Balance
Your Thinking is your	: Current Amount
Your Behaviour is your	: Journal Entry
Bad things you should always	: Deprecate

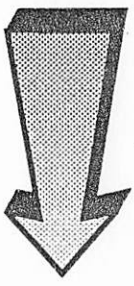

हिन्दी

विभागा

क्र.सं.	विषय	पृष्ठ
१	व्या धर्म अंधविश्वास है ?	१
२	वह एन. एम. एम. कैम : एक अधिसूचित अभियान	२
३	हमने देख लिया है	३
४	अनुरोध	४
५	जकरत क्या है ?	५
६	मुक्तक	६
७	a) आइटी के ५५ साल बाद भारत कहाँ है ? b) आइटी के ५५ साल बाद भारत कहाँ है ?	७
८	रुक्मिणी याद	८
९	हिंद की विशेषता	९
१०	युग निर्माता है शिक्षक	१०
११	विद्या	११
१२	विद्या ही सबसे बड़ा धर्म है ।	१२
१३	माँ बाप के उपकार	१३
१४	परमात्मा मिलन और कर्म	१४
१५	जीवन दर्पण	१५
१६	माँ	१६
१७	माँ	१७
१८	शिक्षक प्रणाली	१८

लोग सूर्य को जल क्यों चढ़ाते हैं ?

धार्मिक मान्यताओं के अनुसार सूर्य को जल दिव्य बिना

अन्न ग्रहण करना पाप है ।

वैज्ञानिक दृष्टिकोण :

विज्ञान की दृष्टि में मनुष्य शरीर के अन्दर अम्ल, टाइफाइड, मिमोनिया, टी.बी. आदि को कहा गया है । इनको नष्ट करने की दिव्य शक्ति सूर्य की किरणों में होती है । एन्थ्रक्स के वायरस जो कई वर्षों के शुष्कीकरण से नहीं मिटते, वे सूर्य की किरणों से एक-डेढ़ घंटे में मर जाते हैं । हैजा, मिमोनिया, चेंचक आदि के कीटाणु घानी में उबालने पर भी नहीं मरते किन्तु सूर्य की प्रभात कालीन किरणें इन्हे शोध ही नष्ट कर देती हैं । सूर्य को अर्ध देते समय साधक के ऊपर सूर्य की किरणें सीधी पड़ती हैं ।

शास्त्रों के अनुसार प्रातः काल पूर्व की ओर मुख करके तथा संध्या के समय पश्चिम की ओर मुख करके जल देना चाहिए । जल के लोटे को छाती के बराबर ऊंचाई रखकर जल गिराएँ और लोटे के उभरे, भाग तो तब तक देखते रहें जब तक जल समाप्त न हो जाए । ऐसा करने से मोतिया बिन्दु नहीं होता । और ऐसे कई उदाहरण हैं जिन्हें विज्ञान ने भी सही माना है, जैसे कि

स्त्रियोंका अपनी माँग में सिन्दूर लगाना ।

लोगों का मस्तक पर तिलक लगाना ।

लोगों का माला करना ।

प्रातः काल उठकर हथेली का दर्शन करना ।

उत्तर दिशा में सिर करके नहीं सोना चाहिए । आदि
ये सारी बातें धार्मिक मान्यताओं का वैज्ञानिक विश्लेषण करके ये बात साबित करती है धर्म सिर्फ एक विश्लेषण करके ये बात साबित करती है धर्म सिर्फ एक अंधविश्वास नहीं है । वैदिक धर्म की जितनी भी मान्यताएँ हैं उन्हे ऋषि-मुनियों और विद्वानों ने बनाया है । उन मान्यताओं के पीछे वैज्ञानिक रहस्य छुपा हुआ है ।

अब आप अपने दिल से पूछें और बतायें कि धर्म अब आप अंधविश्वास है कि नहीं है ? मुझे पक्का यकीन है कि आप इसी जवाब पर आएंगे कि धर्म विश्वास है नहीं कि अंधविश्वास ।

क्या धर्म अंधविश्वास है ?

(Is Religion Blind Faith?)

सबसे पहले यह एक सवाल की धर्म क्या है ? धर्म सिर्फ मंदिर में जाकर प्रार्थना-पूजा करना नहीं है नहीं वर-उपवास करना है धर्म उसे कहते हैं जो भावना हमारे मन में एक दूसरे के लिए पलती है ।

धर्म में से काफी जन ऐसे हैं जो धर्म पर विश्वास नहीं करते । पर मैं आपको यह बताना चाहती हूँ यानि कि धर्म अंधविश्वास नहीं है । "Religion is not just a blind faith" आप ना चाहते हुए भी धर्म की कुछ बातों का पालन करते हैं । मैं आपको कुछ ऐसे उदाहरण दूँगी जिस पर विश्वास भी अपनी मुहर लगाई है । विज्ञानिकों ने भी माना है कि धर्म की बातें केवल बातें नहीं हैं बल्कि उनके पीछे काफी महत्व का राज छिपा है । उदाहरण :

लोग पीपल के वृक्ष की पूजा क्यों करते हैं ?
धार्मिक कारण-स्कन्ध पुराण में बताया गया है कि पीपल की जड़ में विष्णुजी, तन में केशव (कृष्णजी) शाखाओं में नारायण, पत्तों में भगवान हरि और फलों में समस्त देवताओं का निवास है । इसलिए पीपल की पूजा करते हैं ।

वैज्ञानिक दृष्टिकोण :
आपको यह जानकर आश्चर्य होगा कि संसार में केवल पीपल का ही पड़ ऐसा है जो २४ घंटे दिन ही या रात आरंभ-संजन छोड़ता रहता है, जो प्राणधारियों के लिए प्राणवायु कही जाती है । प्रत्येक प्राणी अक्सिजन ग्रहण करता है और कब-कब-वायु-संकुच छोड़ता है । इस गुण के अतिरिक्त इसकी छाया जहाँ में गर्मी देती है और शीतलता प्रदान करती है । पीपल के पत्तों का स्याही होने पर वायु में मिले संक्रामक वायरस नष्ट हो जाते हैं ।

आयुर्वेद के अनुसार इसकी छाल, पत्तों और फल आदि से अनेक प्रकार की रोग नाशक दवाइयाँ बनाई जाती हैं । इस प्रकार पीपल का वैज्ञानिक दृष्टि से पूजनीय है ।

सभी सुबह उठकर नाश्ता करके साफसफाई करके जाने के
दसवाँ दिन : आज का दिन हमारा हजरी दिन था। हम
किया।

सभी मान सर के साथ नाम गाकर अपना कैम्प फायर पूरा
सजाना थ भरे और फिटिम के प्रति। इसी के साथ रात को हम
बचाकर रखा था। इससे मुझे यह पता चला कि वे किताबें
था। पर हमारे मित्र जोयसन और गिरीश ने हमारे लिए कुछ
शामकी खाने के समय हमारे लिए खाना कुछ कम पंड गया।
सभी मिलकर कैम्प फायर की तैयारी करने लगे और फिर
पानी एवं रसोई की व्यवस्था करनी थी। शाम को फिर
आज के दिन श्रमदान के लिए नहीं गए क्योंकि आज हम
बदले की थी। हमने समय से अपना पूरा काम किया हम
नौवाँ दिन : आज के दिन फिर हमारी बारी रसोई में हाथ
दिन भी खत्म हुआ।

कार्यों का जाबजा लिया और इसी प्रकार हमारा आठवाँ
आवारे भी वही आई। उन्होंने भी हमारे द्वारा किये हुए
हम वहाँ से लौटे तो हमारी प्रिन्सीपल श्रीमती सविता
नाशना करके हम श्रमदान के लिए लालचन चले गए। जब
उनके साथ हमने सुबह की प्राथना की और यथा समय
आठवाँ दिन : आज के दिन सुबह प्रा. मान सर आए और
उसका उद्देश्य बताया।

आई थी। उन्होंने हमें एन.एस.एस. कैम्प का महत्व और
सदाशिवन सर, भिसे सर, देसाई भिसे और मौसमी भिसे
मिलने के लिए हमारे उप प्रिन्सीपल थोडे सर, बलराम सर,
सातवाँ दिन : आज का दिन काफी रोचक था। हमसे
काफी थक गए थे।

उनके नेत्र में अपना श्रमदान किया आज के दिन हम सभी
पाठकर के साथ लगभग दो किलोमीटर दूर लालचन जाकर
छठा दिन : आज के दिन हम सुबह उठकर अपने सेक्रेटरी के
नेत्र में हमने अपना श्रमदान किया।

उठकर अपना - अपना काम पूरा किया, और लूके सर के
पाँचवाँ दिन : आज के दिन भी हमने यथासमय सुबह
काम किए पर सभी दिन की तुलना में आज हम थक गए थे।
करने की जिम्मेदारी हमारे ग्रुप की थी, हमने समय से मदद
चौथा दिन : आज के दिन पानी भरने एवं रसोई में मदद
दर बढाना चाहिए अथवा नहीं इसकी भी राय ली गयी।
के बारे में हमारी राय पूछी गयी और औरतों का आरक्षण

गाए। दोपहर के समय श्री लूके सर के नेत्र में हमसे कैम्प
बाद हम सभी अपने प्रोफेसर के बत्तार हुए कार्य में जुट
हमारा दिन : हम समयानुसार उठे अपनी प्राथना करने के
करवा करवा था।

उस शाम हमारे सर ने हमें वो सभी जगह बताई जहाँ हम
है पर कुछ ही दिनों बाद मुझे सभी के नाम याद हो गये थे।
की कहा, हालाँकि मुझे केवल कुछ ही लोगों के नाम याद
फिर हमारे सर ने एक-एक कर सभी को अपना परिचय देने
पहला दिन : हम सभी समय से ताल्लुवाड़ी पहुँच गये थे।
को बिस्तर पर लेटा तो मुझे एक एक दिन याद आने लगा।

वैसा नहीं हुआ, घर पर सभी से मिलने के बाद जब मैं रात
वैसा सोचा था कि घर पर जा कर अच्छा महसूस होगा, पर
शाम की तकरीबन 5 बजे तक घर पर पहुँच गया था। मैं ने
चाहूँगा, जो मैं ने एन.एस.एस. कैम्प में लिताए। उस दिन मैं
मैं आप सभी को अपने दस दिन का अनुभव बताना
बना सकूँ।

रहती है, कि मैं किसी भी प्रकार एन.एस.एस. को सफल
जिनसे मैं काफी जुड़ गया हूँ और अब मेरी यही कोशिश
उन दस दिनों में मेरे तकरीबन पच्चीस दोस्त बन गए।
की भी सोच ऐसी ही है।

चाहता हूँ और मेरे सारे एन.एस.एस. कैम्प के विद्यार्थियों
काफी पिछड़े हुए थे। अब मैं मन से उनके लिए कुछ करना
दिन किसी और ही दुनिया में था। जहाँ के लोग हमसे
पर उन दस दिनों में मैं काफी बदल गया मानो मैं दस
सोचने लगा कि किसी तरह मेरे यह दस दिन पूरे हो जाए।

जाएगा इसलिए मैं कैम्प में जाने के लिए राजी हो गया, मैं
टी.वार्ड.बी.कॉम में कैम्प जाना मेरे लिए अनिवार्य हो
कि अगर मैं इस वर्ष अगर कैम्प नहीं गया तो
मैं एस.वार्ड.बी.कॉम. का छात्र हूँ। इसलिए मैंने सोचा
बिलकुल बदल गई है।

अंक मिलेंगे, पर अब मेरी सोच एन.एस.एस. के प्रति
स्वास्थ्य था कि मैं अपना अगर पूरा योगदान दूँगा तो मुझे दस
जब मैं एन.एस.एस. से जुड़ा था तो मेरा केवल एक

एक विस्मयजनक अनुभव

वह ए.ए.ए. कैम्प

जिदगी यूँ ही बढ़त कम है,
रूठ कर वक्त गवाने की जरूरत क्या है ?
अपनी को गले लगा न सको तो,
इतनी बेरुखी बताने की जरूरत क्या है ?
दो बोल प्यार के न बोल सको तो,
खुली आँखों से ठोकर खाने की जरूरत क्या है ?
जो गुम खुद मुस्कुरा न सको तो,
शौं के होठों की हँसी खाने की जरूरत क्या है ?
जो हवा का झूठ गूँहें पसंद न आयें तो,
गुफाम खड़ा करने की जरूरत क्या है ?
हर कदम पर गूँहें जो काँट मिलें तो,
वक्त को दोष देने की जरूरत क्या है ?
अगर खफा हो रहे हो तो,
शौं से खफा होने की जरूरत क्या है ?
जिदगी तो बहुत ही हसीन है यारो,
फिर अंधेरो में जीने की जरूरत क्या है ?

जल्द क्या है ?

जिदगी सुनो हे माँ सरस्वती, कमल वासिनी माँ ।
नवरात्रि में करे साधना, पूर्ण होती मनोकामना ।
दर्शन और भावत है देवी, भावतदायिनी माँ ।
जिदगी सुनो हे माँ सरस्वती, कमल वासिनी माँ ।
गोदावरी का स्नान सदाकर, करे तपस्या व्यास मुनिवर ।
प्रकट भई बाल के कण से, दया दायिनी माँ ।
जिदगी सुनो हे माँ सरस्वती, कमल वासिनी माँ ।
वोणा वादिनी, विद्या दायिनी, शिवे गुमकी सकल चराचर ।
पुस्तक, माला लिये होखें, हँस वाहिनी माँ ।
जिदगी सुनो हे माँ सरस्वती, कमल वासिनी माँ ।
दोष शान का मन में जला दो, बुद्धि प्राणिनी माँ ।
जिदगी सुनो हे माँ सरस्वती, कमल वासिनी माँ ।

जिदगी है युदाई,
अपना करार खोके देख लिया ।
क्या मिलता है वफा का फिसला आखिर,
हमने सजा पाके देख लिया ।
न पूछो वफा के बारे में हम से,
प्यार करके मिथाना देख लिया ।
इस नादान मोहब्बत में यारो,
खुद घुट के मरना देख लिया ।

फरेबी मोहब्बत में न था एतबार मगर,
हमने एतबार, करके देख लिया ।
नजर झुकाना देख लिया ।
हँसकर उनका वह शरमाना,
उमसे नजर मिलाना देख लिया ।
रहते थे हम गुमशुम यूँ ही,
उमसे नजर मिलाना देख लिया ।
सपना में मिलना देख लिया ।
मुलाकत न हुई उमसे तो,
गाली को तार मिलाना देख लिया ।
उनको देखे बिना चैन न पाना,
जिदगी में बसा के दिख लिया ।
उनकी सुरत को आँखों में उतारकर,
हमने दिल लगा के देख लिया ।
दिल लगाना न कोई पूछो हमसे,
हमने दिल लगा के देख लिया ।

हमने क्या किया है ?

एन.एस.एस. कैम का एक विद्यार्थी,
गाए थे, फिर श्याम होने तक मैं अपने घर पहुँच गया ।
अलविदा लिया उस समय हम सभी एक परिवार जैसे ही
एकदंकर विचार पहुँचें वहाँ पर हम सभी ने एक दूसरे से
गौलवाड़ी को अलविदा किया, फिर हम सफाल से ट्रेन
लिए बैचर हो गये । फिर कुछ देर बाद बस आई और हमने

शिक्षा : आजादी के बाद शिक्षा का प्रचार-प्रसार व्यापक रूप में हुआ। किंग बहंगी हुई आजादी के कारण सभी को शिक्षित
 जीवन विकास किया है,

तथा बात करनेवाले से सीधे हम टेलीफोन की लाइन तक नहीं ले पाते थे। किंग आजादी के ५५ साल बाद सबके जेबों में
 बजती मोबाइल की घंटियाँ, एस.एम.एस., इंटरनेट, कम्प्यूटर आदि से यह सिद्ध होता है कि हमने सूचना तकनीक के क्षेत्र में

तकनीक : आजादी के काल में कहीं-कहीं टेलीफोन था

साथ-साथ भारत के समक्ष भी एक चुनौती है।
 साधा एड्स जैसी विपरीत फैली जो विश्व के
 ती पर पा लिया। किंग बदलते समय के साथ
 विकल्पा क्षेत्र में उभरि करके इन विमारियों से
 समय टी.बी. की राजरोग कहा जाता था। हमने
 विमारियाँ गाँव के गाँव उजाड़ देनी थी। उस
 प्लेग, हैजा तथा मलेरिया जैसी छोटी-मोटी
 विकल्पा : भारत देश के आजाद होने के पहले
 की है।

हमने कृषि क्षेत्र में आशा से अधिक सफलता प्राप्त
 नियाती भी कर रहे हैं। इससे यह स्पष्ट होता है कि
 माजा में भोजन मिल रहा है तथा हम दूसरे देशों को
 आकड़े को पार कर चुकी है तब भी हमें प्याज
 थी। किंग आज जब हमारी जनसंख्या एक अरब के
 उस समय भारतकी जन संख्या लगभग तीन करोड़
 कृषि : जिस समय हमारा भारत देश आजाद हुआ,
 भारतदेश ने अनेको क्षेत्र में सफलता हासिल की है।

संविधान की आवश्यकता पड़ी।
 देश के आजाद होने के बाद हमारे देश को सर्वप्रथम
 का भारत निरंतर प्रगति के पथ पर अग्रसर है।
 जब हमारा देश आजाद हुआ उसकी तुलना में आज
 गए हैं।

की साकार हुआ। तब से आज तक ५५ साल बीत
 देश का आजादी का सपना १५ अगस्त सन् १९४७
 शब्द सुनने के बाद मन मयूरसा नाच उठता है। हमारे
 'आजादी' शब्द किसे नहीं अच्छा लगता ? आजादी

कहाँ
 भारत
 के ५५ साल बाद
 आजादी

- Sanjay M. Parmar
 S.Y.B.Com, D-64

एसे पड़े हैं वो जैसे बिना पेट्रोल की कार है।
 एक कप जो चाय न मिली तो, सब बेकार है।
 पी के वो चाय जैसे जैसे चल रहे हैं।
 चाय की याद में लोग चल रहे हैं,
 आज गुम इससे खल रहे, कल वो गुमसे खलेगी।
 आज गुहारा बरत है, कल उसका भी बरत आयेगा।
 गुमने बिन्दगी को खक में मिलाया, बिन्दगी गुहे खक में मिलियेगी।
 जब गुम बिन्दगी को कुछ ना दे सके, तो बिन्दगी गुहे क्या देगी।
 मगर साथ कुछ आता नहीं, क्योंकि कपन में जब नहीं होती।
 खूब कमया इस दुनिया में, क्या हीरे क्या मोती।

मुझी तो बही है पर कपन बदला है।
 मगर श्मशान कहता है कि
 फितारे करते हैं कि गान बदला है।
 पंछी कहता है कि चमन बदला है।
 पैसा महंगा है पर, इंजना सस्ती है।
 पर अफसोस तो इस बात का है कि,
 पैसा एस हस्ती है, धनवानों की मस्ती है।
 हर लाला पर ढका, एक कपन होता है।
 मरने वाले हर इंसान के, पाप छिपाने को,
 धरती के पापों को छिपाने के लिए गान होता है।
 मन के पापों को छिपाने के लिए तन होता है।
 हर दो हाथ पीर वाले को, इंसान नहीं कहते।
 मंदिर के हर पत्थर को, भगवान नहीं कहते।
 गिरगिर कर उठ जाने को, उस्थान नहीं कहते।
 दो चार कदम चलने को, अभियान नहीं कहते।

शुक्रांक

आर्थिक तथा सामाजिक समस्याएँ : आजादी के पवपन साल पहले हमारे देश में आर्थिक तथा सामाजिक रूप से बहुत ही कम समस्या थी. किंतु आज के समय में बहुत ही

प्रगति हो रही है।
को प्रगति हुई है। अर्थात् शिक्षा के कारण ही हमारे देश की कठिन हो गया है। हमारे देश में शिक्षा के कारण ही विज्ञान कारण हमारे देश में हर किसी को शिक्षा देना बहुत ही प्रसार बहुत ही तेजी से हुआ। किंतु बढ़ती हुई जनसंख्या के शिक्षा का प्रचार एवं प्रसार : आजादी के बाद शिक्षा का जानकारी भी हमें है।

तथा नए-नए प्रकार की चीजें बनाई हैं। पृथ्वी के अंदर की है। विज्ञान के कारण हमने नए अंतरिक्ष यान, नई मिसाइलें जानेवाली पनडुब्बियाँ द्वारा पानी के अंदर की जानकारी लेते उनसे बातें करने की क्षमता रखते हैं। हम पानी के अंदर हम आसमान पर नहीं, बल्कि चाँद-तारों तक पहुँचकर विज्ञान का युग है। विज्ञान की उपलब्धियों के कारण आज कारखाने तो जैसे आसान-सा हो गया है। आज का युग मोबाइल है, तो हर दूर-दूर तक की खबर रखते हैं। कल-चाहे, जहाँ चाहे एक-दूसरे से संपर्क बना सकते हैं। हाथ में डाक-तार की व्यवस्था थी। परंतु आज कल के लोग जब में रेल्गाड़ियों पर बैठने तक की जगह नहीं है। पहले तो भी व्यक्ति उस पर चढ़ने से डरता था। परंतु आज के समय अंधेरी में रेल्गाड़ियाँ चलवाड़ी, किंतु ग्रामीण क्षेत्र का कोई है।

आगे जा चुके हैं कि हमें पीछे मुड़कर देखना भी पसंद नहीं विज्ञान की उपलब्धियाँ : आज हम विज्ञान के कारण इतना धरोहर समझ कर इस्तेमाल करते हैं।

किंतु आजकल लोग, उस आजादी को पुरखों की दी हुई है। हमारे देश को आजादी दिलाने के लिए वे लोग लड़ें। व्यक्तिगत में अपना बलिदान दिया उन्हें भी हम याद करते धर उजड़ है। किंतु हमें आजादी दिलाने समय जिन कैसों मिली। कितनी ने कुर्बानियाँ दी, कितने व्यक्तियों के कि हम एक आजाद भारत-वासी हैं। परंतु यह आजादी हमें है।

प्रस्तावना : आजादी के पवपन साल बाद हम कहीं पर है। आजादी के पहले हम अंधेरी में गुलाम थे, किंतु हमें १९४७ में हम आजाद हुए। आजादी के बाद हमने क्या पाया और क्या हमने खोया इसके बारे में हम चर्चा करेंगे।

आजादी के बाद भारत कहाँ है ?

आज जब हम ५८ स्वतंत्रता दिवस मनाते जा रहे हैं तो हमें कहना होगा।
भारतियों को दूरकर भारत को अखंड प्राकृतिक शक्तिशाली राष्ट्र

जातिवाद, प्रांतवाद, भाषावाद तथा भ्रष्टाचार जैसी अनेक यह पूरा लेना चाहिए कि हम अपने देश से अपेक्षा, आज जब हम ५८ स्वतंत्रता दिवस मनाते जा रहे हैं तो हमें कहना होगा।

ले तो हमारा भारत देश शायद फिर से सोने की चिड़िया युगी समस्याएँ और भ्रष्टाचारों पर यदि हम विजय प्राप्त कर भारत में सभी क्षेत्रों में पर्याप्त सफलता हासिल की। गिनी-अगर एक-दो क्षेत्र को छोड़कर देखें तो ज्ञात होता है कि भारतीय चिड़ियाँ भारत का नाम रोशन करेंगी।

पर है। शुक हो रहे एथेंस में हम कामना करते हैं कि फुटबाल, हॉकी, क्रिकेट आदि अनेक खेलों में उच्च स्थान दुनिया में कदम रखे और महारथ हासिल की। आज भारत लेकिन बदलते समय के साथ-साथ भारत ने भी खेल की खेल : आजादी के समय खेल का नामो भिमान नहीं था। आदि बरबाद कर रहे हैं।

भ्रष्टाचार द्वारा भ्रष्टाचार में छोटाछोटी, बेइमानी, बलात्कार जो कुर्बानियाँ देकर हमें आजादी दिलाई उसे हम आज के में पीछे हैं तो वह है नीतिकला का क्षेत्र। हमारे देश के लोगों ने नीतिकला : आजादी के ५५ साल बाद अगर हम किसी क्षेत्र जिना जा रहा है।

में उन्नति की। आज भारत को दुनिया की महाराष्ट्रवर्तियों में से लूट लिया। किंतु इन ५५ सालों में भारत ने आर्थिक क्षेत्र चिड़िया' कहलाता था। किंतु अंधेरी में भारत को पूरी तरह आर्थिक क्षेत्र : एक समय ऐसा था कि जब भारत 'सोने की गया।
तथा अंधविश्वास जैसी अनेक भ्रष्टाचारों का नामो भिमान मिट विवाह, विधवाओं की स्थिति में सुधार, सती प्रथा का अंत के अंतर्गत समाप्त ही हो चुकी है। जैसे असुरप्रथा, बाल सामाजिक क्षेत्र : कुछ समस्याएँ तो आजादी के ५५ साल निरक्षर हैं जो भारत देश के ऊपर कलंक के समान हैं।
कारणों का अधिमान अयूर रह गया। आज भी कुछ लोग

- Dipali Chheda
F.Y.B.C

गुम आई नहीं,
मगर गुहारी याद आ गई ...
गुम आई नहीं,
हमारी जुदाई याद आ गई ...
किसी को दूर जाते हुए देखकर,
हमारी आँखों की चमक याद आ गई ...
चाँद की आसमान में देखकर,
गुहारी मुस्कान याद आ गई ...
बाग में फूलों की खिलते हुए देखकर,
हमारे बचपन की कहानी याद आ गई ...
किनारे पर बच्चों को खेलते हुए देखकर,
मगर गुहारी याद आ गई ...
गुम आई नहीं,

गुहारी याद

बनाएंगी।
आगे बढ़ेंगी। हम भारत की अखण्ड शाक्तियाँ।
लेते हैं कि हम अपने देश की समस्याओं को खत्म, कर
आज जब हम स्वतंत्रता दिवस मनाते हैं तब हम यह पूरा
हमारे देश की गिनती विषय के गिन-चुने देशों में की जाती है।
कारणों से हमारा देश शिक्षित है, तथा प्रगतिशील देश है।
देश में अच्छाईयाँ भी हैं और बुराईयाँ भी हैं। इन सब
के सरकारी कर्मचारियों की जेब भरी जाती है। हमारे इस
भी समय छिन ली जा सकती है। गरीबों से कर वसूल कर
रहे हैं क्योंकि उन्हें इस बात का डर है कि उन कुर्सी किसी
ही जा रही है। हमारे देश के नेता अपनी जेबों को भरे जा
हैं, वहीं के वही हैं। हमारे देश में बेरोजगारी लगाभा बढ़ती
के होने पर कभी-कभी ऐसा लगता है कि हम जहाँ से उठे
होते हुए भी हम आजाद नहीं हैं। हमारे देश में थूट नेताओं
विशेष : पर आपसी हमें इस बात है कि इनका सब कुछ
ने सब कुछ लूट कर हमें बेरोजगार तथा बेकार बना दिया।
'सूने की विडिंबा' के नाम से जाना जाता था किंतु अंग्रेजों
नेजी से बढ़ती जा रही है। पहले के समय में भारत को

शिक्षक, शिक्षा यह दोनों शब्द एक दूसरे के पूरक हैं। हर
इंसान के संपूर्ण व्यक्तित्व का अस्तित्व उसकी शिक्षा तथा
संस्कार पर निर्भर करता है। संस्कार माता पिता से मिलते
हैं। शिक्षक, गुरु के ये शब्द आदर सम्मान के एहसास से
भरे हुए हैं। शिक्षक के प्रति श्रद्धा का भाव सहज ही उभर
पड़ता है। माता पिता इंधर गुल्य तथा वंदनीय होते हैं।
शिक्षक भी इंधर गुल्य होने के साथ साथ उससे भी ऊँची
महिमा रखते हैं। शिक्षा का उद्देश्य व्यक्ति का सर्वांगीण
विकास करने है।

युग निर्माता है शिक्षक

- Purnata Bhuwad
F.Y.B.C E - 22

अनेकता में एकता, हिंद की विशेषता
एक राष्ट्र देवता ॥४॥
कोटी कोटी साधकों का एक राष्ट्र देवता,
एक भारती की अर्चना में हम लोग हुए,
एक लक्ष्य, एक प्रण, पूरा से हम जुटे हुए,
एक स्वर बिखेरना ॥३॥
कठ-कठ देशका एक स्वर बिखेरना,
राष्ट्र धार्क ही हमारा एक मात्र धर्म है,
कर्म है बाँट हुए, पर एक मूल धर्म है,
ब्रह्मा एक खेला ॥२॥
कोटि जीव बालकों में ब्रह्मा एक खेला ॥
एक जन्मी भारती के कोटीसुत आभय है,
एक देश के है अंग, रंग भिन्न-भिन्न है,
यह जमान आसमान देखता, आसमान देखता ॥१॥
बाग के हैं फूल, फूल एक हार के देखती है,
एक राह के है गीत, मीत एक राह के एक,
अनेकता में एकता की विशेषता ॥४॥

हिंद की विशेषता =

मृदाय न बुझे वो अगर है, तो विद्या ।
 मन-मन छू जाए वो पावन है विद्या,
 उजाला ले जाए वो किरण है विद्या,
 बाँटे से ज्यादा बढ़ती है विद्या
 ऊँचे शिखर पे चढ़ती है विद्या,
 मिलती-जुलती बंधन से विद्या
 सुगंध फैलती चंदन से विद्या,
 वन में अमय है विद्या
 हर से निर्भय है विद्या,
 जीत की प्रिय है विद्या
 सब की विजय है विद्या,
 जीवन में बहिर है विद्या
 मफत में प्यार है विद्या,
 युद्ध में हथियार है विद्या
 स्याय की पुकार है विद्या,
 निराशा को बदलती आशा में विद्या
 अलग अलग भाषा है विद्या,
 एक विद्यार्थी की अभिलाषा है विद्या
 माता-पिता की आशा है विद्या,

- Purnata Bhuvad
 F.Y.B.C.E - 22

विद्या

इसका अर्थ है कि, गुरुभक्त शिष्य सोच रहा है कि उसके समक्ष गुरु और गोविंद अर्थात ईश्वर और गुरु दोनों खड़े हैं। वह दुविधा में है कि दोनों में प्रथम गुरु को ही प्रणाम करना चाहिए। गुरु ही हमारा भविष्य बनाते हैं। हर शिक्षित व्यक्ति शिक्षक से ही शिक्षा ग्रहण करता है। चाहे डॉक्टर, इंजीनियर, कलक्टर इतना ही नहीं एक शिक्षक भी एक दिन किसी का शिष्य होता है। वही शिक्षक हजारों शिष्यवान, बुद्धिमान इस समाज को देता है। ज्ञान का टाता वही शिक्षक जिसके सामान में शिक्षक दिवस मनाया जाता है। भारत के राष्ट्रपति डॉ. राजीवगानंद सर्वपल्ली के जन्मदिन ५ सितंबर को शिक्षक दिवस मनाया जाता है। शिक्षकों को राम, कृष्ण, पांडवों व एकलव्य जैसे कहा जाता है। दुनिया २९ वीं सदी में पदार्पण कर रही है। शिक्षक दिवस मनाने और चिंतन सभी सार्थक होगा जब शिष्य पूरे मन से शिक्षक का सम्मान करे, आदर करे.....

गुरु गोविंद दोनों खड़े, काके लागू पाये ।
 बलिहारी गुरु आपने, गोविंद दियो बताये ॥

अर्थशास्त्र आज भी महत्व पूर्ण माना जाता है। सोने चांदी और हीरे जवाहरात की चोरी की जा सकती है परंतु विद्या ऐसा धन है जिसे चोर चुरा नहीं सकता है। यह धन जितना खर्च किया जाए उतना ही बढ़ता है। विद्यादान ही सर्वोत्तम दान है। विद्या से व्यक्ति का विकास होता है। व्यक्ति का परम संतोष व आत्मिक आनंद प्राप्त होता है। इस प्रकार विद्या पूर्णतया सुरक्षित और अनिपुण धन है।

व्यक्ति को परम संतोष व आत्मिक आनंद प्राप्त होता है। व्यक्ति का तेज बढ़ता है। उसे यश मिलता है। विद्या से ही सर्वोत्तम दान है। विद्या से व्यक्ति का विकास होता है। धन जितना खर्च किया जाए उतना ही बढ़ता है। विद्यादान परंतु विद्या ऐसा धन है जिसे चोर चुरा नहीं सकता है। यह सोने चांदी और हीरे जवाहरात की चोरी की जा सकती है अर्थशास्त्र आज भी महत्व पूर्ण माना जाता है।

उत्कृष्ट छुट्टा दिए। आचार्य चाणक्य का लिखा कौटिल्य नहीं बनाया, बल्कि उसके द्वारा यूनानी आक्रमणकारियों के किया। तथा दूसरी ओर अपने शिष्य चंद्रगुप्त को संपाद ही मगध के राजा महापदमानंद के संपूर्ण वंश का विनाश अर्थशास्त्र और राजनीति के महापंडित चाणक्य ने एक और विद्युत् गुप्त चाणक्य धनहीन थे परंतु वे विद्या के धनी थे। है। हमारा सौंदर्यकालीन इतिहास इस बात का साक्ष्य है। अपने लक्ष्य की सिद्धि के लिए आवश्यक साधन जुटा लेता वह महान संकल्प करता है। वह साधन ही न होकर भी बल पर वह स्वयं की शक्तिशाली समझता है। इस लिए ऊँची कल्पनाएँ उठती हैं। आत्मविश्वास बढ़ता है। विद्या के मस्तिष्क में शिव शिखर विचार उत्पन्न होते हैं। मन में ऊँची-विद्या व्यक्ति की बुद्धि को प्रखर बनाती है। इससे उसके विहीन नर पशु समान है।

कि अपनी संतान विद्या अवश्य प्राप्त करें। वास्तव में विद्या इसलिए प्रत्येक माता-पिता की यह इच्छा अवश्य होती है जैसे गुणों का विकास केवल विद्या से ही संभव है। श्रद्धा, विनयता, वीरता, साहस, सहनशीलता और क्षमा में मनुष्यता होती चाहिए। बुद्धि, विवेक, धैर्य, कर्तव्य, मनुष्य रूप में जन्म लेने से कोई मनुष्य नहीं हो जाता। मनुष्य प्रत्येक युग में विद्वानों की ही मान सम्मान मिलता है।

विद्या की महिमा अपार है। इसका वर्तन नहीं किया जा सकता। संसार में सर्वत्र विद्या का ही आदर होता है।

धन

ही सबसे बड़ा

जांगा बहेगी गाय और शेर एक ही घाट पर पानी पिये।
स्वर्ग होगा, हीरे जैसा जीवन होगा सोने जैसा मन होगा, दूध की
सर्व गुण संपन्न देवता जैसी आत्माये बन जायेगे और इसी धरती पर
समझ लेंगे तो सभी सुखी बनने कोई दुःखी नहीं होगा। हम संपूर्ण
दुनिया में सभी इसी तरह परिवर्तना अपनायेगे और कर्म के मोल को

जिसकी आत्मा परिवर्तन होगी तो उसका मुख सदा हसित होगा।
कौनसा कर्म करूँ कि मैं अपनी आत्मा सुंदर बना सकूँ क्योंकि
अपने कर्म याद आयेगे साथ में वह भी सोचेंगे कि मैं ऐसा
जिाना ज्यादा वह देखेगा तब तब उसे अपनी कुरूपता दिखेगी और
कुरूप है उसे आयना नहीं देखना है उसे तो ज्यादा देखना है क्योंकि
मेरी सुंदरता और अच्छी बनती जाये ऐसा नहीं है कि जो आज
आत्मा को किस तरह सुंदर बनाऊँ ? ऐसा कौनसा कार्य करूँ, कि
वक्त बाहर की सुंदरता के साथ वह भी देखेगा है कि मैं अपनी
तो आजसे हम सबको रोज आईना देखना है पर आईना देखते
उसे ठीक कर लेते है।

आइने में हम अपने आपको देखते है और जो कर्मियाँ दिखती है
stores A/c of Debit & Credit.
like god we must first try to make our soul pure soul
immortal. If we require birth of good body and good soul
Because body will die but soul will never die it is
Pure Soul) We should also try to make our soul 100%
वह सारे देवता है हमें भी उन जैसा बनना है (They are 100%
को क्या जरूरत जब वे खुद ही भगवान है तो ?
जब राम ने सेतुपुल बनवाया था तब उन्होंने रामेश्वर में शंभु के कहने
पर शिवलिंग की पूजा की थी तो यह प्रश्न उठता है उन्हें पूजा करने
कि भगवान एक ही है।

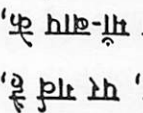
डोर उलझ जायेगी है ना ? तो अब हम सभी को मान लेना चाहिए
होगा ना ? इतने सारे धर्म, पंथ और भगवान होंगे तो सभी को
और हमारी डोर ऊपरवाले के हाथ में है तो यह तो कोई एक ही
और हम सब कहते है कि हम सब रंग मंच की पुतलियाँ है
गुरुद्वार की तरफ हम सभी जानते है 'सब का मालिक एक है'
हमारी नजर ऊपर जाती है। यह कि किसी मंदिर, मस्जिद या
किसीकी नहीं चलती जिसे हम भगवान कहते है या अल्लाह तो
सुष्टि को चलाने वाला और कोई नहीं पर ऊँदा है। जिसके आगे
जब से मैं थोड़ी समझदार बनी तब से मनमे यही सोचती कि यह

जो कभी हो कर दो निहावर,
सौ गुना हो आयेगा,
माँ-बाप की आशिष हो,
सबसे बड़ा त्योहार है।

आज धरती पर कहीं,
निःस्वार्थ कुछ मिलता नहीं,
बस यही रिश्ता बचा,
बाकी सभी व्यापार है।

हमने तो देखा नहीं,
ईश्वर कभी, पर गर्व है,
दरान मिले माँ-बाप के,
ईश्वर यही साकार है।

लाख दो ऐश्वर्य पर,
माँ बाप का साथ न हो,
बेकार है वैश्वर्य सभी,
आनंद सब निस्सार है।

जिसकी छाया में खड़े होकर,
चले हम दो कदम,
उस बाप का आशिषा ही,
अवलंब है, आधार है।

पालती हो ज्यों हमें,
अपने ही पावनरक्त से,
वह माँ हमारे वास्ते,
तो स्वर्ग सौ-सौ बार है।

कष्ट सहकर व स्वयं,
गुम को बचाते हर तरह,
हमसे उन्हें पीड़ा मिले,
अपने लिए धिक्कार है।

उनकी कभी मत भूलना,
उनके बहुत उपकार है,
माँ बाप तो अपने लिए,
भगवान का अवतार है।

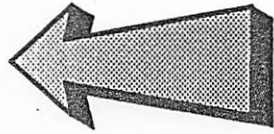

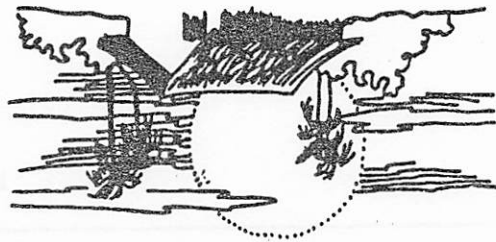

ਪੰਜਾਬੀ

ਗੁਰਮਤਿ

१	महाराष्ट्री लोकसंस्कृति	१
२	राजकीय सेवा	२
३	अर्थ	३
४	धर्म	४
५	एकविंशति शतक	५
६	आर्ट	६
७	जीवन	७
८	भारतीय स्त्री स्वतंत्र आहे का ?	८
९	विज्ञान आणि अज्ञान	९
१०	खरब काहीतरी कायल पाहिजे	१०
११	संदेश	११
१२	गणिताचे पत्र	१२
१३	निसर्गाचा प्रकोप सिनापी	१३
१४	मिथ्याने निसर्गाला वाचवा	१४
१५	निसर्गाचा प्रलय	१५
१६	काय करावे कळत नाही मम कशात मम नाही	१६
१७	भूकंपग्रस्तांचे मनोगत	१७
१	कम	
१००	विषय	
१	पृष्ठ	

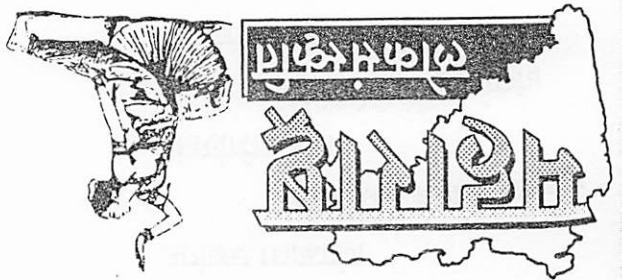
जीवनातही उभटतात. लोकसंस्कृतीचे हे तंत्रंग सतत आपले असतात. या मनातल्या गावातील ही स्पंदने मग राहणारे अनेक लोक आजही आपले मनातील गाव जगत महसुसमन्वय म्हणजे महाराष्ट्राची लोकसंस्कृती, शहरात आणि लोकसाहित्याचा महसुसमन्वय घडला. हा याचे जणू निवा-दिवाचे ऐक्य. या एक्यातून संत साहित्य महाराष्ट्रातील भक्ती संप्रदाय आणि लोकदैवत संप्रदाय

आजही कानावर पडल्या तर अंगावर रोमांच उभे राहतात. नाडा गेला पण भलेरी गीते अथवा जात्यावरच्या ओल्या आहे म्हणूनच तो कायम राहणार आहे. जात गेल, मोट-झरा ! मुळचाची आहे खरा ! लोकसंस्कृतीचा झरा खरा घातला जातो. खंडोबाचे जागरण केले जाते. 'तुका म्हणे प्रतीकरूपाने उरला आहे. आजही लमन, पुंजीला गांधळ ऐककळी जीवनधर्म होता तो आता संकेतरूपाने, कर्तव्यम आजही सूक्त आहेत. फरक इतकाच आहे की, जो आहे. मराठवाड्यातील गांधळी, राधरंदवाले, बहुरूपी यांचे आजही, पंचमी, पोळा चालला महोदेवा आजही सूक्त लोकसंस्कृती प्रवाही आहे. विदर्भातील, खानदेशातील नंदादीपसामरेखे आजही आपणाला जाणवते. कारण लोकसंस्कृतीचे स्वतः आणि सत्त्व एखाद्या तेवत्या इंद्रधनुष्याची जादू आजही काही प्रमाणात टिकून आहे. या लोकसंस्कृतीतील या विविध आविष्कारांच्या संधारंगी नाही.

विजयपटात देखील या लोकसंस्कृतीचा कोटही उल्लेख होत या लोकसंस्कृतीला काही मोल उरले नाही. दूरदर्शनवरील बडिल देखिल त्यांचे ज्ञान त्यांना पटवून देत नाहीत. त्यामुळे आत्मसात करण्याचा प्रयत्न करत नाही व त्यांचे आई-कळतील लोकसंस्कृती आपल्या आई-वडिलांकडे स्वरूप राहिले. आधुनिक कळतील मुल-मुली ही प्राचीन एखाद्या विजयपटातील विजय बळी असेच तिचे आजच्या कळात गाव आणि गावची लोकसंस्कृती तसेच सतत बदलत राहणाऱ्या प्रचार व प्रसार माध्यमांनी रूप दिले गेले. पंचद वेगाने होणाऱ्या आधुनिकीकरणाने पावित्र्य संपुष्टात आले. दानाला भीकचे, याचनेचे ओंगळ आदी लोकदीक्षांना मिळव्याचे स्वरूप आले. दानाचे

इषाट्यात गावाची शहरे झाली आणि वासुदेव, गांधळी औद्योगिकी करणाऱ्या आणि शहरीकरणव्या आहे. या भक्तीची प्रणाली उल्लेखित, लोकदैवत होती.

सद्भावनेची बीजे पेरली. परंतु त्यांची भक्ती अर्पण झाली गावगाड्यातील सल्लाख कायम ठेवीत भक्ती आणि भराडी, जोशी या लोकसंस्कृतीच्या उपासकांनी नष्ट होऊ लागल्या आहेत. वासुदेव, गांधळी, नंदीबैलवाले, लोकायक्यांच्या, लोक पुरोहितांच्या या संस्था कालौघात पडलीला चंद्रभामिनी दिसता. गावगाड्यातील जागविवार वासुदेव आळंदीला इंद्रायणीकाठी अथवा वासुदेवाच्या संदर्भातीलच आहे असे नाही. आता गाव स्टीव्हे प्रिथ्वीच्या पण असतो. हे बदलते विषय केवळ करतो. त्याच्या हातातील रामभक्तीच्या विषयवापेवजी लव अशा प्रकारचे पोटाशी उद्योग - व्यवसाय सुरू रुकलीची, स्टीव्हे प्रिथ्वीच्या, भोज - बत्ताशीची, गाडी जागविवार वासुदेवाची पहाटेची फेरी संपली की, छया लावण्या, उखला, वत वैकल्यांच्या गीतार्थ गाव परंपरेंतून, विष्णुगिरी, विष्णुनाथ, विविध सण, पोवाडे, अत्यंत संकल्पना आहे. तिचे पूर्त रूप दिसत ते मूर्तिवक लोकसंस्कृतीचे बदलते रूप आहे. मुळात लोकसंस्कृती ही होतात. हा आहे बदलत्या कळ्याचा महिमा. हे महाराष्ट्राच्या मंगल प्रभातच्या मागेपुढे 'रोतामालचे बाजारभाव' सुरू ग्रामपंचायतीच्या रेडिओवरील 'मंगल प्रभात' ने जाण होते. वासुदेवाच्या भक्तिगीताने जाण होते असे. आता महाराष्ट्राच्या ग्रामीण भागातील गाव ऐककळी टाळ घागच्या घोष । वाजवी विपळिया । जाणवी जगंसी । राम कृष्ण वासुदेवा ।

तहान असते. म्हणून सुदैकात डोळसे म्हणतात -

आशासन कोणात हे तो विसरून जातो. त्याला फक्त सतेची निवडून घेता तर जनता कोण आणि आपण दिलेलं हे कर्तन आणि ते कर्तन पण ज्योवळी तो एका पदावर प्रथम तो जनतेला आशासन देतो की मी निवडून आलो तर पदावर येण्यासाठी तो काहीही करण्यास तयार असतो. करतात. राजकारणात आपण एका याग्या मोठ्या राजकारणात येणारी माणसं ही फक्त आपलाच विचार असा झाला की राजकारण मोठे गलिच्छ गटार झालंय. वृत्ती बदल्यून कर्ती ही बदलली आणि त्याचा परिणाम त्यापुढील मानवांचे विचारही बदलत आहेत. माणसाची येणार नाही कारण आपल्या प्रमाणे जग बदलत आहे असले विचार आजकालच्या एकाही माणसाच्या मनात आणि आपले जीवन सुखीच होण्यासाठी घडवून पण समाजसेवक जी आपल्या (जनतेच्या) हक्कासाठी लढेल नेता म्हटलं की असं वाटतं की कोण तरी एक

राजकारण

F.Y.J.C. I
- Kumari Kailash P. Mali
फुललेला असतो.

मनात लोकसंस्कृतीच्या चिंतनेषक विविधंगावा प्रसारा स्पर्श होतो आणि आपण मोहून उठतो. कारण आपल्या श्रद्धेपलीकडच्या एका सळसळ्या शैतन्याच्या आणणास शोषणीय आणि कृतक, अधिजन आणि आमजन, विशुद्ध आणि पाण्यात डुबकी घेतं. लौकिक आणि अलौकिक, ग्रामीण अर्थीषकीचा एखादा अंमण ऐक्यावर मन चंद्रभागेच्या जनेत्या तमाशाची आठवण होतं. भीमसेन, जीर्दे लोवणीचा कर्तुकम पाहिल्यावर पिपळच्या पारवरील भावविश्रुती. मग शहरातल्या एखाद्या, राममंदिरातील वाटतात. कारण त्यांचा संबंध असतो आपल्या

अशास्त्रीय अशा

आताच ते निवडून येण्यासाठी दंगल माजवतात यात देत असते. त्याचं काही नुकसान होत नाही. कारण ते नेते आहेत त्यांच्या आजूबाजूला पोलीस असतात. या दंगलीत ते जनतेचे या दंगलीत हत्या करतं. एवढी वर्षे एकाच राईन निमाणा जनता एकमेकांची माठे नुकसान होत असतात. या दंगलीत जनता एकमेकांची हत्या करतं. एवढी वर्षे एकाच राईन निमाणा आंगरेखण पोलीस आणि आंगरेखक माठे नुकसान होत असतात. या दंगलीत ते जनतेचे या दंगलीत हत्या करतं. एवढी वर्षे एकाच राईन निमाणा त्याचं काही नुकसान होत नाही. कारण ते नेते आहेत त्यांच्या आताच ते निवडून येण्यासाठी दंगल माजवतात यात देत असते.

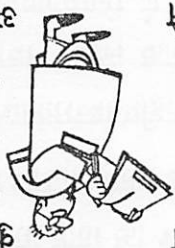
राजकारणात निवडून आलेले नेते फक्त आपला विचार करत असतात. त्यांना जनतेच्या कल्याणासाठी आणि कामासाठी दिलेल्या पेशाचा वापर जनतेसाठी न करता आपला विषय भरण्यासाठी करतात. कोण विषय ठेविले असल्या नेत्यांवर आताच ते फक्त थलेमोठे भाषण देतात पण त्या भाषणात आपण केलेल्या आशासनाचं काडीमात्र विचार करत नाहीत. भाषण करायचं म्हणून करायचं. भाषण आपलं मोठंस असलं तर लोक आपल्या कडे खेचली जातील असे त्यांना वाटत असते पण खरं सांगू आजकालच्या तरुण पिढीला असल्या भाषणाचा खूप रोग येतो. तरुण पिढी ही फक्त भाषणा कडे लक्ष देत नसते तर त्याचं केलेले आशासन ती पूर्ण करतो की नाही या कडे लक्ष

संगळव राजकारण
गजकणीसिरख खानू लामलेय
बडखोरीचं बीज
समाळीकडेच लुगू लामलेय
खदखदणाच्या बडखोरीला
सतेची तहान आहे !
राजकारणात खंडोबापेक्षा
बडोबाच महान आहे !!

स्वातंत्र्यपूर्व काळात ज्योती राजकारणातील कायदे
बनवले तेव्हा एकच पक्ष होता. त्या एका पक्षाचे सर्व नेते
महान होते. पण आता मोजक्या शेंगार नाहीत ऐवढे पक्ष
निर्माण झाले आहेत. त्यामुळे प्रत्येक जण आपली सत्ता

होऊन जाईल.
होत असते. त्यामुळे त्यांच्या शब्दात आपला फायदा
स्वाधीनतेकडचा देवा आहे. या देशात धर्मावर सतत लढाई
करण त्यांना माहित आहे की भारत हा लोभी आणि
फायदा देवा म्हणून भारतासारख्या गरीब देशात येईल.
आपण विचार करू शकतो की परदेशातील व्यक्ती आपला
अवधानक ती भारतात येऊन राजकारणात उतरते म्हणजेच
व्यक्ती इटलीत म्हणजेच परदेशात राहत होती आणि
उदाहरण द्यायचं झालं तर मी सोनिया गांधीचे देईन. ही
भारतात येण्याचा विचार ही करत नाही येथे ही मला
येण्याचा काहीतरी हेतू असल्याशिवाय कोणीही परदेशातून
माणूस भारतासारख्या गरीब देशात परत येईल का ? परत
नव्हती. गुन्हेच विचार करणं कोणी परदेशात गेल्या
नव्हते आणि त्यांना राहिले थापा देखील बोलता येत
निवडून देतात की ते

आपल्या देशात राहत
लोकांना नेता म्हणून
थोडक्या लोकांच्या
हक्क नाही जनतेवर
जबरन नियोजन नाही
लायकीचा नाही कारण लालपुसाद लावू नये आहेत.
यादव. हा कोणाच्या कारणातून नेता म्हणविण्याच्या
उदाहरण द्यायचं झालं तर बिहारचा नेता लालपुसाद
धरताच अंधार असतो ते काय दुसऱ्याला प्रकाश देतील.
नियोजन बदल मोठमोठी भाषणे देत असतात पण त्यांच्या
भारतातील नेते लोकसभ्या कमी करण्यासाठी कुटूंब

एक सत्य आहे.
लोभीच आहे त्यामुळे ती देईल त्याच्या दुष्ट शेंगारच हे
हजार घेईल. कारण नेता पण एक माणूस आहे तो ही
जी मला शंभर रूपये देत आहे. ती उदया माझ्याकडे किती
आणायचं. पण माणूस असो विचार करत नाही की आज

स्वातंत्र्यपूर्वी नेता म्हटला की परमेश्वराचं दर्शन द्यायचं
आणि आताचा नेते म्हटला की, राक्षसाचा दर्शन होतं
म्हणजे नेता या शब्दात किती फरक पडला आहे हे
आपण समजू शकतो. या नेत्याच्या हाती संपूर्ण भारताचं
व्यवहार चालू असतो. आताच्या जगात पैसा कमवण्याची
देणाच्या जनतेने काय शोण खाल्लेय की ते अशा नेत्यांना
भारताचा व्यवहार चालवणार आणि या नेत्यांना निवडून
माणसाला वाचता येत नाही, लिहिता येत नाही तो काय
ज्याला वाचता व लिहिता येत नाही तो नेता बनतो पण ज्या
सर्वत संपूर्ण वाटचाल म्हणजे नेता बनणे हेच आहे. म्हणून
ज्याला वाचता व लिहिता येत नाही तो नेता बनतो पण ज्या
व्यवहार चालू असतो. आताच्या जगात पैसा कमवण्याची
आपण समजू शकतो. या नेत्याच्या हाती संपूर्ण भारताचं
व्यवहार चालू असतो. आताच्या जगात पैसा कमवण्याची

जनतेकडेन पैसा उकळून हे नेते लोक शीमत होत आहेत.
आहे आणि बाकी उरलेली सगळी गरीब जनता. या गरीब
पाहण्याला गेल्यात तर बोटावर मोजण्याइतकी शीमत जनता
की जनतेला लुटून राजा बनतो. भारतासारख्या देशात
असतात. जनतेचा गुलाम असणारा नेता एक मंत्री बनला
आणि सुखसाठी पण ते जनतेवर अत्याच व छळ करत
आपल्याला निवडून दिले आहे ते त्याच्या कल्पणासाठी
लागत पण नेत्यांना असं वाटत नाही की जनतेने
आतंकवाद थापवून सामान्य जनतेला अतिशय काष्ट झाले
वाढविण्यास नेतेच कारणीभूत आहेत. नेता आणि
आणि आपलं पद निष्ठित करतो. म्हणजेच आतंकवाद
आतंकवादघोशी होत मिळवतो आणि त्याला संपवतो
विचार करतो. मग त्याला संपवण्यासाठी तो
प्रत्येक नेता स्वतः पुढे होण्यासाठी दुसऱ्याला संपवण्याचा
शुद्धाचारांमुळे आतंकवाद वाढला आहे. राजकारणातील
गुहेला असं वाटत नाही का राजकारणातील

संरक्षण दिले
नेत्याला सतत
कारण हा माल आहे. तरीही जनतेला संरक्षण नसते आणि
ही राजा आहे आणि नेता हा जनतेच्या हाताखाली काम
संरक्षण द्यायला हवं कारण भारतासारख्या देशात जनता

- Deepika V. Bhopale
F.Y.J.C. / G

एवमिदं भवति यथा यथा कर्तव्यं तथैव कर्तव्यं ।
अनेकवेळा अशुद्ध डोळ्यातच घुटमळतात,
हे सर्व करणं अशुद्ध म्हणता हेच माझं म्हणणं.
दुःखदावं मग हलकं करणं आणि सुखदावं हट्टय मरणं,
गरीबांच्या डोळ्यात ही दिसते बरोबरीच.
अशुद्ध म्हणजे भ्रम जलसंगारचं,
कधी येतात हेऊन दुःखाचा बहर तर कधी येतात आनंदाला आकार,
भागिकलीच्या खेळसाराचं अशुद्ध ही आहेत दोन प्रकार,
माडलेल्या विमाना प्रमाणे अशुद्ध मनोगत ओढवतात.
डोळ्यांमधून यमकाणारी स्वप्न वेळी घुटतात,

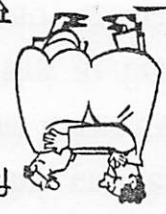
- Rutuja Lokhande
Roll No. 8

जग हिंदू ! जय महाराष्ट्र !

सुखसामोठी घडपडेल आणि आपले कल्याण करील.
आपला आजचा योग्य नेता जो आपल्या समस्या व
काय मग, झालात का जागे ! यला उठा योद्ध्या
होणारचं ।
राजकारण, देशाचा विकास आणि जनतेचं कल्याण
कल्याण होणारचं. जर योग्य नेता निवडून आला तर देशांचं
मग नेत्याला योश्यापारी व्यक्ति नेता बनली कि जनतेचं
वेळी आंघोळ एक डोळा मागता तेव्हा देव दोन डोळे देतो.
केलेल्या या कष्टाचं त्यांना योग्य असे फळ मिळेलच कारण
निघणो आता खूपच गरजेचं झाले आहे आणि मग जनतेचं
कुठे ना कुठे असतीलच. मग या जनतेचं देवाच्या योश्यात
आणि अशी व्यक्ति कुठे ना कुठे सापडेलच. कारण देव ही
जनतेसाठी नेता या पदावर नेमून घेण्यास तयार असतो.
लोभी नसावी. ती फक्त आपल्या देशासाठी आणि
जनतेचं अशा व्यक्तीची निवड करावी की ती व्यक्ति स्वार्थी व
जागे होऊन या भ्रष्टाचारी नेत्यांना घडा शिकविला पाहिजे.
या सर्व लिहिण्याचा काही अर्थ समजला असेल तर जनतेचं
स्फोट थांबवेल जनतेचं जागरूक राहणे गरजेचं आहे. माझ्या
तेव्हा ती बलवान बनते. देशात होणाऱ्या दंगली व ब्राह्म
तेव्हा त्यांची शेकी कमी असते पण वेळी त्यांची मूर्त बनते
नेत्यांना ती हरवू शकते. कारण पाच बोट वेगळी असतात

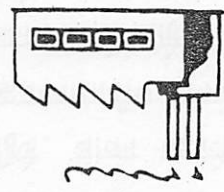
जनतेची शेकी समजेल. जनतेत जर एकजूट जाली तर या
पाहिजे म्हणजे ते जनतेच्या बोटत येणार नाही आणि
मला तर वाटते अशा नेत्यांना चांगलीच अडेल घडविली
की जागे याची त्यांना काहीच पडलेली नसते.
आहेत. आपलं व्यवस्थित चालेल आहे ना मग दुसरा मरी
नाही ? कारण सर्व माणसे ही लोभी आणि स्वार्थी झाली
बनाविली ? असे प्रश्न प्रत्येक माणसाच्या मनात का उठत
त्याला शिक्षा का देऊ शकत नाही ? का आपण नेता
होणार. नेता ही एक जर खेडक आहे तर मग आपण
निवडून का देते ? हेच कळत नाही. नेता म्हणजे जनतेला
करण्याचा तयारीतच असतात. अशा नेत्यांचाच जनता
विकास करू शकत नाही. ते फक्त स्वतःच विकास
असतात. अशी नेते मंडळी कधीच देशाचा व जनतेचा
नाही पण तेथील नेते लोक रोच भवानी साजरी करत
राहिले. देशात गरीबांना खायला एक वेळचं जेवण मिळत
भारताचा विकास झालाच नाही तर भारत गरीबांचाच देश
त्यामुळे भारताचा विकास होणे अशक्यच आहे. जर
त्यांनी केले पण आताच नेते भ्रष्टाचारी झाले आहेत.
आणि जनतेच्या कल्याणासाठी जे काही करता येईल ते
नेत्यांनी जनतेचा विचार करून कायदे बनवले. देशाच्या
स्वातंत्र्य मिळवण्यातून त्या पहिल्या काळात असलेल्या

नाही म्हणून सर्वजण भारतात येतच आहेत.
नाही. याचा अर्थ असा होतो की भारताच्या गेटला कुलूप
भारतात येणारे बाहेरच्या देशातील लोकांचे लोहें धाबत
आहेत. एका पक्षाचं
संरकार घेऊन सुद्धा
विद्यार्थीन टाकत
आपले भविष्य
आपल्या हातांचे
जानता ही दिवसें
दिवस लोभी होत
कॉडकॉडी, जोडजोडी हाच याचा छंद आहे !
राजकारण आणि तत्व यांचा असा संबंध आहे
राजकारणासाठी तत्व खरासाराचं ओढतात
पक्ष फोडतात, पक्ष काढतात
असतो. म्हणून सर्वकांत डोळसे म्हणतात -
येण्यासाठी कोणत्याही खालच्या पातळीवर जाण्यास तयार

एकविंशत् शतक हे आहे, हो
माणसांनी भरून गेले हो ॥ १ ॥
जिकडे तिकडे पर्यटन घरे,
झोपडपट्ट्या नि इमारती हो ।
तरीण फिरती वाटेवरुनी भिकारी हो,
मिटले नाही दारिद्र्य हो ॥ १ ॥
कधी न नष्ट होती असे हे संप,
सगळीकडे चालूच आहेत हो ।
शिक्षाचा संप, बस या संप,
गाड्यांचा संप, सर्वांचा संप हो ।
एकविंशत् शतक हो आहे हो
संपांनी भरुनी गेले हो ॥ २ ॥
शिक्षण मिळुनी रडत बसले हे जवान,
काय फायदा त्यांच्या या शिक्षणाचा हो ।
काम नाही, नोकरी नाही, बेकार ते झाले हो,
शेवटी वेढीबारी बघुनी,
मिळवती पोटापाण्यासाठी पैसा हो ।
एकविंशत् शतक हे आहे हो,
बेकार जवानांनी भरले हो ॥ ३ ॥
जागोजागी कवरा पेट्या,
तरी सुद्धा पडतीच कवरा वाटेवर,
स्वच्छतेची माहिम काढतात,
आणि जागोजागी कवरा करतात हो,
असा हो उलटा स्या हो ।
एकविंशत् शतक हे आहे हो,
अस्वच्छतेने गजबजुनी गेले हो ॥ ४ ॥
निसर्गाचे खरे रूप गेले उद्ध्वन,
झाडांची तोड करुनी धालविली त्यांची शोभा,
हेवेत पसरला मानवसाईड हो विषारी वायू,
प्रदूषण झाले हो प्रदूषण ।
रुग्णालयात झाली गर्दी ।
एकविंशत् शतक हे आहे हो,
प्रदूषणाने झाकळून गेले हो ॥ ५ ॥

एकविंशत् शतक

आठवते का ती सायंकाळ ?

ज्यावेळी तुम्हा मनातील प्रेम ओठावर आल होते,
आपल्या भंडीचे रूपाने प्रेमात झाल होते,
त्यावेळी माझ्या त्या नकारात सुद्धा,
अबोलपणाचे मुक प्रेम दडल होते.

भंडीच्या वेळीवर प्रेमाचे फूल
केव्हा फुलले कळलेच नाही

'तु माझा', 'तु माझा म्हणताना
मी तुझी केव्हा झाली संपललेच नाही.

'तू मला' आणि 'मी तुला'
ही आवड साधली की प्रेम होते

इतर आवडीनिवडी प्रेमात उदभवत नाहीत
त्या विश्व उदभवतात विश्व प्रेम वसत नाही.

प्रेम या शब्दाची आवड असते
दोन अक्षर, दोन स्वर, दोन व्यंजन

आणि दोन हृदयतील अनेक संपदन.
वर्षाने प्रेमादाचे दिवस येतो,

सात रंग घुंजन येणारा,
ठरलेले तीनशे चौसष्ट दिवस

त्या रंगाची मज्जा लुटणारा
तू माझ्या आयुष्यात आलास ती दिवस.

माझ्या लूक अँड व्हॉइस जीवनाला
कलफुल करणारा.

- Samidha Vishal Gawade
E.Y.J.C. - 1

॥आई॥

आई या शब्दाचा ज्वाला कळेल अर्थ,
ती गरी असेल या गणनात सर्वश्रेष्ठ.

आई आपल्या उदरगिन देते जन्म मुलाम,
जसे दिवळवृक्ष देते जन्म फुलाम.

कधी सांगू मी आईची थोरवी,
ती आहे तेजस्वी, जसा नभात रवी.

मसत किमत आईची ज्याच्यावर असते तिची साकली,
एण तळमळत असतो ती अमात्र शोषत आपली माकली.

हृदयास ठेव लगावाच येती स्वर मुखगिन 'आई'
आयुष्यातील शोचटव्या क्षणातही लक्ष्यात असते तिची आगाई !

हे इशे, एकच वरदान मागते तुजकडुनी,
मस्तक माझे राहूदे माझ्या आईच्या यरणी.

होती पाठ्याची देरी । ती जगाते उदरारी , असा वरपाणी आकाशातले तारे तोंडून आणण्या सारखी होती. तिच्या सामान्य स्त्री वंदनीय आहे, देवतेसमान आहे, ही कल्पना व तिच्या भोवती धार्मिक वलय निर्माण करून टाकले. बनवून स्त्रीचे स्थान पोथी पुराणामध्ये बंदिस्त करून टाकले. फक्त पुरुषांना होता. त्या काळात असे संस्कृत सुभाषित जाते काय ? ज्या काळात संस्कृत शिकण्याचा अधिकार विद्यार केला तर स्त्रीला खरोखरच असे देवतेसमान मानले जाते पण पूर्वीपासून आजतागायत स्त्रीयांच्या स्थितीचा नार्वस्य पुज्यन्ती । रमन्ती तत्र देवताः । अशा शब्दात केला आमच्या भारतीय संस्कृतीत स्त्रीचा गौरव ॥ यत्र कितपत खरे आहे ?

नंतर स्त्रीला ही स्वातंत्र्य मिळाले असे म्हटले जाते पण हे प्रकारे छळ केला जात असे. भारताला स्वातंत्र मिळाल्या अपयुक्त मानला जात असे. त्या काळात स्त्रीचा अनेक कष्टवापन केले जात असे तिला मूल झाले. तर ती लग्नत असे. नंतरच्या काळात स्त्रीचा नवरा घेता की तिचे आपला पती मेळ्यानंतर त्याच्या सबात तिलाही सती जावे काळात तिच्या वर अनेक अत्याचार केले जात असत. आणि मूल व्यापली-कडे जाऊ दिले जात नसे. स्वातंत्र्य पूर्व तसेच तिला शिक्षणाच्या संख्या उपलब्ध नव्हत्या. तिला वूल बोलताना येईत्या वर साडीचा पट्टे घ्यावा लागत असे. पाहूण आले तर तिला स्वयंपाकघरातच रावे लागत असे. स्वातंत्र्य काळात स्त्री वर अनेक बंधने होती कोणी आपल्या जीवनात महत्त्वाचे स्थान देत नाही.

भारतीय संस्कृतीत स्त्रीला महत्त्वाचे स्थान आहे. भारतीय पुरुष तिला आपली अध्यात्मिनी मानत नाही. तिला का ? तिला देवासमान मानती का ? मला तर असे वाटते संबोधण्यात येते पण भारतातील पुरुष स्त्रीला महत्त्व देतो तिला देवासमान मानले जाते. तिला अध्यात्मिनी म्हणून भारतीय संस्कृतीत स्त्रीला महत्त्वाचे स्थान आहे.

१९ व्या शतकात अशा पाषाण पुरुषप्रधान समाजाला अखेर पाडूर फुटला. काही महामानव जन्माला आले आणि त्यांनी स्त्रीयांसाठी संघीची दारे खुली केली. महात्मा पुले, सावित्रीबाई फुले, अण्णासाहेब कर्वे यांच्या प्रयत्नांनी माणधरातली स्त्री अंगाणात आली आणि आज ती जगाच्या या विशाल प्रांणात आली आहे. पुरुषांच्या खांद्याला खांदी लावून आज स्त्री अनेक क्षेत्रात काम करीत आहे. अनेक अधिकाराच्या जागा ती समर्थपणे भूषवीत आहे. राजकारण, समाजकारण, विज्ञान, कला, क्रीडा अशा सर्व क्षेत्रामध्ये तिने प्रगती केली आहे. अनेक अग्रिम रुढी परंपरा यांच्या जोखडातून ती स्वतःची मुक्तता करून घेऊ पाहत आहे; पण हे सर्व करीत असताना ती आपला गृहिणी धर्म ही नेवढ्याच समर्थपणे पाळीत आहे.

१९ व्या शतकात अशा पाषाण पुरुषप्रधान समाजाला संघीची वरून हे सिद्ध होते की स्त्रीला आवश्यकता असते ती कल्पना वाचला अशी कितीतरी उदाहरणे देता येतील. या काळातील इंदिरा गांधी, किरण बेदी, पी. टी. उषा, इंदुजायी झाशीची राणी लक्ष्मीबाई आणि अलिकडच्या पुण्यदलीक अहिल्या बाई होळकर, इंदुजाशी राणांनागणार निघनानंतर यशस्वीपणे राज्यची धुरा सांभाळणारी राजकारणात यशस्वीपणे भाग घेणाऱ्या गान्धी, मैत्रेयी, पती स्त्री काय करून दाखवू शकते. प्रचीन मार्गसत्ताक दुबळी बनवून टाकलेल्या या समाजामध्ये संघी मिळाली तर तिला शून्य दर्जा मानला. परंतु स्त्रीला अबला समजून बघावेचाने निर्माण केलेली सजीव बाहुली मानून समाजाचे आर्थिक स्वातंत्र्य तिला नक्ते. केवळ पुरुषांच्या सुखासाठी होताला होत लावून फक्त 'मम' म्हणण्याचा अधिकार दिलेला. संस्कृतीने धार्मिक विधीमध्ये वापणाी बसून पुरुषांच्या समाजामध्ये स्त्रीची होती. देवते समान स्त्रीला पुरुषप्रधान केवळा नीच दर्जा हो स्त्रीचा । खरोखर अशीच स्थिती प्रमाणपत्रच देऊन टाकले आहे.

गौरव करीत तिला वूल आणि मूल या चौकटीत व बांधून ठेवले गेले. मनुने तर स्त्रीचे रक्षण बालपणाी पित्ता करतो, तरुणपणाी पती करतो आणि व्हतारपणाी मुलगा करतो । न स्त्री स्वातंत्र्य अर्हती 'असे म्हणून स्त्रीच्या दुर्बलतेचे जणू

दहावाच खंभ कउन अवधे धर तील्ले.
 भुईत पाप रुजवंत ती आभाळार फुल्ले
 पुढल्या अनेक विद्यार्थी तीच जुळवत उवा
 कुशीत धार वाहून देते वंश्यावा दिवा
 चार काळ्या मण्यानीच सागरा दिसती गळ
 गोंदणावर खुल्लत असती सूर्य गांध टिळा
 'राधा बाबा, उष्टी काठा, से कपाळा वर गोंदण
 भल्या पहटे उठून बाई पुन्हा कापाल लागत
 आजच्या त्या उशीशी दिवा होऊन जात
 राव-दिवस तिचे कष्ट विना मोबदला घेतल
 नवरा, मुले, सासू, सासरा तिलाच साद देतात.
 धरभर वारे होऊन तीच सतत फिरते
 आज्या शैल्यावा सत्कार बाई स्वतः करते
 वर वर हेसण आणि आज्या आत कुठण
 बाईच्या ओठाआड पडलेले असते रडण

आहे.

बाईवारेच देशाची राख्या अर्थाने प्रगती साधने रोख
 उभःकालत आहे.

भरलेली वाळणार नाही तर सुखा, विनम, शंती यांच्या
 अद्याप्याच्या दिशेला वळतो निश्च मोह, माया, स्वार्थ यांनी
 वेढा माणूस विज्ञानाच्या शोधातून दिकती तेव्हा ती
 हाताने ती किततीरी देवी तप करू शकती.

हाताने अनेक सहारात्मक शस्त्रे तयार करू शकती त्या
 त्याच हाताने ती अनेक फुलव्या माळा तयार करती. ज्या
 ज्याहाताने माणूस रसायनांचा शोध लावून शकतो
 आहे.

वसुधैवी परिक्रमा केली आहेच अन्य ग्रहेवर मात केली
 मात केली आहे. अंतराळ यानांच्या साहाय्याने माणसांने
 त्यामुळे भूमिप्रमाणेच माणसांने सागरावर आणि गगनावर
 होतात. आज माणूस विविध प्रकारची वाहने वापरतो.
 लाखी प्रती काही, तासांतच छापून वितरणासाठी तयार
 प्रगती मुळे अत्याधुनिक छपाईयंत्रावर दैनिक वृत्तपत्रांच्या
 विज्ञानामुळे बरीच मोठी कांती केली आहे. वैज्ञानिक छपाई

व्यक्तिगत जीवना प्रमाणेच औद्योगिक क्षेत्रात ही,
 त्याची गणती करी एक भले मोठे काडे आहे. माणसाच्या
 विज्ञाना मुळे माणसाला ज्या सुखासाठी झाल्या आहेत
 समृद्ध केले आहे.

जीवनातील सर्व क्षेत्रांत प्रवेश केला आहे व ते सर्वतोपरी
 होईल. आज २१ व्या शतकात विज्ञानाने आपल्या
 जगतके आपण दोऊन करू तेवढे जास्त लाभ आपणास
 विज्ञान ही, एक वामदहीन-गयमाता आहे, त्या गौमातेचे
 धोर विचारवंतांनी एके ठिकाणी कटले आहे की,
 एकमेव उत्तर म्हणजे 'विज्ञान'.

काय ? त्याच्या प्रगतीचे काय ? या प्रश्नांचे एकच व
 अपण केले. परंतु आधुनिक युगात काय ? त्याचे भविष्य
 वळले आणि आपले सर्व आर्युष्य परमेश्वरी सेवेसाठी
 कित्येक संत विचरवंत, नी, पुढारी अद्याप्याच्या दिशेला
 आले आहे. याच मुळे अद्याप्याला महत्त्व प्राप्त झाले आहे.
 भारतातील वैशिष्ट्य व निस्संशय तीक्ष्णक्षेत्रांना महत्त्व देण्यात
 मनात श्रद्धेचाच विचार भिन्नले आहेत. याच कारणांनी मुलेच
 आहे. त्यामुळे धर्माबाबत आपल्या भारतीय लोकांच्या
 आपली भारतीय संस्कृती पुराण पिय व धर्माध्वज

बहुतांशी स्वतंत्र नाहीच.

शिष्टाणू दिले जात नाही. अशी ही स्त्री २१ व्या शतकातही
 विचारयत्नांचे नको. ग्रामीण भागातील मुलींना अजूनही
 ठेवले जात आहे. ग्रामीण भागातील स्त्रियांनी तर
 तिला अनेक प्रकारे छळतो. कमावत्या स्त्रीला मुद्दा दाखून
 हुंडा दिला नाही तर ती आपल्या पत्नीला जाळून टाकती,
 आपल्या होणाऱ्या बायकांकडे हुंडे घेत आहेत. लनानंतर
 अत्याचारांच्या घटना घडताहेत. बहुतेक सुशिक्षित पुरुष
 झाली आहे काय ? आजही सुशिक्षितांच्या घरातसुद्धा
 नाकरली होती ती खरीखरच आजच्या युगात निर्माण
 धर्माने, आपल्या समानाने जी स्त्री-पुरुष समानता (समता)
 परंतु इतकी परिस्थिती पालटूनही हजारी वर्षांपासून

आपत

पुढा भाऊ,

रुग्णालयात दाखल आहेत. तरी आपण जख्म घातू.

तसेच माझा मुलगा कर्ण याची वार्षिक परीक्षा घालू आहे.

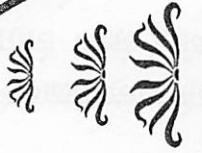
तिया मोठा भाऊ व्यस हो घेणार आहे. तरी तू लमला उपस्थित राहो. कारण माझ्या लंबी व रुंदी या दोघीही मुली आजारी आहेत. लम इष्टिकाविली या गावी वरुळबाई या मुली बरोबर ठरले आहे. लमा साठी प्रमुख पाहणी म्हणून घनकळ, परीघ, तसेच तिया व पत्र वृत्तिली या गावातून आले. तिन आपणास लमाचे आमंत्रण दिले आहे. तिया मुलगा वि. पंचकनेचे

पत्र लिहिण्यास कारण को आपली बहिण सौ. बहृमुजाकतीचे

स. न. वि. वि.

पुत्र बंधू वीर घांस,

॥ पाठ्यागोरेस प्रसन्न ॥

गणितार पत्र

खंय काहीतरी व्हायला पाहिजे.

हे सारं थांबलं पाहिजे

'तुला आहे, मला नाही'

पुस्तकात गाठला पाहिजे

मनामनात स्वप्नाळलेला कल्पनेचा तीर

खंय काहीतरी व्हायला पाहिजे,

लक्ष्मी मात्र राजमार्गाचेव आली पाहिजे

एकलव्याला त्याच मिळालेच पाहिजे

दाही कवडे उघडली पाहिजेत

सरस्वतीच्या आगमनासाठी

खंय काहीतरी व्हायला पाहिजे

दुष्टाचा घेला मिळालेच पाहिजे

झोपडीत वाढणाऱ्या अक्षय्याच्याला

मर्दरेचे घेले कळलेच पाहिजेत

कोणीतरी फाडली पाहिजे

युगायुगाची अक्षय्य भिंत

घालील ही तफावत

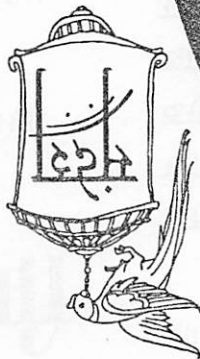
गरीब आणि श्रीमंत

अंधाराचे युग संपायला पाहिजे

खंय काहीतरी व्हायला पाहिजे

व्हायला पाहिजे

खंय काहीतरी

- Rupesh Gawande

या निसर्गाच्या कुशीत किती अपराध घडविले

आज मला पुन्हादा सांगावे लागते

या निसर्गाच्या कुशीत किती अपराध घडविले

शिकविले,

पंचमहाभूतानुसार इंद्रवराने मानवाना बनविले

आणि रक्ष्यावर असती महार

आजही या ठिकाणी सिंहासनावर बसतो राजा

आज ही या घरावर मालिक । धनी व कामगार

या निसर्गाच्या कुशीत किती अपराध घडविले

सुनामी या जड्यांना आव्हान दिले

आकाश, पृथ्वी, जलंवर मान केला पण भूकंप

या निसर्गाच्या कुशीत किती अपराध घडविले

या निसर्गाच्या कुशीत किती अपराध घडविले

जागे संपतीच्या प्रेरनेने बाप मुलांना धाडविले

या निसर्गाच्या कुशीत किती अपराध घडविले

या निसर्गाच्या कुशीत किती अपराध घडविले

घडवले

विज्ञानाच्या रोगीघात संहरक रान्याने महामुद्धा

या निसर्गाच्या कुशीत किती अपराध घडविले

या निसर्गाच्या कुशीत किती अपराध घडविले

भावाभावात धाडणी लावली घर्मसंकरे उभारली

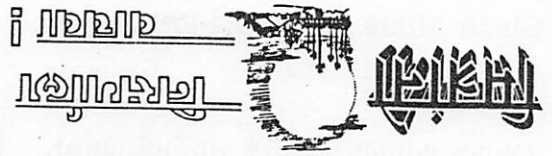
या निसर्गाच्या कुशीत किती अपराध घडविले

या निसर्गाच्या कुशीत किती अपराध घडविले

आज मला पुन्हा सांगावे लागते

आपल्याला किती उद्योगी पडतो हे आपण समजून घेतले म्हणव आहे 'देवाची करणी मारळत पाणी' हेच निरुपण करतो. विदेश म्हणजे अन्न, वस्त्र, निवास इत्यादी. एक आपण जीवनातील आवश्यक गरजा निरुपणित्व पूर्ण जगाचा' हो मंत्र पठण केला पाहिजे.

आपण काळजी घेतली पाहिजे आणि 'झाडे लावा झाडे हे बहरलेले आहे. म्हणून या सुंदर जगातील निरुपणाची फळ, सुंदर वृक्षवृती आणि सुंदर देखावे घ्यानी आपले जग आपल्याला खूप काही अर्पण करतो. सुंदर फुले, गीत निरुपण हो आपला खरीखरचा मित्र आहे. हो निरुपण

- Kailash P. Mali
F.Y.J.C. / 1 - 41

- ॥७॥ आहे हे मानवाने मानले
झाले सिद्ध, निरुपण श्रेष्ठ
विज्ञानाच्या या विदेवात पुन्हा एकदा,
॥६॥ हे पाहूनी सर्वांची हृदये विस्मयवली
विदीषाणी मानवाने मरत केली,
॥५॥ मरतीसाठी मात्र अनेक हात सरसावले
घरे, नातलग काही नाही उरले,
॥४॥ प्रत्येकाचा काळ मात्र एकदम आला
कुणी श्रीमंत, गरीब नाही उरला,
॥३॥ निरुपणाच्या सुनमीनेच केला अनेकाचा अंत
काय होता दोष त्यांचा, काय होती खंत,
॥२॥ निरुपणित्व केला लोकांचा धात
निरुपणाचाच या सुंदर विश्वात,
॥१॥ सुनमीने केला सर्वांचा संहार
पहाटे निरुपणित्व उठविला हाहाःकार

निरुपणित्व हे बोलणे समजून आपण एकजुटीने निरुपणाला वाचवू या व आपले हे जीवन सुखमय करूया. निरुपणाला खरी मित्र बनवू या.

त्रिकडे - त्रिकडे झाडे लावा.

जन्मा येऊन एक करावे,
एका वृक्षा जीवन द्यावे,
एक भेका निरुपण द्यावा,

आहे. म्हणून निरुपण आपल्याला सतत म्हणतो तर निरुपणित्व नियम पाळणे हे माणसाचे पाहिजे कर्तव्य निरुपणाचा आनंद जर खऱ्या अर्थाने मिळवण्याचा असेल 'जग आणि जगू द्या'.

निरुपणित्व आनंद जर खऱ्या अर्थाने मिळवण्याचा असेल 'जग आणि जगू द्या'.
निरुपण करतो. निरुपण हो आपल्याला नेहमी सांगत असतो, स्वतःच्या स्वाध्यासासाठी, मौज करण्यासाठी पण व पक्षांची राखता. पक्षांचे गीत माणसाना स्वर देतात. माणूस हो आकाशातील चंद्र व सूर्य मानवाचे जीवन सुखी व आनंदीत सागराच्या सहोदर्याने माणूस जल प्रवास हो करू शकतो. माणसासाठी अनेक औषधी वनस्पती वापरत आहे. आरोग्याची ही काळजी घेतली आजही आयुर्वेद निरुपणाने माणसाची भूक भागवली तरांच त्याच्या पुरवतो.

करा निरुपण हो आपल्यासाठी सर्व सोपे म्हणजेच सुविधा निरुपण माणसासाठी काय नाही करत त्याचा विचार दुष्काळाला तोंड द्यावे लागणार आहे.

वृक्ष तोंडीमुळे पावसाचे प्रमाण ही कमी झाले आहे व म्हणत नाही व अनेक प्रकारे निरुपणाला त्रास देत आहेत. मुंबई' म्हटले तरी वाढत्या लोखसंख्यात हो मंत्र कोणा समस्या दिवसेंदिवस वाढतच आहे. 'स्वच्छ मुंबई' हीच स्वच्छ वातावरण आता प्रदूषित होत आहे. प्रदूषणाची आणमनाने प्रदूषण ही वाढले आहे. निरुपणाला सुंदर व करण्यासाठी वृक्षतोड करण्यात आली. कारखान्यांच्या राहण्यासाठी जगा कमी पडत आहे. त्यामुळे जगा पुरवठा प्रमाणात झाला आहे. आता या वाढत्या-लोखसंख्ये मुळे वाढत्या लोखसंख्या परिणाम निरुपणित्व मोक्या पाहिजे.

तहान लमान्यावर विहिरे खणणी अशी घटना घडली आहे. असे एका माणसाने त्याचे मत काढले. प्रत्येक काही सुनामी लाटांची पूर्व सूचना देणारी प्रभावी यंत्रणा पुढील पाव वर्षात निर्माण करण्यात आऊन भारतीय शास्त्रज्ञांनी दिले आहे. असे ती माणूस म्हणता असा हा पुढीलालावर योणारी नैसर्गिक तडाखा म्हणजेच हा काळव असा अकाळ विकळ, भयानक रूप धारण करून आला होता. काळवे रीड म्हणजेच रोकामने आपला तिसरा डोळी उघडला असे झाले. हेच ते सुनामी लाटेचे भयंकर अवतार.

तरी हो सधरी जाणवती. लोकांवर होणारे निरनिराळे अत्याचार पाहताच मनाला कोंठे होवली आहे का ? कारण अशा दुःखाने सापडलेल्या करत आहे. हे पाहताच मनात प्रश्न पडतो की माणुसकी देता दुसऱ्या कडेन पैसे जमवत आपले नाव समाजात मोठे गावळ करत आहेत. कोण काही लोक आपल्या कडव न इत्यादी गरजेच्या वस्तू कोणत्यातरी मागिन नकोत काणा बोबा बोंब ही आहे. या मदत फेरीत जमवलेले पैसे, वस्तू मदत रक्कम अर्जून सुनामी ग्रामस्थांनी पाहिली नाही अशी बलाकार केले. ठिकठिकाणा मदत करी कर्तून जमवलेली राहणाऱ्या माहिती सभागृहात कटकानी लॅटारट व घडले. तडाखा मुळे घरे उखस्त झाल्यामुळे शिबीरात या घटनेत माणुसकिल्ला कळीमा फासणारे प्रसंग सुनामी लाटांच्या कहराचा हा प्रतळा मुक साक्षिदार राहिला.

माशांनी इतर ठिकाणी स्थलांतर केले. काळ आला पण वेळ आली नव्हती अशी ही घटना इथे घडली आहे. समुद्राच्या रीड लाटांनी विडाले शहापुत्रा हा तरुणाला ओढून गेले तेव्हा त्या तरुणाने आठ दिवस झोडाच्या फांदाना पकडून व पाण्यावर तरंग जारे नारळतील पाणि पिऊन काढले. तर एका माहेलेला सात दिवसा नंतर पाण्याने कळवयाने आले ती ही जीवत होती. तिला माशांनी वाचले होते.

निरनिराळ्या आवडक गोष्टी देण्यात आल्या. सुनामी लाटे नंतर भूगर्भात पुढील वर काही बदल घडून आले. शास्त्रज्ञांनाच्या सांगण्यानुसार पुढीलच्या आकारात थोडाफार बदल झाला. त्याच प्रमाणे कोरड्या विहिरींना हि पाणि आले. समुद्राची खोली कमी झाली. समुद्राच्या मध्यात, होलवाळ यात बदल झाला आहे. सागर भागातील

अंदामान-निकोबार बेटातील लकरी विभागाचे तळ व इतर भागात सरकारी सुत्रांनी सांगितले. १५,००० बळी पडल्याचे सरकारी सुत्रांनी सांगितले. इंडोनेशियात ११,३०६ जण मरण पावले तर भारतात मरण पावलेल्यांची संख्या १,६५,००० अर्धेन एकट्या भारत अशा देशांना याची झळ पोहोचली. हा भूकंपात मलेरीया, बालादेशी, आफ्रिका, टांझानिया, केनिया, श्रीलंका, थाईलंड, अंदामान-निकोबार, मालदीव, घडले त्याची संस्तर अशी माहिती मिळाली. इंडोनेशिया, दुसऱ्या दिवशीच्या बातमीत प्रत्यक्ष दृष्ट काय काय किनार पट्ट्या उखस्त करून होत्याचे नव्हते केले गेले.

खळबळ होऊन तिडोरी दोनरी मिटवी मोठी लाटा येऊन सर्व त्याने वाचलेल्या लोकांनी कथन केले की समुद्रा मध्ये देशांना पाहता पाहता बसला प्रत्यक्ष दृश्य पाहणाऱ्या व आर्जवर्जला असलेल्या सर्व छोट्या मोठ्या बेटांना व नैसर्गिक असा एक मोठा भूकंप झाला आणि त्याचा तडाखा इंडोनेशियात कॅरिबट्टू असलेल्या सागराच्या तळाशी समशीत भूमी बनवून टाकतील.

कानावर अशा बातम्या पडल्या होत्या की कितीक वर्षा पूर्व अशाच काही प्रकारच्या लाटा येऊन गेल्या होत्या. परंतु आजच्या आधुनिक युगात विज्ञान इतके पुढे गेले आहे की कधी असा मनात विचारही आला नाही की, अशा अकाळ विकळ भयानक लाटा येऊन या पुढीलतील काही भागाची

गजपति

विद्यादा

ગુજરાતી વિભાગ

ક્રમ	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	આઝાદીના ૫૭ વર્ષ બાદ આપણે ક્યાં છીએ ?	૧
૨	એક પળ સાથે રહે તો	૨
૩	આંખના આંસુ	૨
૪	ગઝલ	૨
૫	પૈસા અભિગ્રાપ કે આર્શિવાદ	૨
૬	હસવાની મનાઈ છે.	૩
૭	ઉઠો હિંમત કરો	૪
૮	ભગવાન ક્યાંથી હોય	૪
૯	સહેલા નથી	૪
૧૦	શબ્દ	૪
૧૧	પ્રેમનું ઝરણું	૫
૧૨	હે પ્રભુ	૫
૧૩	સમય	૬
૧૪	ઈચ્છા	૬
૧૫	કોઈ	૬
૧૬	આજની ફેશન	૬
૧૭	સંબંધ	૭
૧૮	સમયનો ખેલ	૭
૧૯	કારણ શું?	૭
૨૦	ખબર નથી	૭
૨૧	માતા એક યુનિવર્સટી છે, જે ગર્ભમાંથી 'જીવ' નું ઘડતર કરે છે.	૮
૨૨	સ્નેહ-વેર	૮
૨૩	શિક્ષણ એ શિક્ષક ને સિંહ બનાવે એવો હોવો જોઈએ.	૯
૨૪	પરિશ્રમ એજ પારસમણિ	૧૦
૨૫	માનવ	૧૦
૨૬	કાલ ચક્ર	૧૧
૨૭	નામ	૧૧
૨૮	આધુનિક સ્ત્રીની માંગ	૧૧
૨૯	આધુનિક પુરુષની માંગ	૧૧
૩૦	યુવાશક્તિ	૧૨
૩૧	યુવાશક્તિ ૨	૧૨
૩૨	કડક શિક્ષક V/S નરમ શિક્ષક	

આઝાદી નાં

૫૭ વર્ષ

બાદ આપણે ક્યાં છીએ?

પ્રથમ વિજેતા નિબંધ સ્પર્ધા

અંગ્રેજોની ગુલામી માંથી આઝાદી મેળવવા માટે ગાંધીજી એ ઘણો સંઘર્ષ જીત્યો હતો. દેશનાં પ્રકાશ નાં દીવા રૂપી સેનાનીઓએ દેશને આઝાદી અપાવવા કાજે ઘણી યાતનાં ઓ વેઠી હતી, ઘણાં જૂલમો વેઠ્યાં હતાં. ત્યારે આપણાં દેશ માંથી ગુલામી નો સૂર્ય અસ્ત થયો અને આઝાદી નો સૂર્ય ઉદય થયો અને આઝાદીનાં સૂરજનાં સોનેરી કિરણો ભારત દેશ પર પડ્યાં. આવો દિવસ ૧૫મી ઓગસ્ટ, ૧૯૪૭ માં સોનેરી દિવસ આવ્યો અને ધુમધામ થી ઉજાવાયો હતો.

આવતી કાલે આપણી આઝાદી ને ૫૭ વર્ષ પૂર્ણ થશે. આ ૫૭ વર્ષ પછી ભારત ક્યાં છે? ઘણાં ક્ષેત્રો માં વિકાસ કર્યો, તો ઘણાં ક્ષેત્રો માં પછાત રહી ગયાં. ચાર યુધ્ધ ખેલાયાં, અને સંરક્ષણ ક્ષેત્રે આત્મનિર્ભય બનવાનો પ્રયાસ કર્યો. ખાદ્યાન્ય ક્ષેત્ર નો યોગ્ય વિકાસ થઈ શક્યો નહિં. વૈશ્વિક દોડમાં હજી વિકાસશીલ રાષ્ટ્રજ રહ્યાં છીએ. કાણાં ને કાણો ન કહેવાય, તેમ ઓછાં ગરીબ રાષ્ટ્ર ને ગરીબ કહેવાને બદલે વિકાસશીલ કહેવામાં આવે છે. જે ગરીબ રાષ્ટ્રની થોડી ઉપરની કક્ષા છે.

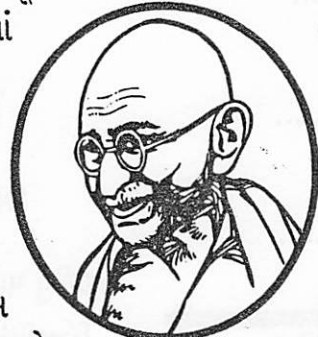
આઝાદી નાં ૫૭ વર્ષ પછી પણ ભારત પોતાનાં પગ પર ઊભું રહી શકે નહીં અને વિશ્વ નાણાસંસ્થા ઓની સહાયની કાંખઘોડી પર લંગડાતાં ચાલવું પડે તે દેશનાં શાસકો માટે શરમદાયક વાત હોવી જોઈએ. લાલકિલ્લા પર ગુલબાંગો પોકારનારાં આ ભૂલી જાય છે.

ભારતની લોકશાહી ૫૭ વર્ષની થઈ ચૂકી હોવા છતાં પા. પા પગલી ભરતાં બાળક જેવી જ રહી છે. હજી આપણી લોકશાહી પરિપક્વ બની નથી. મતદાર થી માંડીને કેબીનેટ સુધી ક્યાંય લોકશાહીમાં પરિપક્વતા દેખાય છે ખરી? આ સમસ્યા મતદારને કારણે નથી, રાજકારણી ઓનાં પાપે છે. તેઓ લોકશાહીમાં મુલ્યો ને નેવે મૂકીને પોતાનો નિહિત સ્વાર્થ સાધવામાં વ્યસ્ત રહે છે. દાખલા તરીકે લાલુપ્રસાદ યાદવને જ લઈ લો. તેમણે ઘાસચારો કૌભાંડ કર્યું હતું અને તેનાં વિરુદ્ધ કેસ પણ થયો હતો છતાં પણ આ માણસ આજે

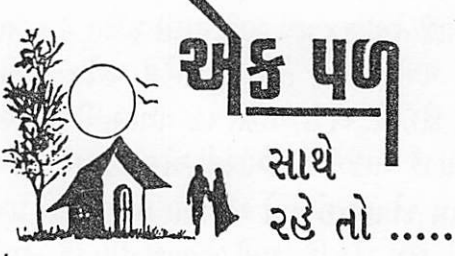
આપણા રેલ્વે નો મંત્રી છે. હવે બિહારનો નેતાં શીબુ શેરોન, એ તો લાલુ થી પણ ચઢિયાતો, એણે તો બળાત્કાર કર્યા અને ઘણાં ફૂર કાર્યો કર્યા છતાં યે એ કોમી માણસ પોતાની રાજગાદી એ મસ્તમાં બેઠો હવા ખાય છે. ધનંજય જેવાં ફૂરી હત્યારાને બળાત્કાર અને ખૂન નાં જૂલમ નો કેસ આજે ખતમ થયો. આજે તેનો ૧૪ વર્ષ સુધી ચાલી રહેલો કેસ આજે સવારે જ પૂર્ણ થયો. જ્યારે તેને તો વહેલે પગેજ ફાંસીની સજા આપવી જોઈએ. એવી વ્યક્તિ ૧૪ વર્ષો સુધી આપણાં દેશમાં રહ્યો. આ છે આજની કારભારની એક ઉકરડાં જેવી વાત.

આમ જોવા જઈએતો આપણા ભારત દેશે પ્રગતિ પણ સાધી છે. જેમ એક સિક્કાની બે બાજુ હોય છે. તેમ આપણાં ભારત દેશની કારભારની વાતપણ એક સિક્કા ની બે બાજુ જેવી જ છે. ભારતે કૃષિઉદ્યોગ, દેશ પ્રગતિશીલનાં કાર્યો, વિજ્ઞાન ક્ષેત્રો, સ્પર્ધા જેવાં ઘણાં બધાં કાર્યો માં વિકાસ પણ સાધ્યો જ છે. આ કરતાં વધુ કાર્યો દેશની અદ્યોગતિ માં કર્યાં છે. લાલુપ્રસાદ યાદવ, તેલગી, દાઉદ, ધનંજય જેવા વ્યક્તિ ઓએ ઘણાં ખરાબ કાર્યો કર્યાં છે. આ છે આપણી લોકશાહીની ફળશ્રુતિ. ભ્રષ્ટાચાર, અનાચાર, કૌભાંડો, બેરોજગારી અને માયકાંગલાપણું આપણે કેળવ્યાં છે, આ ૫૭ વર્ષમાં.

પાકિસ્તાન આજે ૧૫મી તારીખે આઝાદી દિન ઉજવશે. ભારત કરતાં એક દિવસ વહેલું આઝાદ થઈને પોતાની અલગ ઓળખ ઉભી કરવાનો પ્રયાસ કરનાર આ ૫૭ વર્ષ થી ભારતની સામે બાખડી રહ્યું છે. ૫૭ વર્ષ થી તેણે ભારતને જંપીને બેસવા દીધું નથી. વિભાજનનું આ પરિણામ છે. મહાત્મા ગાંધી એ વિભાજન નો વિરોધ કર્યો હતો. જવાહરલાલ નહેરૂ અને કહેવાતા ગાંધીવાદીઓ ત્યારે લોર્ડમાઉન્ટ બેટન ને સલામી ઠોકતા હતાં અને શાસન કરવાની પોતાની મહત્વાકાંક્ષી પોષવા માટે વિભાજન માટે તૈયાર થઈ ગયા હતાં. જે ગાંધી ની એક હાકાલ સાથે જેઓ જીવ આપતાં તે જ ગાંધીવાદીઓ ત્યારે મહાત્માની વાત સાંભળવા રાજી ન હતાં. ગાંધીજીને કદાચ દેશ અને કોંગ્રેસનું ભાવી ત્યારેજ દેખાઈ ગયું હતું એટલે તેમણે કોંગ્રેસનું વિસર્જન કરી નાખવાની સલાહ આપી હતી. કોંગ્રેસમાં હવે કોઈ ભૂમિકા રહી નથી. ગાંધીજી જો આજે થઈ રહેલા દ્રશ્યો જોત તો તેમની આંતરડી કકળી ઉઠત. દેશો પરસ્પર લડી કરોડો ખર્ચ કરી રહ્યાં છે. તેને બદલે પોતાનાં વિકાસ પાછળ ખર્ચી શક્યાં હોત, અંગ્રેજ બિલ્લી એ જે વાંદરા ઓ લડાવી માર્યા આઝાદી મળી પરંતુ લોહિયાળ મળી અને વિભાજન વખતનું તે લોહી હજી વહી રહ્યું છે. હજી સિમાડા સળગી રહ્યાં છે.

આવતી કાલે વડાપ્રધાન ડૉ. મનમોહન સિંહ રાષ્ટ્રને સંબોધન કરશે અને આવતી કાલે આ દિવસ આઝાદી દીવસ તરીકે ઉજવાશે. આપણે બધાંએ આ દિવસે દેશની પ્રગતિ કરવાની પ્રતિજ્ઞા લેવી જોઈએ. કહેવાયુ છે ને કે, 'યા હોમ કરીને પડો, ફતેહ છે આગે.'

વાર તહેવારે મળશે તો ચાલશે,
દૂરથી હાસ્ય કરશે તો ચાલશે .....

લખજે સરનામું ફક્ત હસ્તાક્ષરે,
ખત સાવ કોરો હશે તો ચાલશે .....

નામ મારું મોં પર ન લઈ શકે,
નેનથી વાત કરશે તો ચાલશે .....

હાથમાં હાથ લઈ મળવું શક્ય ના હોય,
ભીડમાં સ્પર્શી લેશે તો ચાલશે .....

જંદગીભર સાથ આપી ન શકે,
એક પળ સાથે રહે તો ચાલશે .....

ગર્દીશો કા સામના કર, ગર્દીશો પે વાર કર,
જિન્દગી દુશરાર હે પર જિન્દગી સે પ્યાર કર,
કૈદખાના બન કે રહે જાયેગા યું તો ઘર તેરા,
ઇસ કદર ઊંચી ન અપને ઘર કી તું દિવાર કર,
બાત તો જબ હૈ કે તું હંસકર ગુઝારે જિન્દગી,
હર કોઈ જીતા હૈ વર્ના અપને મન કો માર કર,
હે અભી બાકી હજારો બાજિયાં હાલાત કી,
ઇસ કદર માયૂસ મત હો એક બાઝી હાર કર,
જિન્દગી કી રાહ મેં બિખરે હે કાંટે હર તરફ,
ખુદ કો 'આમીન' ઇસે ચલને કો તૈયાર કર .....

મનમાં ચાલતા તોફાનો સાથે,
ચહેરાને હસતાં આવડી ગયું

દિલમાં ભારોભાર દર્દ લઈને,
ખુશીમાં સામેલ થતાં આવડી ગયું

હોઠો પર મુસ્કાન, ચહેરા પર ખુશી લઈ,
આંખોને આંસુ છુપાવતા આવડી ગયું

આંસુએ નક્કી કર્યું,
આંખોની બહાર જવું નથી,

એટલે જ ચહેરાને ખોટું ખોટું હસતાં આવડી ગયું .....

- DOSHI ARTIKA D.

જિંદગીનું પહેલું કપડું જેનું નામ જભલું, એમાં ખિસ્સું ન હોય
જિંદગીનું છેલ્લું કપડું કફન, એમાંય ખિસ્સું ન હોય,
માત્ર વચગાળાના ખિસ્સા માટે
આટલી ઉપાધિ, આટલી દોડધામ શા માટે ?
આટલા દગા ને પ્રપંચ શા માટે ?
લોહી લેતાં શુપ ચેક કરાય છે
પૈસા લેતાં જરાક ચેક કરજો એ કયા શુપના છે ?
ન્યાયનો છે ? હાયાનો છે ? કે હરામનો છે ?
ખોટા શુપના પૈસા ઘરમાં આવી જવાથી,
આજે ઘરમાં અશાંતિ, કલેશ, કંકાસ છે.
હરામનો હાયા નો પૈસો, જીમખાના ને દવાખાના,
કલબ્રો ને બારોમાંજ પૂરો થઈ જશે,
ને તમને ય પૂરો કરી જશે.
બેંક બેલેન્સ વધતા જ ફેમિલી બેલેન્સ ઓછું થાય,
તો સમજવું કે એ પૈસો આપણા માટે અનુકુળ નથી.

હસવાની

મનાઈ છે.

જજ : તો તું કબૂલ કરે છે કે તે રોશનલાલના કાન પર છરો માર્યો ?
મગન : સાહેબ, કાન પર તો ભૂલમાં લાગી ગયું. હું તો એના ગળા પર મારવા ગયો

જજ : મને લાગે છે કે તમને ક્યાંક જોયા છે.
આરોપી : જી હા .... સાહેબ હું તમારી પત્નીને સંગીત શીખવાડવા આવતો તો.
જજ : ત્રીસ વર્ષની કેદ

જજ : તારી પત્ની ભાગી ગઈ છે તો તારે પોલીસ સ્ટેશન જવું જોઈએ, અહીંયા કોર્ટમાં કેમ દોડી આવ્યો ?
ફરીયાદી : સાહેબ, ગઈ વખતે હું પોલીસ સ્ટેશન ગયો હતો, તો પોલીસ એને શોધીને ફરી મારી પાસે મૂકી ગઈ.

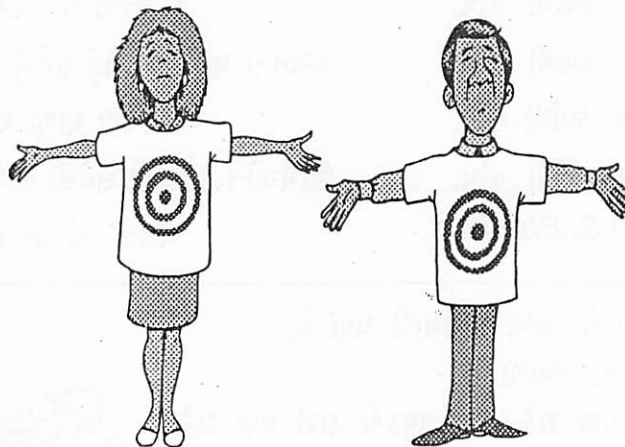
જજ : તે એકજ દુકાનમાં બે વાર ચોરી શા માટે કરી ?
ગુનેગાર : કારણકે એ દુકાનનાં પાટિયા પર લખ્યું હતું, 'ફરી પધારજો'

પ્લમ્બર : આ લો વકીલ સાહેબ, નળ રીપેર કરવાનું બિલ.
વકીલ : આટલું બધું, એક કલાક કામ કરવાના બસો રૂપિયા.
હું વકીલ છું તોયે મારી આખા દિવસની કમાણી આટલી નથી.
પ્લમ્બર : હા, મને ખબર છે, હું વકીલ હતો ત્યારે હું પણ આટલું નહોતો કમાતો.

ગ્રાહક : વકીલ સા'બ હું મારી પત્નીને છૂટાછેડા આપવા માંગુ છું. તમે મારો કેસ લડવાની કેટલી ફિજ લેશો ?
વકીલ : પાંચ હજાર રૂપિયા
ગ્રાહક : અરે ! આટલા બધા હોતા હશે. મારા લગ્ન વકતે તો તમે ફક્ત પાંચસો રૂપિયા લીધા હતા.
વકીલ : જો ભાઈ, આજાદીની કિંમત હમેશા વધારે ચૂકવવી પડે છે.

- DOSHI ARTIKA D.

ઉઠો! ભગવાન ભગવાન હિમંત કરો

યાદ રાખો, અવરોધો અને મુશ્કેલીઓ તમારા હિતેચ્છું છે. તે તમારી શક્તિઓનો બરાબર ઉપયોગ શીખવવા માટે આવે છે. તેઓ તમારા માર્ગના કાંટા હટાવવા માટે છે. તે તમારા જીવનને આનંદમય બનાવવા માટે છે. જેના માર્ગમાં અવરોધો નથી આવતા તે જીવનનો આનંદ પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી. એમને જીવવાનો રસ્તો શીખવવા મળતી નથી. જેના માર્ગમાં મોટી મોટી મુશ્કેલીઓ આવી છે તેમને જ જીવવાનો રસ્તો શીખવવા મળ્યો છે. તેઓ જ મહાન આત્મા કહેવાય છે. એમનું જ જીવન સાચું જીવન કહેવાય છે. ઉઠો, ઉદાસીનતા છોડો. ભગવાન તરફ જુઓ, તેઓ જીવનનો પુંજ છે. એમણે તમને આ સંસારમાં નકામા નથી મોકલ્યા. એમણે તમારી પાછળ જે શ્રમ કર્યો છે તેને સાર્થક કરવો તે તમારું કામ છે. જ્યાં સુધી આપણે આપણું જીવન હોમી દેતા નથી ત્યાં સુધી જ આ સંસાર દુઃખમય લાગે છે. બલિદાન થયેલા બીજ માંથી જ વૃક્ષનો જન્મ થાય છે. ફૂલ અને ફળ એના જીવનની સાર્થકતા સિદ્ધ કરે છે.

હંમેશા પ્રસન્ન રહો. મુસીબતોનો હસતા મોંએ સામનો કરો. આત્મા સૌથી બળવાન છે. આ સત્ય પર દૃઢ વિશ્વાસ રાખો. આ ઈશ્વરીય વિશ્વાસ છે. આ વિશ્વાસ દ્વારા તમે બધી મુશ્કેલીઓ ઉપર વિજય મેળવી શકો છો. કોઈ કાયરતા તમારી સામે ટકી શકે નહીં. એનાથી તમારા બળમાં વૃદ્ધિ થશે. તે તમારી આંતરિક શક્તિઓનો વિકાસ કરશે.

ભગવાન

ક્યાંથી હોય

વસ્ત્રો થઈ ગયા ટૂંકા, લાજ ક્યાંથી હોય.
અનાજ થઈ ગયા હાયબ્રીડ, સ્વાદ ક્યાંથી હોય.
નેતા થયા ખુશીના, દેશદાઝ ક્યાંથી હોય.
ફૂલો થયાં પ્લાસ્ટીકના, સુગંધ ક્યાંથી હોય.
ચહેરા થયા મેકઅપના, રૂપ ક્યાંથી હોય.
શિક્ષકો થયા ટ્યુશનીયા, વિદ્યા ક્યાંથી હોય.
ભોજન થયા ડાહડાના, તાકાત ક્યાંથી હોય.
પ્રોગામ થયા કેબલના, સંસ્કાર ક્યાંથી હોય.
માણસ થઈ ગયો પૈસાનો, દયા ક્યાંથી હોય.
ભક્તો થયા સ્વાર્થના, ભગવાન ક્યાંથી હોય.

- Shailesh S. Bhutka

સહેલા નથી

પથ્થરો કોતરવા સહેલા નથી,
શબ્દો કોતરવા સહેલા નથી.
પર્વત પરથી નદી વહેતી રહે,
નદીને પથ્થર તોડવા સહેલા નથી.
પારસમણિ લોખંડને સોનું બનાવે,
સાધુસંતોને પારખવા સહેલા નથી.
કુદરતની કરામત અગમ્ય રહે,
કુદરતના ખેલ સમજવા સહેલા નથી.
ગગનના માળે પહોંચવું સહેલું નથી,
જીવનના માળા ચણવા સહેલા નથી.
ઊર્મિઓને ઠાલવવી સહેલી લાગે,
'ગઝલ' માં શબ્દો ગોઠવવા સહેલા નથી.

આ
શબ્દ

શબ્દ સળગાવી પણ દે, શબ્દ શણગારી પણ દે,
શબ્દ જ્યોત છે, શબ્દ જ્વાળા છે.
શબ્દ ભડકો લાવી પણ શકે, શબ્દ ભડકો ઠારી પણ શકે
શબ્દ સંસાર ભાંગી પણ શકે, શબ્દ સંસાર જોડી પણ શકે.

હસવાળી

મનાઈ છે.

પંજાબ ના નાના ગામડા માંથી એક સરદારજી મુંબઈ આવ્યા
(બસ ડ્રાયવર ની પાછળ ની સીચમાં તેના મિત્ર સાથે સરદારજી બેઠા)
સરદારજી : યાર આ ડ્રાયવર ડાબી બાજુના ડાંડાને કેમ હલાવે છે
બીજો સરદારજી : કદાચ એ ડાંડો અટવાઈ ગયો હશે?
(કેન્ટીન માં ચા-પાણી નાસ્તો કરીને ડ્રાયવર બસમાં આવ્યો અને
જોયું તો ગીયર હેન્ડલ ગાયબ)
ડ્રાયવર : સરદારજી આ ડાંડો તમારી પાસે ક્યાંથી આવ્યો ?
સરદારજી : તુ ક્યાર નો મહેનત કરતો હતો ને, મેં આ ડાંડાને
ખાલી ૫ મિનીટ માં કાઢી નાખ્યો

ચેતન, એન્યની અને મોહસીન બોટમાં બેસી ને દરીયાઈસેર કરવા
નીકળ્યા.

થોડાક સમય પસાર થતાં દરીયામાં તુફાન આવ્યું.

મોહસીન : યાહ અલ્લાહ અપને બંદે કો બચા લે.

(અલ્લાહ આવી ને મોહસીન ને બચાવે છે)

એન્યની : ઓહ ગોડ ! પ્લીઝ સેવ માર્થ લાઈફ

(હસુ આવી ને એન્યની ને બચાવે છે)

ચેતન : (બચ્યો-ખુટ્યો) એ ગણપતિ બાપ્પા મને બચાવો.

(ગણપતિ બાપ્પા આવીને નાચવા લાગ્યા)

ચેતન : ભગવાન તમે મને બચાવા આવ્યા છે કે ડુબાડવા ?

ગણપતિ બાપ્પા : કેમ મને પધરાવવા આવો છો ત્યારે તમે કેવા
નાચો છો.

કલ્પેશ સ્વર્ગ અને નર્ગ ની વચ્ચે ફરજ બજાવવા નવો નવો આવ્યો
હતો.

તેણે વૈભવ ને પુછ્યું 'યાર આ ઘંટારો કેમ વાગે છે ?'

વૈભવ : ઘરતી પર જ્યારે એક માણસ સો વખત ખોટું બોલે ત્યારે
આ ઘંટારો વાગે છે.

બટુ એ આત્મહત્યા કરી હોવાથી તેને નર્ક માં મોકલવામાં આવ્યો.

કલ્પેશ : બટુ નીચે કોણ એટલું ખોટું બોલે છે કે બે કલાક થી
ઘંટારો વાગ્યા જ કરે છે ?

બટુ : અરે યાર એટલે તો હું આવ્યો છું, નીચે લાલુપ્રસાદ યાદવ
ભાષણ આપી રહ્યા છે.

- Tejas Hingu

પ્રેમનું ઝરણું

આજકાલ યાદ મને રહેતું નથી,
આ મન મારું કેઈ મને કહેતું નથી.

તારો ને મારો કેવો હતો નાતો,
આજકાલ ક્યાંય કોઈ સેતુ નથી.

સાસુ અને વહુ જાણે કાંગ્રેસ ને ભાજપ
આજકાલ કોઈ કેમ સહેતું નથી?

વેવિશાળ લગ્ન ને તુરંત છૂટા છેડા,
પ્રેમનું ઝરણું ક્યાંય વહેતું નથી.

આજકાલ યાદ મને રહેતું નથી,
આ મન મારું કાંઈ મને કહેતું નથી.

- પ્રા.એ.બી.મહેતા

સંજોગો વિકટ હોય ત્યારે
સુંદર કેમ જીવવું તે મને શીખવ,
બધી બાબતો અવળી પડતી હોય ત્યારે.

હાસ્ય અને આનંદ

કેમ ન ગુમાવવા તે મને શીખવ,
પરિસ્થિતિ ગુસ્સો પ્રેરે તેવી હોય ત્યારે
શાંતિ કેમ રાખવી તે મને શીખવ,

કામ અતિશય મુશ્કેલ લાગતું હોય ત્યારે
ખંતથી એમાં લાગ્યા કેમ રહેવું તે મને શીખવ,
કઠોર ટીકાઓનો વરસાદ વરસે ત્યારે તેમાંથી
મારા બપનું ગ્રહણ કેમ કરવું તે મને શીખવ

પ્રલોભનો, પ્રસંશા, ખુશામતી વચ્ચે

તટસ્થ કેમ રહેવું તે મને શીખવ,

યારે બાજુ થી મુશ્કેલીઓ ઘેરી વળે,

શ્રદ્ધા ડગુમગુ થઈ જાય, નિરાશાની ગતોમાં

મન ડૂબી જાય ત્યારે ધૈર્ય અને શાંતિથી

તારી કૃપાની પ્રતિક્ષા કેમ કરવી તે મને શીખવ.

સમય

વહી જાય છે અવિરત મહામૂલો સમય,
રાજા અને રંક સૌને મળે સરખો સમય.

છે સમયની બલિહારી, ન વેડફશો સમય,
સમજી ને વર્તો તો તમારો છે સમય.

ધાર્યું તો ઘણીનું થાય, માનવ છે સાવ વામણો,
વાટ જુએ નહીં કોઈની, વાટ જોવરાવે સમય.

સમય છે સરકતી રેતી, સંઘરી શકે ન કોઈ,
પળ પળનો રાખો હિસાબ, સરકી ન જાયે સમય.

બરબાદ કરશો સમય, જિંદગી બરબાદ થઈ જશે,
સમય ન સાચવશો તો સાચવે તમને સમય.

તારે સમય નથી ? કે તારો સમય નથી !
સાનમાં સમજો તમે તો 'અનંત' છે સમય.

- પ્રા.એ.બી.મહેતા

કોઈ!

કોઈ ટીપે ટીપે તરસે છે, કોઈ જામ નવા છલકાવે છે.

કોઈ રહેવા ખાવા તરસે છે,
કોઈ વિશેષ બનાવી વહેડાવે છે.

કોઈ સ્મિતે સ્મિતે છલકે છે,
કોઈ રડી રડી ને દિલ બહેલાવે છે.

કોઈ ને કંઈક મળે છે ને,
કોઈ ને નથી પણ મળતું.

પણ, જેને જ્યાં બધું મળે છે,
તે હજી પણ લેવા મથે છે.

- Ashika Vakharia A.

ઈચ્છા

નથી થવું મીઠું ઝરણું,
હું ખારો સ્વાદ થાઉં તો ઘણું,
ના પાઈ શકું મીઠા નીર બધાને તો,
કંઈ નહીં,

બસ આંસુ ખારા બધાના,
સમાવી શકું તો ઘણું,
નથી ખિલાવવું ચમન ઋણમાં,
બસ મુરજાતું કોઈ ફૂલ,
બચાવી શકું તો ઘણું,

અમૃત પીને થવું નથી અમર,
પીધેલા ઝેર, પચાવી શકું તો ઘણું
નથી થવું, અમર પ્રેમી,

બસ દિલમાં, પ્રેમ જગાવી શકું તો ઘણું .....

- હેમાંગી એ. ત્રિવેદી

આજની ફેશન

આજ કાલનું એજ્યુકેશન,
બની ગયું છે ફેશન,

ભણી શાળાથી વિદ્યાર્થી આવે,
મા-બાપ કરે લેસન,

ટી.વી. વિડીયોના મનોરંજન થી,
ભણાતરમાં થયું છે ટેન્શન,

વર્ષ આખું રમ્યા-ભમ્યા,
અને પરીક્ષા વખતે ટેન્શન,

ક્ષણને ક્ષણે રાહ જોઈએ,
ક્યારે આવે વેકેશન

રીઝલ્ટમાં જ્યારે મીઠું આવે,
ત્યારે આવે રીએક્શન

ફરી પાછા એજ કક્ષામાં,
ન પામ્યાં સીલેક્શન

કાકા - કાકી આંખો ટેખાડે,
અને મા-બાપ કરે રીજેક્શન

- Deliya Makbul G.

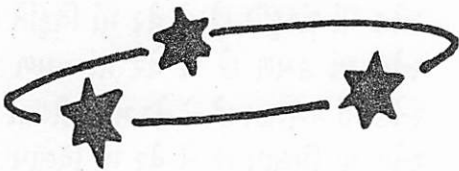
સબંધ

વિશ્વાસ નાં પાયામાં વસે છે ..... સબંધ
 લાગણી નાં તાંતણામાં બંધાય છે ..... સબંધ
 ક્ષમાનાં હાથોમાં વધે છે ..... સબંધ
 હૃદય પર ભારની જેમ રખાય છે ..... સબંધ
 સબંધમાં બંધાય છે, તેનેજ ખબર છે શું છે
 ..... આ સબંધ ?
 મીઠી જીભનાં તાળવે ચોટેલા છે આજે
 ..... સબંધ જ ..... સબંધ !
 સાંધ્યા સેતુ તુટે નહિં એટલે નિભાવવા પડે છે
 ..... સબંધ

કારણ શું?

ગાંઝવાની પાછળ મૃગ બનીને,
 દોડવાનું કારણ શું ?
 ખુદાનાં જગતમાં હાથ ફેલાવી ને,
 માંગવાનું કારણ શું ?

એવી તો શુ મજા છે પડદા માં રહેવાની ઓ .... 'ખુદા'
 અસ્તિત્વ તારું માનવી થી છુપાવવાનું કારણ શું ?
 બે ચાર જ આપ્યા કે આજ દુઃખો જીંદગીને,
 આમ વગર કારણો મને સતાવવા નું કારણ શું ?
 ફુલો ની પાંખડી ખીલીને મુરજાવાની હતી,
 તો પછી પતજડને બદનામ કરવાનું કારણ શું ?
 મરીને તો આવવાનું જ કે તારી પાસે પાકું .....,
 તો પછી ભ્રમાંડ માં મોકલવાનું કારણ શું ?

સમય નો ખેલ

સમય પણ કેવો પળેપળ બદલાવે છે,
 ક્યારેક ખુશી તો ક્યારેક દર્દ લાવે છે,
 ઋતુ બદલાતા જ એક પળ માં,
 ખુશી પાનખર બની જાય છે,
 થોડું દુઃખ પહાડ સમાન નજર આવે છે,
 પુરી દુનિયા શૂન્ય સમાન નજર આવે છે,
 આશા ઓછી થવા લાગે છે,
 ત્યારે નજીક પણ કોઈ આવતું નથી.

સમય નો સમય પણ કેવો બદલાય છે,
 જ્યારે પોતાનાં જ પારકા બની જાય છે.
 સમય લોકોને એકજ પળમાં ક્યાંથી ક્યાં લઈ આવે છે ?
 સમય એક પળ માં ખુશી લાવે છે. તો,
 બીજા પળમાં દર્દ આપી જાય છે.

ખબર

 ગથી....?

ફુલ સમા હસ્તા રહેજો,
 જિંદગી કેટલી ટૂંકી છે, તે ખબર નથી?
 દુઃખ પડે તો રડતા નહીં,
 જિંદગી કેટલી લાંબી છે, તે ખબર નથી?
 આવેછે, સુખ એક પલનું જીવનમાં,
 ક્યારે જતું રહેશે, તે ખબર નથી?
 પ્રેમ તો એક પલ છે,
 સુખ-દુઃખ તો ક્યારે આવીને જાય છે
 એ ખબર નથી?

માટેજ કહું છું, હું, હસતા રહેજો જીવનમાં,
 એક જ પલનું છે મોત,
 ક્યારે આવશે તે ખબર નથી?

એક એવી યુનિવર્સિટી છે.
જે ગર્ભ માંથી 'જીવ' નાં ઘડતર કરે છે.

વિશ્વમાં અનેક યુનિવર્સિટીઓ છે જે શિક્ષણનું કામ કરે છે. તેના ચાન્સેલરને આભારી છે. માં એક એવી યુનિવર્સિટીની ચાન્સેલર અને યુનિવર્સિટી છે, જે પોતાના ગર્ભમાં ઉછરી રહેલા બાળકનું ઘડતર ગર્ભથી કરે છે. તેને શિક્ષણ આપવાનું કામ ગર્ભ બંધાતા જ કરે છે. માટે તે અગાઉથી નોટ પેન કે ડીકસનરી, લાઈબ્રેરી નો સહારો લેતી નથી પણ પેઢી પર પેઢી તેની અંદર રહેલાં શિક્ષણને ગર્ભમાં સીંચે છે. તેના ગર્ભમાં એક પીંડના રૂપમાં માં તેને નવ મહિના સુધી સાચવીને રાખે છે અને ત્યારબાદ તે પીંડને બાળકનાં રૂપમાં આ સંસાર માં લાવીને ચાલતા, બોલતા, પગ ઉપર ઉભા રહેતા, હાથ પકડીને એકડો ધુંટતા શીખવનાર આ માતા એક શક્તિનો સ્ત્રોત છે અને વાત્સલ્ય નું મીઠું ઝરણું છે.

પરંતુ આ સંસારમાં જેમ તુલસીદાસના શબ્દોમાં કહીએ તો ભાંતિ ભાંતિ કે લોગ તેમ સંસ્કારમૂર્તિ માં ના પુત્ર ક્યારેક સંગતની અસરમાં જઈને આ સમસ્ત સંસ્કારને નેવે મૂકીને જે માતાએ બોલતા શીખવ્યું તે માતા ને કહી બેસે છે કે, ડોકરી તૂ ચૂપ બેસ તને ખબર પડતી નથી, પરંતુ જેમ આંગળીઓ સરખી હોતી નથી તેવી રીતે આ સંસારમાં માતા પ્રત્યે ઉચ્ચ કોટીની વિચાર શ્રેણી ધરાવતા દિકરા સાચા અર્થમાં પુત્ર રત્ન છે. કારણ કે જેને ઇશ્વરે નથી આપ્યું તો તે આપવા માટે અસમર્થ હોય છે. તે સનાતન સત્ય છે. પરંતુ સાચા દિકરા જે મા આપી શકે છે. તે સમાજને અર્પણ કરે છે. જનની જોડ સખી નહિં જડે રેલોલ .... આ ગીત ને ખૂબ સમજવું પડશે.

કેટલાક દિકરાઓને આ માતાના ખોળાના ખ્યાલ સુધ્યા નથી એટલે નવી પરણેલી વહુ આવી હોય તેના નવા સંસ્કારે રંગાઈને માતા સાથે એવું વર્તન કરે છે કે માતાને થાય છે કે આ પુત્ર જ્યારે ગર્ભમાં હતો ત્યારે મેં આવું કશું વિચાર્યું પણ ન હતું. તો આજે આનામાં એવા કયા સંસ્કાર આવી ગયા કે મારું સાંભળવા કરતા તેની પત્ની નું સાંભળે છે અને મારી સાથે આ રીતનું વર્તન કરે છે. મા એ ભીના માં સૂઈ ને તમને કોરામાં સૂવડાવ્યા છે. એણે એહું જૂહું ખાઈને તમને તાજી રોટલી ખવડાવી છે. એણે ફાટેલા કપડાં પહેર્યા હોય અને તમને નવા પહેરાવ્યા હોય તે ન ભણી હોય અને તમને ડિઝીઓ અપાવી હોય અને પોતાની પાસે સાચવેલી મૂડી માંથી મોજશોખ કરાવીને પરણાવ્યા હોય અને નોકરી ધંધે પણ લગાડ્યા હોય અને છેવટે આટલા ઉમદા કાર્યોનું આવું

ફળ મળે તે વિચારી શકતી નથી. તેમ છતાં એ મા એવું વિચારશે કે ભલે હું દુઃખી થાઉં પણ મારો દિકરો તો સુખી રહેશે. તે તેની પત્ની સાથે ઘર સંસાર સારી રીતે ચલાવશે.

જ્યારે કેટલા દિકરાઓ માતાનાં દુઃખનો ખ્યાલ પણ રાખે છે. તેઓને ખબર છે કે માતાએ અમારી માટે ઘણું કર્યું છે, અરે ઘસાઈએ, અમારી ચામડી ફાડી તેના દોરા કરી માને જીવન દાન દઈએ. પોતાની પત્નીને પણ સાચવે, બાળકો ને પણ સાચવે અને માતાનું કહ્યું માની માતાને શું ઇચ્છા કે શું જોઈએ તેની પણ દરકાર રાખે છે. એવા દીકરા ગણ્યાગાઠ્યાં હશે. આવી પોતાની વ્હાલસોઈ માંની ચિરસ્મૃતિને જીવંત રાખવા માટે પોતે ઘણું ઘસાશે. કોઈ સ્ત્રીમાં પોતાની મા નું સ્વરૂપ જોશે અને તેની આંખો ભીંજાઈ જશે.

જ્યારે આ લેખ લખું હું ત્યારે સર્વે વાંચકવર્ગ ને એજ કહું છું ભલે ઘર છે. બે વાસણ, ખખડે .... પરંતુ વૃદ્ધોની સંભાળ રાખજો. એ વુદ્ધ દંપતિને ઘર માંથી છૂટા ન પાડશો. તેમની આંતરડી ઠારશો. તો નવી પેઢીને પણ તેમાંથી સારા સંસ્કાર મળશે નહિં તો છેવટે નવી પેઢી પણ આપણે જે કાંઈ કર્યું તેનાથી ઉગ્ર બની આપણને ક્યાંક લઈ જશે તેનો ખ્યાલ નહિ આવે. હા ..... નવી પેઢી અને જૂની પેઢી, સાસુ અને વહુ આ બંને ને સમજવવા જરૂરી છે પણ બંને માંથી એકે પગ પાછા ઠેલવવાની જરૂર છે. બંને પોતાની જીદ રાખી પકડી રહેશે તો કાંઈ જ વરવાનું નથી. તમે આદર ચાહો છો તો તમે પણ બીજાને આદર આપતા શીખો.

'જનની જોડ સખી નહિ જડે રે લોલ,

મા તે મા

બીજા બધા વગડાના વા'

સ્નેહ-વેર

સ્નેહ માં સાધો છે ને વેર માં વાંધો છે.
સ્નેહ માં સંસ્કૃતિ છે ને વેર માં વિકૃતિ છે.
સ્નેહ માં કમળ છે ને વેર માં વમળ છે,
સ્નેહ માં કબુલાત છે ને વેર માં વકીલાત છે.
સ્નેહ માં મિલાપ છે ને વેર માં વિલાપ છે.
સ્નેહ માં સર્જન છે ને વેર માં વિસર્જન છે.

શિક્ષણ એ શિક્ષિત ને સિંહ બનાવે એવો હોવો જોઈએ

આજના આધુનિક યુગમાં માણસની મૂળભૂત જરૂરિયાત ફક્ત અન્ન, વસ્ત્ર અને રહેઠાણ સુધી નથી. પરંતુ, હવે એમાં સ્વાસ્થ્ય અને શિક્ષણ આ બે મહત્વના મુદ્દાઓ પણ જોડાયા છે. અન્ન, વસ્ત્ર અને રહેઠાણ આ વિશે બાળપણ થી શીખતા આવ્યા છીએ. આની મહત્વતા અને જરૂરિયાત આપણે જાણીએ છીએ. હવે સરકાર સ્વાસ્થ્ય તેમજ શિક્ષણ જવા પર્યાયો પર પણ વિશેષ ધ્યાન આપે છે.

ટેલીવિઝન અને રેડિયો ઉપરાંત સમાચાર પત્રોમાં સ્વાસ્થ્ય વિશેની ચર્ચાઓ થતી જ હોય છે. પરંતુ આપણને શિક્ષણ વિશે એટલું સાંભળવામાં કે જોવામાં આવતું નથી. હાલમાં જ એ.પી.જી. અબ્દુલ કલામજી અને પ્રધાનમંત્રી અટલ બિહારી વાજપેયજી ટી.વી. પર 'સબ પટે સબ બહે' નો ઉપદેશ આપતા હોય છે આજ ઉપદેશ આજથી કેટલાય વર્ષ અગાઉ આપ્યો હોત તો આજે ભારતમાં નિરક્ષરતા નહિવત રહી હોત. પરંતુ શિક્ષણ એટલે શું? ક્યા પ્રકારનું શિક્ષણ? શિક્ષણના ઘણા રૂપ આપણે જોઈ શકીએ છીએ. પરંતુ આ શિક્ષણ માનવીને જીવન માં સફળ અને પરીપૂર્ણ શિક્ષિત બનાવે એવું હોવું જોઈએ.

આજે ભારતના ગામડે ગામડે શાળાઓ છે પરંતુ એમાંથી કેટલી શાળાઓમાં શિક્ષણ અપાય છે અને બાળકો ભણવા માટે જાય છે. એની નોંધ કોઈ લેતું જ નથી. ઘણી શાળાઓનો ઉપયોગ જમાલદારો પોતાના સ્વાર્થ માટે કરે છે અને આજે પણ ભારતમાં કેટલાક એવા પછાત ગામડાઓ છે જ્યાં શિક્ષણ નામનો પર્યાય જ નથી. ઉપરાંત આજે પણ શાળામાં છોકરીઓને મોકલવામાં આવતી નથી. આજે પણ ભારતમાં નિરક્ષરતા છે અને જ્યાં શિક્ષણ છે ત્યાં શિક્ષણનો કોઈ છંદ નથી.

શિક્ષણ એ શિક્ષિત ને બધી રીતે સકામ બનાવે એવું હોવું જોઈએ. આજકાલ શાળાઓમાં વિદ્યાર્થીઓને ચોપડિયા જ્ઞાન જ અપાય છે. શિક્ષકોને વિદ્યાર્થીઓને ભણાવવામાં રસ જ નથી. કારણકે, હવે વિદ્યાર્થીઓને શાળામાં ભણાવા કરતા કોચિંગ ક્લાસ વધુ સરળ લાગે છે. માતા-પિતા પોતાના વ્યવહારિક જીવનમાં વ્યસ્ત હોવાથી તેમને બાળકો પ્રત્યે ધ્યાન આપવાનો સમય મળતો જ નથી. તેથી બાળકો શિક્ષણ પ્રત્યે વધુ ધ્યાન આપતા નથી અને ટી.વી. અને બીજા મનોરંજનના સાધનોમાં મસ્ત રહે છે. તેથી આજે પણ શિક્ષણને મહત્વ આપનાર લોકોની સંખ્યા ઓછી જણાય છે. બધા ફક્ત કહેવા પૂરતું કહે છે કે ભણોલા ગણોલા તો હોવાજ જોઈએ પરંતુ શું એટલું કહેવાથી માનવી શિક્ષિત થઈ જાય છે. આવું શિક્ષણતો આપણે પ્રાણીઓને પણ આપી શકીએ છીએ. થોડા વખત એમને પણ Give આપ અને Take લે આમ શીખવાડી શકાય છે.

શિક્ષણએ શિક્ષિતને સિંહ બનાવે એવો હોવો જોઈએ એટલે કે એમાં સિંહના જેવા બધા લક્ષણો હોવા જોઈએ. સિંહ જંગલનો રાજા કહેવાય છે તેમજ શિક્ષિત પણ શિક્ષણના ક્ષેત્રે સિંહ જેવો જ્ઞાની હોવો જોઈએ. એને બધા પ્રકારનું જ્ઞાન હોવું જોઈએ, સૌપ્રથમ આપણા દેશની ભૌગોલિક અને આર્થિક ઉપરાંત આપણી સંસ્કૃતિ વિશેનું જ્ઞાન પણ હોવું જરૂરી છે. સિંહને જેમ જંગલના ખૂણાએ ખૂણાનું જ્ઞાન હોય છે તેમ શિક્ષિતને પણ શિક્ષણના દરેક માધ્યમની જાણકારી હોવી જોઈએ. શિક્ષિત સિંહ જેવો નિર્ભય અને શક્તિશાળી હોવો જોઈએ. એની નિર્ભયતા એના સંપૂર્ણ જ્ઞાનમાં સમાયેલી છે. સિંહ દરેક પ્રકારની પરિસ્થિતિ સામે લડવા તૈયાર હોય છે. તેમ શિક્ષિત પણ ભણવાના માર્ગે હંમેશા તૈયાર હોય છે. નોકરીના ઇન્ટરવ્યુ માટે ઘણા સક્ષમ અને બુદ્ધિશાળી લોકો અરજી કરે છે. પરંતુ જ્યારે પુછવામાં આવેલા પ્રશ્નોનો ઉત્તર આવડતો હોવા છતાં બોલી નથી શકતા અથવા બાલ્યજ્ઞાનના પ્રશ્નોનો જવાબ આપી નથી શકતા. જો એ શિક્ષિત હોવા છતાં ચતુર, આત્મવિશ્વાસી ન હોય તો એના શિક્ષણનો કોઈ અર્થ નથી.

સિંહ જ્યારે જંગમાં મદમસ્ત ફરતો હોય છે ત્યારે એની નજર જંગલના ચારે બૂણા, દિસા અને પાંદડાના અવાજનો ખખડાટ પણ એ સ્પષ્ટતાથી સાંભળી શકે છે. ઉપરાંત દૂરથી, આવતી મુસીબતનો સામનો દુશ્મનને ખબર ન પડતા ખૂબજ, ચતુરાઈથી કરે છે. તેમ જ, શિક્ષિતે પણ પૂછાયેલા પ્રશ્નોનો ઉત્તર ચતુરાઈ અને સમજતાથી આપવો જોઈએ. જેમ બધા પ્રાણીઓમાં સિંહની એક અલગ જ ખાસિયત અથવા ઉપમા છે. તેમજ સમાજમાં પણ શિક્ષિત ને ખૂબ જ માન સમ્માન અને અલગ ઉપમા છે. આજે લોકો સી.એ., સી.એસ., એમ.બી.એ. જેવા જ છોકરા-છોકરીઓ લગ્ન માટે શોધે છે. આજના યંત્ર યુગમાં નિરક્ષરને કોઈ સ્થાન નથી.

કોઈપણ વ્યક્તિને શિક્ષણના સ્થાને સિંહ જેવા ગુણ ધરાવવા હોય તો એ છે, ચાતુર્ય, શક્તિ અને બુદ્ધિ. જ્યાં શક્તિશાળીએની રક્ષા એની શક્તિ થી કરે છે ત્યાં શિક્ષિત એની રક્ષા બુદ્ધિ અને ચાતુર્યથી કરે છે. તેથી સમાજમાં શિક્ષણ ફક્ત ભણાવા સુધી સિમિત ન હોવું જોઈએ પરંતુ છોકરા-છોકરી ઓને નૃત્ય, કરાટે, સ્પોર્ટ્સ આદિ જેવા ક્ષેત્રોમાં પણ ફરજિયાત શિક્ષણ લાગુ પાડવું જોઈએ. તો જ એક સંપૂર્ણ શિક્ષિત એની ડિગ્રીનો સદ્ઉપયોગ કરી શકશે.

- Patel Bhavisha Tusidas

પરિશ્રમ પારસમણિ

‘ઉદમ, દઢતા, ખંત ખડાં ત્યાં ધાર્યા પડે નિશાન’

પરિશ્રમ એટલે જ સ્વાસ્થની નબળાઈના રોગમાં પીડાતા માનવજગતને પીડા-મુક્ત કરનાર મહાન ઔષધ એના સ્પર્શથી આપણું લોહમયી જીવન સુવર્ણમાં પલટાઈ જાય છે. ખરેખર, પરિશ્રમ વિનાનો આનંદ એ ગોળ વિનાના કંસાર જેવો ફિક્કો ને નીરસ લાગે છે. આ જગત મેળામાં એકઠા થયેલા માનવ સમુદાયમાં પરિશ્રમની લાલિમા જ છવાયેલી જોવા મળેતો તે માનવજગતનું અહોભાગ્ય જ લેખી શકાય ને ! પણ, આમ બનવું અશક્ય છે અને આ અશક્ય ને શક્ય બનાવવાનું સૂત્ર હાથ પર ધરાવવું તો આ માનવજગત ક્યાંથી શીખ્યું હોય ?

જીવન રૂપી ઇમારતોનો પાયો જ પરિશ્રમ છે ને ! અને આ પરિશ્રમરૂપી પાયો જો કાયો હોય તો જીવનરૂપી ઇમારત ક્યાંથી ચણાય ? અને જો ચણાય તો તે ક્યાં સુધી ટકી શકે ? જીવનરૂપી મૂર્તિ ને સફળરૂપી શિલ્પીના ટાંકણામાં કંડારવા માટે પરિશ્રમ અનિવાર્ય બની રહે છે.

આપણું માનવજીવન આજે ઉત્તરોત્તર પ્રગતિનાં સોપાન સર કરતું જાય છે પણ સાથે સાથે એશ આરામ અને મોજશોખ જેવી પ્રગતિહારક કુવૃત્તિઓ લઈને જ પોતાની જીવનરૂપી ઇમારતને અવનવી કલ્પનારૂપી રંગથી રંગરોગાન કરી નવા સાજ સજવા માનવ હૃદય ઉત્સુક બની રહ્યું છે પણ તે પોતાની પ્રગતિનો વિચાર કરી શકે છે ? ક્યાંથી કરે ? મોજશોખ, ખુશમીજાજ, એશઆરામ, પક્ષાપક્ષી, દેખાદેખી અને વસ્ત્રપરિધાનની હરિફાઈમાંથી નવરાશ મળે ત્યારે ને ? પશ્ચિમની સંસ્કૃતિની સર્વ મોહક વસ્તુઓએ આપણને ઘેલા બનાવ્યા છે પણ કાગળનાં પુષ્પોમાં કુદરતી પુષ્પો ની મધુર સૌરભ ક્યાંથી સંભવી શકે ? વિદેશી બાબતોને અપનાવવા જતાં આપણને તેનું ભાન નથી કે અવનવી શોધખોળો-ફેશનોના એવા દેશો ના લોકો આપણી માયકાંગલી પ્રજા જેવા નથી તે છે અથાગ પરિશ્રમમાં માનનારા. તેઓ પરિશ્રમની મહત્તા સમજે છે. આજે આપણી ફરજ એ છે કે દેશરૂપી નૌકાનું સુકાન પરિશ્રમ દ્વારા નિશ્ચિત જગ્યા એ ફેરવવું.

પરિશ્રમ એ જ કલા, વ્યાપાર, ઉદ્યોગ, સંસ્કૃતિ, સમૃદ્ધિ વગેરેને આધ્યાત્મિક અને આર્થિક રીતે અત્યંત ફાયદાકારક બનાવે છે. આપણા માનવજીવનનો એ કુદરતી નિયમ છે કે જેની પાસે આળસ છે તેને સિદ્ધિ પોતાની વરમાળા પહેરાવાતી નથી પણ જેની પાસે પરિશ્રમ છે તેના ગળામાં સિદ્ધિની વરમાળા સૌરભ પ્રસરાવે છે એટલે માનવીએ પરિશ્રમ ને પોતાનો જીવન લક્ષ્યાંક બનાવીને ચાલવું જોઈએ

અને તેમ કરતાંજ એક દિવસ સુવર્ણ પ્રભાત ઉગશે જ.

મહાપુરુષોની જીવન-આરસીનું દર્શન કરવામાં આવેતો તેમું સર્વગુણ સંપન્ન પ્રતિબિંબ નજરે પડે છે. ગાંધીજીનો સુકલકડી દેહ જોઈ કોણ કહી શકે કે એ મહામાનવ માં અંગ્રેજ સલ્તનતને ધ્રુજાવવાનું જોમ હશે ! એવા અનેક મહાપુરુષો જેવા કે જવાહરલાલ નેહરૂ એ ‘આરામ હરામ હે’ નું સૂત્ર પોકાર્યું, સરદાર પટલે, સુભાષ બાબુ જેવા અનેકો એ પરિશ્રમ કરી પોતાનાં નામ અમર કર્યાં છે.

આજના યુગમાં ‘જાત મહેનત ઝિંદાબાદ’ એજ આપણા જીવન સાફલ્ય માટે પરમ સૂત્ર હોવું જોઈએ. આ યુગ લોકશાહીનો છે. વિજ્ઞાનનાં વધતા જતાં ચરણનો છે અને વ્યક્તિ વિકાસને તેમાં પૂરતી તકો છે. તે માટે પુરુષાર્થ અનિવાર્ય છે. સૂતેલાનું નસીબ સૂતું રહે છે અને ચાલતાનું નસીબ ચાલે છે. એ કહેવતમાં શ્રમનું જ ગાન ગવાયું છે.

પરિશ્રમ એ તો આપણા નશ્વર દેહના આત્માને અમરતાની સરિતામાં સ્નાન કરાવવા આવેલ દેવ છે. ખરેખર પરિશ્રમ ને પારસમણિ ની ઉપમાથી નવાજવા માં આવે છે તે યોગ્ય છે.

- Deepa J. Surti

માનવ

માનવ તુ સમજે જો ઇશારે તો .....

આ દેહ ન મળે ફરી ફરી .....

માનવ દેહ તુ ભજી લે હરિ ને .....

આ ગઈ પલ ન આવે ફરી ફરી .....

તારું ગારું ની આ ભાંજગડમાં .....

આ માનવજીવન ન આવે ફરી ફરી .....

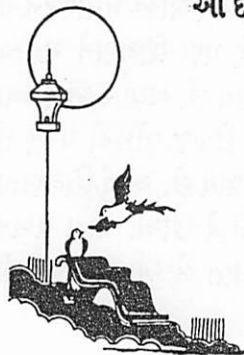
માવતરની સેવા કરજે તુ માનવી .....

અડસઠ તીરથની જાત્રા ન મળે ફરી ફરી.....

માનવ તુ સમજે ઇશારે તો .....

આ દેહ ન મળે ફરી ફરી .....

- Shah Alpa D.

સમય પહેલા કાંઈ જ મળતું નથી,
પુરુષાર્થ ને પ્રારબ્ધ નડતુ નથી.
સફલતાના શિખરો ઉંચા હોય છે,
તેને આકાશ કદી નડતુ નથી.
સુખ અને દુઃખ મનનુ કારણ છે,
પણ મનને કોઈ મનાવતુ નથી.
દરેક જીવ ઝંખે છે સુખ સાગરને,
તેથી જીવતર રૂડુ લાગતુ નથી.
ઈતિહાસ તો રામ-રાવણનો બને છે,
નવો ઇતિહાસ કોઈ રચતુ નથી.
પુજે છે સૌ કોઈ ઉગતા સુરજને,
આથમતી સાંજને કોઈ જોતુ નથી.
કબરો ચણાય છે હસ્તી ગયા પછી,
જીવતા આપણને આ સમજાતુ નથી.
કાલ ચક્ર કોઈનેય છોડતુ નથી.

- Shah Alpa D.

કોણ પારકાં? કોણ પોતાનાં? કોઈ નથી રહેવાનાં એકબીજાનાં
પોતાનાં નથી રહ્યાં પોતાનાં, પછી વાંક શું બીજાનાં કરવાનાં!
પણ મનુષ્ય જાત જ એવી કે,
સબંધ બાંધી જ દેવાનાં,
કોઈ મિત્ર થઈ જવાના, તો કોઈ શત્રુ થઈ જવાના.
પણ, ખરા સયમે દોસ્ત પોતાના જ કામ
આવવાનાં ને મિત્રો શત્રુ થઈ જવાનાં,
લાખ બગાડ્યા સબંધ પણ દુનિયા છે ગોળ ફરી મળી જવાનાં,
માટી માંથી મળ્યું જીવન, ફરી માટીમાં જ દફન થઈ જવાના
રહેશે તો ફક્ત, નામ જ .....
સાચું જીવ્યા હશે તો, નામ કરી જવાનાં,
ને ખોટું જીવ્યા હશે તો, નામ ડુબાડી જવાનાં,
આ છે સત્ય શું કહું હવે મિત્રો ?
એંતે તો નામ યાદ રહી જવાના .....
આધુનિક પુરુષ ની માંગ

- Doshi Tisha A.

આધુનિક

સ્ત્રીની

← માંગ

આધુનિક

પુરુષની

← માંગ

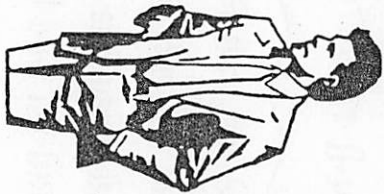
ડોશી વિના ચાલશે પણ પાડોશી વિના નહી ચાલે.
બેસન વિના ચાલશે પણ ફેશન વિના નહી ચાલે.
નવકાર વિના ચાલશે પણ કાર વિના નહી ચાલે.
વ્યાખ્યાન વિના ચાલશે પણ પંચાત વિના નહી ચાલે
રામ વિના ચાલશે પણ રામા વિના નહી ચાલે
રસોડા વિના ચાલશે પણ હોટલ વિના નહી ચાલે.
ડૉક્ટર વિના ચાલશે પણ દરજી વિના નહી ચાલે.
પેન્ડલ વિના ચાલશે પણ સેન્ડલ વિના નહી ચાલે.
સામાયિક વિના ચાલશે પણ સોફાસેટ વિના નહી

સ્ત્રી વિના ચાલશે પણ ઇસ્ત્રી વિના નહી ચાલે.
માડી વિના ચાલશે પણ ગાડી વિના નહી ચાલે.
નોકર વિના ચાલશે પણ ટાઈપિસ્ટ વિના નહી ચાલે.
છાપરાં વિના ચાલશે પણ છાંપા વિના નહી ચાલે.
ધાન વિના ચાલશે પણ પ્રદાન વિના નહી ચાલે.
હજામત વિના ચાલશે પણ ખુશામત વિના નહી ચાલે.
જાકીટ વિના ચાલશે પણ પાકીટ વિના નહી ચાલે.
પ્લેટ વિના ચાલશે પમ ફ્લેટ વિના નહી ચાલે.
કંસાર વિના ચાલશે પણ સંસાર વિના નહી ચાલે.

યુવાન એટલે શું ? યુવાન કેવો હોય ? બસ કંઈ ફોલો કરી પછી ડિગ્રી ફોલો માં આવ્યા દોસ્તીની મસ્તીમાં કંઈ રચ્યો પચ્યો રહે અને પંખીડાની જેમ હવમાં ઉડવા લાગે અને તે એવું સોચતો હોય છે. કે 'Life is only for enjoy' અને 'drink & Be merry' અને આવા યુવાનો તે પોતેજ ખરા યુવાન છે તેવું સમજતાં હોય છે. કારણ કે તેમને ખરા યુવાનની વ્યાખ્યા જ ખબર નથી હોતી.

યુવાન એટલે એ જેનામાં દરેક પ્રકાર ના સંસ્કાર, ગુણો દરેક પ્રકારનું જ્ઞાન, જોશ વગેરેથી છવાયેલો રહે છે. યુવાન એ વય વાચક શબ્દ નથી પરંતુ યુવાન એતો વૃત્તિ વાચક શબ્દ છે. તે બસ કંઈ જાડાં જાડાં થોથાં વાંચવામાં જ રચ્યો રહે છે. તેનામાં કોઈજ પ્રકારનો આનંદ, ઉમંગ, ઉત્સાહ અને ભણવા માટે નો રસ ન હોવાં છતાં તેને ભણાવું પડે છે. કારણ તે બસ કંઈ મોટો થઈ ડોક્ટર, ઇન્જિનિયર, સી.એ., લોયર આટલું બનવા માંગતો હોય છે. તેની જાંદગી માં નતો કોઈ આદર્શ હોય છે. યુવાનો ના આદર્શ હોવા જોઈએ સ્વામી વિવેકાનંદ, રામકૃષ્ણ પરમહંસ, કુમારીલ ભટ્ટ વગેરે જેમની છબી સામે આવે તો જીવન જીવવાની પ્રેરણા અને આગળ વધવાની આત્મસ્ફુરણા મળે છે. આ લોકોના જીવન ચરિત્રો એટલા તેજસ્વી હોય છે કે તે યુવાનો ની આંગળી પકડીને તે ટોચ દારા રસ્તો બતાવી આગળ જતાં તે તેમને એક શિખરની ટોચ પર પહોંચાડે છે. આજનો યુવાન જ્યારે ભણી-ગણી ને બહાર આવે ત્યારે તેને જીવનના તોફાનો, દુ:ખો, સંઘર્ષો સામે છે. પરંતુ આજનો ડરી જાય છે અને આ સંઘર્ષોનું પોતાની ઝાંપટમાં જગ્યાએ પછાડી દે એક શાયરે યુવાન કહ્યું છે કે,

જીવનના તોફાનો,
ઝગમગાવું હોય
યુવાન આને જોઈ
આ રર જ એટલે કે
વાવાઓનું એને
લઈ કોઈ દૂર વેશન
છે. આ બધું જોઈ
કેવો હોય તે માટે

“ચાટ્ટાનો સે જો ટકરાતે હૈ, ઉસે તુફાન કહતે હૈ,
પર જો તુફાનો સે ટકરાતે હૈ, ઉસે યુવાન કહતે હૈ”
અને આવા જ હોવા જોઈએ આજના યુવાનો.

મનુષ્યાવતાર માં બાળપણ, યુવાની અને વૃદ્ધત્વ એમ ત્રણ મહત્વના કાળ હોય છે. જેમાં યુવાની એ સૌથી સુંદર અને સરસ કાળ છે. જેને આજના ફોલોજના અને ડિગ્રી ફોલોજના અને બીજા યુવાનો એ પોતાના અનેશ કાળ યુવાની

ને વેડફી રહ્યાં છે.

યુવાન માં તેજસ્વીતા, તપસ્વિતા અને તત્પરતા ને ‘ત’ કાર પણ હોવા જોઈએ. તેજસ્વીતા એટલે કે યુવાન સૂર્ય જેવો તેજસ્વી હોવા જોઈએ. જ્યાં આફત હશે, અન્ધાર્ય હશે કે પછી અસત્ય હશે ત્યાં હું ટકીને તેનો વીરતા પૂર્વક સામનો કરીશજ અનું નામ તેજસ્વીતા.

બીજો ગુણ તપસ્વિતા એટલે કે તપ વૃત્તિ. યુવાને નિરાશ થયા વગર પોતાનું કોઈપણ ધ્યેય નક્કી કરી તેને મેળવવા મહેનત કરવા મંડી પડવું અને એ લક્ષ્ય ને હું કઈપણ કરીને મેળવીશજ તેનું નામ તપસ્વિતા અને એજ પ્રમાણે ત્રીજો અને છેલ્લો ગુણ તત્પરતા એટલે કે યુવાન કોઈપણ અલ્પવાન એટલે કે Challenge ઉઠાવવા તત્પર હોવા જોઈએ. તક આવે અને હું મેળવું એમ નહીં પણ તક ઉભી કરી તેને ઝડપી લેવી તેનું નામ તત્પરતા.

આમ યુવાની એતો માનુષ આનંદ છે. મનુષ્ય હંમેશા યુવાસ્થાત્ હોવા જોઈએ અને જાંદગીમાં યુવાન બનવું અને મનથી બની રહેવું એ જાંદગી નો લ્હાવો છે.

॥ અસ્મુ ॥

- Mitesh K. Chauhan

પ્રકૃતિ માનવને ઘડે છે. પ્રકૃતિની પ્રેરણાના પ્રિયુષ પાઈને મનુષ્યે પોતાના જિવન વૃક્ષને વિકસાવ્યું છે. જેમ કુદરતના પેટાળમાં અનેક અમૂલ્ય વસ્તુઓનો ખજાનો પડેલો છે, તેમ માનવીના હૃદય-સાગરમાં પણ શક્તિ રૂપી અનેક બહુમૂલ્ય રત્નોનો ખજાનો ભર્યો છે, પરંતુ આપણને તે શક્તિ રૂપી રત્નોને પારખવાનો અવકાશ જ મળતો નથી.

આજનો યુવાન ખૂબ talented છે, સ્વાભાવીક છે. ઉત્સાહ અને સાહસની પાંખો પ્રસારી તે ખૂબ ઊંચે ઉડી રવાનોને સાકાર કરવા મથે છે. અદ્ય શક્તિનો પ્રવાહ તેના મનમાં સતત વહેતો હોય છે. જીવનમાં સદ્કાર્ય અને સદ્ભાવનાના હલેસા વડે દુર્ગમ પર્વતને હસ્તગત કરવાનું સાહસ તેની નસોનસમાં વહેતું હોય છે. પરંતુ કમનસીબે આપણે યુવાશક્તિને ઓળખી શક્યા નથી. બે પેઢી વચ્ચેના ચાલ્યા આવતા ઘર્ષણે વડીલોને પોતાનાં યુવા-રત્નોને પારખવામાં થાપ બવડાવી છે. ‘Man is not perfect’ એ વાત યાદ રાખી એમના સદ્ગુણોને ખિરદાવી, એમનામાં રહેલા દોષોને પ્રેમપૂર્વક દૂર કરવા એ આપણી નૈતિક કરજ છે. પરંતુ આપણે તો પૂર્વઘટના દૂરબીન વડે જોઈ તેઓને

ઉદ્ભવ, લાણીહીન અને અસંસ્કારી ખિતાબ આપી દઈએ છીએ. આમ એમની રહીસહી ભાવનાને ઠેસ પહોંચાડીએ છીએ.

પ્રશ્ન એ ઉદ્ભવે છે કે યુવાનોને બેશરમ, નિર્લજ્જ કહેવાનો આપણને કેટલો હક્ક છે ? એમની આવી નબળી પરીસ્થિતી ઉભી કરવા માટે આપણે શું જવાબદાર નથી ? આજે સમાજમાં વિભક્ત કુટુંબની પ્રથા જોર પકડતી જાય છે. આર્થિક મુશ્કેલી નિવારવા મા-બાપ બંને નોકરી કરતા થાય પરિણામે બાળક મા-બાપના સ્નેહથી વંચિત રહી એકલતા અનુભવે છે, એકલતા પ્રસન્ન રાખવા પૈસા વાપરે છે. પરંતુ બાળકને પૈસા નહીં પ્રેમની વધુ જરૂર હોય છે પરિણામે તે આક્રમક અને ભૌતિકવાદી બનતું જાય છે. પોતાની જાતને આધુનિક ગણાવવા મા-બાપ પોતે પણ વધુ પડતી છૂટ લે છે. અને પોતાના યુવાનોને પણ આપે છે, પરિણામે તેઓ અમર્યાદ બની અનિષ્ટના વમળમાં અટવાય છે.

આ વમળમાંથી બહાર લાવવા માટે તેમની સર્જનાત્મક શક્તિને પિછાણી તેને બહાર લાવવાનો સપ્રેમ પ્રયત્ન કરીએ તો કહેવાય છે કે 'યુવાની એ તો ઘસમસતું પૂર છે' અને સન્માર્ગે વાળવામાં આવે તો 'હરિયાળી કાંતિ' સર્જી દે છે, અને જો કુમાર્ગે વળે તો દેશમાં પ્રલયનો દાવાનળ સળગાવી દે છે. આપણે દેશ માં 'હરિયાળી કાંતિ' લાવવી હોય તો એમનામાં રહેલી સુષુપ્ત શક્તિને ઓળખી તેને નવનિર્માણના કાર્યમાં વાળવી જોઈએ. આપણે સૌ જાણીએ છીએ કે હવે 'Indian Idol' જેવા કાર્યક્રમો દ્વારા મીડિયા આજના યુવાનોમાં રહેલી talent ને (પછી તે રમતગમતમાં, સંગીતમાં, નૃત્ય જેવા અન્ય ક્ષેત્રોમાં હોય) બહાર લાવવાનો પ્રયત્ન ખૂબ જ ઉત્સાહપૂર્વક થઈ રહ્યો છે.

મારી દ્રષ્ટિએ આજના યુવાનોનું મન નિર્મળ સરોવર જેવું છે. કોઈપણ જાતના બાહ્ય આડંબર વિના હૃદયમાં જે લાગે તે સ્પષ્ટ શબ્દોમાં કહી દે છે. વડીલોના વિચારોને સમજ્યા વગર માત્ર પોતાના વિચારો શિરજોરી કરીને થાપી દેવાની વૃત્તિ એમનામાં જણાતી નથી. (જો એમને સમજવાનો પ્રયત્ન કરીએતો) પોતાની દ્રષ્ટિએ જે સત્ય લાગ્યું તે વિના સંકોચે જણાવી દે છે અને જે રુચ્યું નથી તેની સામે મસ્તક ઉઠાવવા તૈયાર થઈ જાય છે. આપણે તેમની આ નીડરતા અને સાહસિક્તાને 'બેશરમ, નિર્લજ્જ અને સ્વચ્છંદી, જેવા વિશેષણના વાઘા પહેરાવી તેમના કૂમળા માનસને ઠેસ પહોંચાડીએ છીએ.

એક વાત સ્પષ્ટ છે કે બંને પક્ષે સમજણ શક્તિની ખૂબ જરૂર છે. યુવાનોની શક્તિનું સામાજિક, રાજકીય ધાર્મિક કે અન્ય ક્ષેત્રમાં વિહંગાવલોકન કરીએતો જેટલો ઉત્સાહ

બુઝુર્ગોએ બતાવ્યો છે તેથી વધુ ઉત્સાહ આપણા યુવાનોએ દાખવ્યો છે. એવા અનેક કિસ્સાઓ સાબિતી આપે છે. સ્વતંત્ર્યની લડતમાં જેટલો પ્રબળ ઉત્સાહ મહાત્મા ગાંધીજી, નહેરુજી કે સરદાર પટેલે દાખવ્યો હતો તો સુભાષચંદ્ર બોઝ, શહીદ ભગતસિંહ જેવા અન્ય યુવાનો એમનાથી જરાપણ ઓછા ઉત્સાહ નહોતા, નવ-નિર્માણમાં જેટલો ફાળો સ્વ. નેતા જયપ્રકાશ નારાયણનો હતો તેટલો જ તે સમયના યુવાનોનો પણ હતો.

વર્તમાન પરીસ્થિતીમાં કચ્છના ધરતીકંપ વખતે કે વિનાશક સુનામીની દુર્ઘટનામાં અસહ્ય દુર્ગંધને ન ગણાકારતા આપણા યુવાન કાર્યકરોએ શબવહન કરવામાં તેમજ ફંડફાળા એકઠા કરવામાં અમૂલ્ય સેવા આપી હતી.

યુવાનોને જો યોગ્ય માર્ગદર્શન મળેતો આજે આપણા દેશનું નામ જે હાલકડોલક થઈ વિનાશના માર્ગે જઈ રહ્યું છે તે ડૂબતું બચી જાય પણ દુર્ભાગ્યે એમને માર્ગદર્શન પૂરું પાડે એવો કોઈ નેતા નથી. જે છે તે અતિ લંપટ, લોલુપ અને સ્વાર્થી છે. આપણી યુવાશક્તિને વિકૃતિ અને વિનાશના માર્ગે લઈ જવામાં તેઓ અંધારી આલમ અને માર્ફિયા ટોલીના સાગરીત બન્યા છે તે કોણ નથી જાણતું ? યુવા શક્તિનો નાશ કરી, દેશની 'જૈસી કી તૈસી' કરી પૈસા બનાવવામાં એટલા તો રચ્યા પચ્યા છે કે પોતાના સંતાનોનો ભોગ લેતા પણ તેઓ અટકાતા નથી.

ટૂંકમાં કહુ તો નેતાઓ 'સર્વ' ના હિતને કેન્દ્રમાં રાખી, વડીલો એ પૂર્વગ્રહને બાજુએ મૂકી યુવાનો સાથે સ્નેહ, સહિષ્ણુતા, સમભાવ અને આત્મીયતાની ભાવના રાખી પરસ્પરને સમજવાનો પ્રયત્ન કરે, બંને પક્ષ એકબીજાની ભૂલોને ઉદારભાવે માફ કરી ઉર્ધ્વગામી વિચારો સેવે તો ઘર, સમાજ અને સંપૂર્ણ રાષ્ટ્ર સ્વર્ગમય બની જાય.

અંતમાં આપણા રાષ્ટ્રીય શાયર સ્વ. શ્રી ઝવેરચંદ મેઘાણીની પંક્તિ ટાંકીને યુવાનોની શક્તિના ઘસમસતા પૂરને બિરદાવી વિરમું છું. કે

'ઘટમાં ધોડા થનગને, આતમ વીંઝે પાંખ,
અણદીઠેલી ભોમ પર, યૌવન માંડે આંખ,

॥અસ્તુ॥

- Shri Anantray B. Mehta
Prof. (A.B. Mehta)

કડક શિક્ષક V/S નરમ શિક્ષક

ગુરુ બ્રહ્મા, ગુરુ વીષ્ણુ, ગુરુ દેવો મહેશ્વર,
ગુરુ સાક્ષાત્ પર બ્રહ્મ તસ્મૈ શ્રી ગુરુદેવ નમઃ

ઉપરનો સંસ્કૃત શ્લોક શિક્ષકની મહત્તા એક વ્યક્તી તરીકે વિદ્યાર્થી માટે કેવી હોવી જોઈએ તેનું વર્ણન કરે છે. શિક્ષક વિદ્યાર્થીમાં સારા સંસ્કાર અને જ્ઞાનનું સંચાર કરે છે. આ ત્યારેજ સંભવીત છે, જો શિક્ષક પોતાના દૃઢ સંકલ્પ થી વિદ્યાર્થીની ભુલો સુધારે.

એક કડક શિક્ષક એ નાળિયેર જેવા હોય છે. જે બહારથી તો સખત હોય છે પરંતુ અંદરથી નરમ મૃદુ સ્વભાવના તથા મીઠા હોય છે.

એક શિક્ષક પોતાના કડક સ્વભાવથી આખા ક્લાસની ઉપર અંકુશ રાખી શકે છે. અમુક તોફાની વિદ્યાર્થી શિક્ષકની નરમાઈથી અંકુશમાં રાખી શક્તા નથી.

કડક શિક્ષક એ હોય છે જે પરીણામમાં માને છે અને એ પરિણામ ત્યારેજ શક્ય છે જ્યારે તમે સખત અને સંપથી કામ કરો માટે શિક્ષક કડક હોય છે. ત્યારેતે વિદ્યાર્થીના ભલા માટે હોય છે. આવા જ શિક્ષક વિદ્યાર્થીને મજબુત બનાવે છે, જેથી વિદ્યાર્થી જ્યારે બહારની હરીફાઈની દુનિયામાં આવે ત્યારે તેઓ એક સ્વતંત્ર વ્યક્તી તરીકે તેનો સામનો કરી શકે છે.

એમ કહેવાય છે કે જેટલી ભુલો તમે વધારે કરો તેટલું વધારે શીખો છો એક કડક શિક્ષક એ છે જે તમારી ભુલ ને સુધારી તેને સુધારવાનો માર્ગ પણ બતાવે છે.

કોમર્સ કોલેજમાં ધોરણ ૧૨મું તથા ટી.વાય.બી.કોમ મહત્વના વર્ષ હોય છે. આ બે વર્ષના પરિણામ પરથી વિદ્યાર્થીના અભ્યાસ પ્રત્યેની નીષ્ઠાનો ખ્યાલ આવે છે. ડા.ત. ટી.વાય.બી.કોમ સુધી વિદ્યાર્થી એકાઉન્ટસના પેપર માં જરનલ એન્ટ્રી માટે નરેશન નથી લખતા, તેમજ જરનલ એન્ટ્રીની બાજુમાં તારીખ લખવાને બદલે અનુક્રમાંક લખે છે. ટી.વાય.બી.કોમ સુધી શિક્ષક તેને ક્યારે પણ શુન્ય માર્ક ન આપતા ૨ થી ૪ માર્કસ કાપીને બાકીના માર્કસ આપે છે. પરંતુ એક વખત એજ વિદ્યાર્થીને જીરો (શુન્ય) માર્કસ અપાય છે. દરેક વખતે નરમ શિક્ષક તેને સમજાવતા પરંતુ તે વિદ્યાર્થી એક કાનેથી સાંભળી બીજે કાનેથી શીખામણ કાઢી નાખતો. એક કડક શિક્ષકે જ્યારે શુન્ય માર્કસ આપ્યા અને રીમાર્ક લખ્યું કે તારીખ તથા નરેશન સીવાય જરનલ એન્ટ્રી ન હોય શકે માટે શુન્ય માર્ક. ત્યારબાદ એ વિદ્યાર્થી દરેક જરનલ

એન્ટ્રીમાં નરેશન તેમજ તારીખ લખતો થઈ ગયો.

કહેવાનું તાત્પર્ય એટલું જ કે આ છે કડક શિક્ષકનું પરિણામ. શિક્ષકો તેઓ વિદ્યાર્થીના અણગમતા શિક્ષકો અમુક હશે. કારણ કે ક્યારેક તેઓએ વિદ્યાર્થીને શિક્ષા કરી હશે. ક્લાસની બહાર કાઢી મુક્યા હશે કે તેમના તરફ આંખો કાઢી હશે. કારણ તમે ઘરકામ કર્યું ન હોય અથવા તો કોઈ મજાક ઉડાવી હશે વગેરે.

કહેવાનો અર્થ એટલોજ કે,

A strict teacher is a blessings in disguise.

- Prof. D. M. Kadhi

पुस्तक विभागातील पुस्तक

पुस्तक

पुस्तक (१) - पुस्तक
पुस्तक
पुस्तक २०२७/२८
पुस्तक
पुस्तक

2004
JAYSH

Prahladrai Dalmia Lions College
of Commerce & Economics